

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі  
Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

Министерство образования и науки Республики Казахстан  
Национальная академия образования им. И.Алтынсарина



**ПӘН МҰҒАЛІМДЕРІ  
ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША  
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ  
ПО ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АССОЦИАЦИЙ  
УЧИТЕЛЕЙ-ПРЕДМЕТНИКОВ**

Нұр-Сұлтан  
2020

Ұлттық білім академиясының Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылды.  
(2020 жылғы 11 маусымдағы № 5 хаттама)

Рекомендовано к изданию Ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 5 от 11 июня 2020 года)

Пән мұғалімдері қауымдастығының қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан қ.: Б. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2020. – 56б.

Методические рекомендации по организации деятельности ассоциаций учителей-предметников. Методические рекомендации – г. Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2020. – 56 с.

Жұмыста кәсіби қауымдастықтың заманауи формасы ретінде педагогтар қауымдастығын ұйымдастырудың шетелдік және отандық тәжірибесі ұсынылған. Нормативтік құқықтық негіз негізінде мұғалімдер қауымдастығын ұйымдастыру қағидаттары айқындалған, педагогикалық қоғамдастық көшбасшылығының ережелері жасалынып, ұсыныстары берілген.

Әдістемелік ұсынымдар білім беру ұйымдарының басшыларына, педагогтарға және педагогикалық қоғамдастық өкілдеріне арналған.

В работе представлен зарубежный и отечественный опыт организации ассоциаций педагогов как современной формы профессионального сообщества. На основе нормативной правовой основы разработаны принципы организации ассоциаций учителей, даны рекомендации и правила лидерства взаимодействия педагогического сообщества.

Методические рекомендации предназначены для руководителей организаций образования, педагогов и представителей педагогических сообществ.

© Б.Алтынсарин атындағы  
Ұлттық білім академиясы, 2020  
©Национальная академия образования  
им. И.Алтынсарина, 2020

## КІРІСПЕ

Индустриялық қоғамның білім беру парадигмасының постиндустриалды қоғамның білім беру парадигмасына өтуі білім беруді жеке тұлғаның игілігі ретінде, оның өмірде өзін-өзі жүзеге асыру құралы ретінде, жеке мансапты құру құралы ретінде түсінудің өзектілігін білдіреді.

21-ғасырда білім беру қоғамдық игілік, адамның негізге алынатын құқықтарының бірі және басқа құқықтарды қамтамасыз ету үшін негіз болып табылады. Білім беру бейбітшіліктің, төзімділіктің, адами әлеуетті іске асырудың және орнықты дамудың қажетті шарты болып табылады.

Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесі «Қазақстандық білім мен ғылымның жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттыруға, жалпыадамзаттық құндылықтар негізінде жеке тұлғаны тәрбиелеу мен оқытуға» бағытталған [1].

Педагог рөлінің өзектілігі білім беруді қайта ойластыру және оқыту мен тәрбиелеудің мақсаттарын, нормаларын, формалары мен әдістерін және тағы басқаларын қайта қарау болып табылады. Нью-йорктік Сити-колледжінің теориялық физикасының профессоры Митио Какунның пікірінше оқыту есте сақтауға негізделмеуі тиіс, ал босаған ақыл-ой резервін дұрыс шешім қабылдау, талдау, дәлелдеу және ойлау қабілетін дамытуға қайта бағыттау қажет. Қазіргі мектеп роботтарға қол жетімсіз: креативтілік, қиял, бастамашылық, көшбасшылық қасиеттер, тұлғаның когнитивті-креативті әлеуетін дамытуға ықпал ете отырып, қабілеттерін дамытуы тиіс.

Постиндустриалды қоғамдағы кәсіби қызмет шеңберінде қазіргі заманғы педагогты дамыту әріптестермен белсенді өзара іс-қимыл жасағанда мүмкін болады. Қазақстанда 2025 жылға дейін «педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыруға жәрдемдесетін республикалық пән-педагогтер қауымдастығын, сондай-ақ әрбір өңірде пән-педагогтер қауымдастығын құру» жоспарлануда [1].

Осы жұмыстың мақсаты – пән мұғалімдері қауымдастығының қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

Міндеттер:

1. Педагогикалық бірлестіктердің жұмысын ұйымдастырудың халықаралық және отандық тәжірибесін жалпылау;
2. Педагогикалық бірлестіктерді ұйымдастыру бойынша нормативтік құқықтық негіздерді оқып білу;
3. Пән мұғалімдері қауымдастықтарының қызметін ұйымдастыру ережесін әзірлеу.

# 1 ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІРЛЕСТІКТЕРДІҢ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖӘНЕ ОТАНДЫҚ ТӘЖІРИБЕСІН ЗЕРДЕЛЕУ

Қауымдастық (одақ; лат. associatio – қосылу) – коммерциялық емес ұйымдардың ұйымдық-құқықтық нысандарының бірі, соңғылардың басқа бірлестіктерге кіру құқығын сақтай отырып, заңды тұлғалардың және/немесе азаматтардың ерікті бірлестігі болып табылады.

Көптеген елдерде жарналар төлейтін, онда барлық немесе шамамен барлық мұғалімдер кіретін, мұғалімдердің бір ірі ұйымы бар. Қауымдастық қызметінің тәжірибесіне шолу кестеде беріліп отыр.

Құрама Штаттарда Ұлттық білім беру қауымдастығы арасында негізгі бәсекелестік бар, оған әр түрлі деңгейдегі мұғалімдер, сондай-ақ әкімшілер мен Американдық мұғалімдер Федерациясы, әкімшілерді жоққа шығаратын кәсіподақ кіреді. Шамамен 1960 жылдан бастап NEA (National Education Association), жергілікті, мемлекеттік және ұлттық ұйымдардың еркін Федерациясы мұғалімдердің экономикалық жағдайын жақсарту жөніндегі жұмыста аса маңызды болды және ереуілдер өткізіп тұрды. Қауымдастық АҚШ-тың ірі кәсіби қауымдастығы болып табылады, ол 3,2 миллион адамды, соның ішінде орта мектеп мұғалімдері, жоғары білім беру факультеті, қолдау қызметінің мамандары, мектеп әкімшілері, зейнеткер-мұғалімдер, мұғалім болуға дайындалып жатқан студенттер. Бюджет 3,2 миллион доллар 371 миллион АҚШ долларын құрады.

Кейінірек елде осы қоғамдастықтың баламасы бірнеше ірі қалаларда күшті болып табылатын американдық мұғалімдер Федерациясы (AFT) пайда болды. Педагогикалық қоғамдастықтардың бастамалары жалақыны арттыру және еңбек жағдайларын жақсарту мақсатында басталды, кейіннен басқа - үлгерім стандарттарын белгілеу және білім беру саясаты мен практикасын жақсарту идеологиялық деңгейіне өсті. Балаларды ірі қалалардың трущобтары мен геттоларында оқытуда үлкен қиындықтарға тап болған Құрама Штаттардағы мұғалімдер кәсіподағы мысалы, өзінің ұжымдық шарттарына білім беру саласындағы саясатқа қызығушылық пен жауапкершілік туралы және мұғалімдерді оқыту мен дайындау әдістерін әзірлеу үшін өтініш енгізді.

Вирджиния педагогтарының қауымдастығы – бұл Достастықта қоғамдық білімді жақсарту үшін жұмыс істейтін мектептерді қолдау бойынша 40000-нан астам мұғалімдер мен мамандардың одағы. (<https://www.veanea.org/about/who-we-are/>) 1863 жылы құрылған VEA, мақсаты Вирджинияның мемлекеттік қызметшілері үшін сапалы оқыту мен оқу бағдарламаларын, барабар қаржыландыру мен еңбек жағдайларын ілгерілету болып табылатын одақ.

## Еуропа елдері қауымдастықтарының қызметіне шолу

Ел	Қауымдастықтың атауы	Қысқаша ақпарат
АҚШ	Қауымдастық басқарушыларының американдық қоғамы (ASAE)	Мемлекетпен өзара қарым-қатынас, қауымдастықтарды қаржыландыру, басқару әдістемесі және қауымдастықтардың құқықтық аспектілері мәселелері.
	National Education Association	Жергілікті, мемлекеттік және ұлттық ұйымдардың еркін Федерациясы мұғалімдердің экономикалық жағдайын жақсарту бойынша жұмыста аса маңызды болды. 3,2 миллион адамды біріктіреді (мұғалімдер, қолдау қызметінің мамандары, мектеп әкімшілері, зейнеткер мұғалімдер, студенттер). Бюджет 3,2 млн \$ астам.
	Американдық мұғалімдер Федерациясы	- бірнеше ірі қалаларда ұсынылған салыстырмалы күшті қауымдастықтар, - үлгерім стандарттарын орнату және білім беру саясаты мен практикасын жақсарту, - білім беру саласындағы саясатқа және мұғалімдерді оқыту және дайындау әдістерін әзірлеу үшін шартқа жауапкершілікті енгізу
	Вирджиния педагогтары қауымдастығы <a href="https://www.veanea.org/about/who-we-are/">https://www.veanea.org/about/who-we-are/</a>	40 мыңнан астам мұғалімдер мен мамандар; сапалы оқыту мен оқу бағдарламаларын, барабар қаржыландыру мен еңбектің жақсы жағдайларын ілгерілету

	<p>Сынып бөлмесінің Техас мұғалімдер қауымдастығы</p>	<p>мемлекеттік мектептердің сынып бөлмелерінде студенттермен тікелей жұмыс істейтін адамдар; құқықтық кеңестер мен қорғауды, сондай-ақ тегін үздіксіз білім беру курстарын ұсынады</p>
	<p>Техас кәсіби оқытушылар қауымдастығы</p>	<p>Жауапкершілікті сақтандыруды (студенттер мен зейнеткерлерді қоспағанда), заңгерлік өкілдік пен қорғауды, үздіксіз кәсіби білім беру (CPE) және біліктілікті арттыру бағдарламаларына қол жеткізуді, сондай-ақ түрлі компаниялар арқылы өнімдер мен қызметтерге жеңілдіктер беруді қамтамасыз етеді.</p>
	<p>Техас музыка оқытушыларының қауымдастығы</p>	<p>Демеушілік етілетін конвенциялар мен конференцияларға қатысу арқылы сапалы музыкалық білім беруді ілгерілету; жеке тұлғаларға сақтандыру өтелімінің жеке және кәсіби пакеттері, сондай-ақ кәсіби және заңдық қолдау ұсынылады.</p>
	<p>Техас ғылым мұғалімдерінің қауымдастығы жаратылыстану ғылымдары оқытушыларының Ұлттық қауымдастығының басшысы болып табылады <a href="https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html">https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html</a></p>	<p>Мүшелері (бастауыш сынып мұғалімдерінен бастап колледж директорлары мен профессорларына дейін). Артықшылығы: жаратылыстану ғылымдарын оқытуды дамыту бойынша конференцияға қатысу үшін стипендиялар, тәлімгерлік бағдарламалары, қоғамдастықтағы пікірталас топтарына қол жетімділік, ақпараттық бюллетеньдер мен түрлі материалдары, сондай-ақ</p>

		ақшалай сыйлықтарды қамтитын «Жылдың Ғылым мұғалімі» сыйлығына қатысу.
	Американдық зейнеткерлер қауымдастығы (AARP)	50 және одан жоғары жастағы 850 мыңнан астам педагог мүдделерін білдіреді; стратегиялық қолдау көрсету мақсатында бүкіл ел бойынша зейнеткерлердің мемлекеттік қауымдастықтары желісімен жұмыс істейді
Ұлыбритания	French Academy, Royal Society, Ұлттық Одақ Орта мектептердегі ер және әйел мектеп директорларына арналған қауымдастықтар және техникалық мекемелер мұғалімдерінің жеке Ассоциациясы	Ұлттық Одақ, саяси күшті, саяси сипаты жоқ
Германия	Тәуелсіз мұғалімдер ұйымдары	19-ғасырдың екінші жартысынан бастап бастауыш және орта мектеп мұғалімдері мектеп түрлері және мектеп пәндері бойынша қауымдастықтарға бірікті; 20-шы ғасырдың ортасында олар күшті ұлттық ұйымдарға бірікті; жыл сайынғы жиналыстарды өткізу, журналдарды жариялау, педагогикалық қызметті жақсарту бойынша жұмыс жасайды.
Франция	Франция әйелдер білім беру Федерациясы	Әр түрлі саяси көзқарастары бар мұғалімдер ұйымдарының кең спектрі, бірақ олардың көзқарастары қарама-қайшы және саяси тиімділігі аз.

Австралия	Австралиялық кәсіби мұғалімдер қауымдастығы (АРТА) ( <a href="https://www.apta.edu.au/our-members/">https://www.apta.edu.au/our-members/</a> )	Бүкіл Австралия бойынша оқытушылардың кәсіби қауымдастықтарын қолдау және қолдау ұлттық органы.
	Білім беру қауымдастықтарының кеңесі (АСТ)	Мүшелері: білім берудің барлық деңгейлерінен, соның ішінде мемлекеттік және үкіметтік емес сектордағы мұғалімдер мен оқытушылар. Мақсаты: білім беру қауымдастықтарын қолдау, ілгерілету, ұсыну және біріктіру.
	Кәсіби мұғалімдер кеңесі NSW	Өз мүшелік қауымдастықтарының мүшелеріне қолдау және қызмет көрсететін негізгі орган. РТС NSW білім берудің барлық деңгейлерінде мұғалімдердің кәсіби қауымдастығы.
	Солтүстік аумақтағы кәсіби мұғалімдер қауымдастығы (PTANT)	Солтүстік аумақтардағы мұғалімдердің кәсібилігі мен білім сапасын мүшелік қауымдастықтарды қолдау және байланыс орнату арқылы арттырады; аумақтық қауымдастықтарға қаржылық және әкімшілік көмек көрсетеді.
	Тасманияның білім беру қауымдастықтарының желісі (NEAT)	Өңірдің кәсіби қауымдастықтарының Федерациясы болып табылады; насихаттау рөлін атқарады және қатысушыларды ұлттық және мемлекеттік проблемалар туралы үнемі хабардар етеді.



Канада	Канада неміс тілі оқытушыларының қауымдастығы, Канадалық неміс университеті оқытушыларының Ассоциациясы (CAUTG)	- барлық неміс оқытушыларын Онтарио ағымдағы және жоспарланған бастамаларды талқылау, ресурстар мен идеяларды алмасу, Онтариода неміс тілін оқыту мен оқытуға жәрдемдесу үшін біріктіру; жыл сайынғы «Фортбилдстагстаг» немесе неміс тілі мұғалімдерінің ПҚ күні
Швейцария	Швейцария ағылшын тілі мұғалімдерінің қауымдастығы (ETAS) ( <a href="https://www.e-tas.ch/">https://www.e-tas.ch/</a> )	- жеке, заңды тұлғалар үшін сараланған мүшелік. - ETAS басылымдарына кіру және іс-шараларға шақыру; - іс-шараларға қатысу; - қатысушылар тізіміне коммерциялық мақсатта қол жеткізу.

Негізгі бағыттары:

- Мемлекеттік орта білімді насихаттау, сондай-ақ кәсіби дамыту және педагогтарға әділ қарым-қатынас жасау.
- Әріптестеріне бірлескен кәсіби оқыту және тәлімгерлік арқылы өз дағдыларын дамытуға көмектесу.
- Вирджиния бәсекеге қабілетті жалақыны арттыру арқылы жақсы мұғалімдер мен қосалқы қызметкерлерді сақтай және тарта алуы үшін мектепті қаржыландыруды арттыру.
- Білім беруді қолдау бойынша мемлекеттік мектептердің, мұғалімдер мен мамандардың мәртебесін арттыру.
- Мүшелерді әділетсіз ережелерден, еңбек жағдайынан және кәсіби міндеттемелерден қорғау.

Мұғалімдердің кәсіби қауымдастығына қосылу маамандықта басқа адамдармен қарым-қатынас жасау үшін бағалы мүмкіндіктер бере алады және оқытудың жаңа үрдістері мен стратегияларынан хабардар ету.

Педагогикалық мамандық оқытушылар қоғамдастығында жұмыс қатынастарын құру және оқытудың тиімді әдістерін әзірлеу үшін тәжірибелі оқытушылардың ұжымдық білімін пайдалану арқылы өркендейді. Әрбір қауымдастықтың нақты бағыты немесе мақсаты болуы мүмкін, бұл топтардың жалпы мақсаты желілерді құруға, ми шабуылына, мәселелерді шешуге және оқыту, заңнама және жаңалықтар саласындағы өзекті үрдістерден хабардар мүдделі адамдарды жинау болып табылады. Әрбір штатта, мысалы, Техаста қауымдастықтар бар.

*Техас сынып бөлмелері мұғалімдерінің қауымдастығы* осы штаттағы мемлекеттік мектептерінің сынып бөлмелерінде студенттермен тікелей жұмыс істейтін адамдарға ғана арналған, өз мүшелеріне заң кеңестері мен қорғанысын, сондай-ақ тегін үздіксіз білім беру курстарын ұсынады. Мүшелік жарналар қауымдастық ұсынатын жауапкершілікті сақтандыруды жабады. Зейнеткерлер санатына қосылатын қатысушылар жауапкершілікті сақтандыру алмайды. Студенттер оқу кезінде ғана сақтандыру және заң көмегін алады. TSTA веб-сайтында заңнамадағы өзгерістер туралы ағымдағы тақырыптар және мұғалімдерге қатысты басқа да ақпараттар, сондай-ақ сертификаттау және жұмыс іздеу ресурстары көрсетілген. Бұл қауымдастықтың мүшелігі белгілі бір дүкендерде және компанияларда өнімдер мен қызметтерде жеңілдіктер алуға және үнемдеуге мүмкіндік береді.

*Техас штатының мұғалімдер қауымдастығы* Ұлттық білім беру қауымдастығының филиалы болып табылады. Осылайша, TSTA мүшелігі NEA арқылы ұсынылатын қосымша артықшылықтар мен кәсіби даму қызметтерін қамтиды. Мүшелік қаржылық қызметтерді, инвестициялар бойынша ұсынымдарды, сақтандыру жеңілдіктерін, сондай-ақ түрлі дүкендерде жеңілдіктер және арнайы бағаларды ұсынады.

*Техастың кәсіби оқытушылары қауымдастығы* жауапкершілікті сақтандыруды (студенттер мен зейнеткерлерді қоспағанда), заңгерлік өкілдік пен қорғауды, үздіксіз кәсіби білім беру (CPE) және біліктілікті арттыру бағдарламаларына қол жеткізуді, сондай-ақ түрлі компаниялар арқылы өнімдер мен қызметтерге жеңілдіктер беруді қамтамасыз етеді.

*Техас педагогтарының қауымдастығы*, педагогикалық педагогтар қауымдастығының филиалы (ATE), TxATE бола отырып, педагогикалық білімді жақсартуға ұмтылады және мұғалімдерді дайындаумен байланысты жергілікті, мемлекеттік және ұлттық мәселелерді шешуге белсенді қатысуға ынталандыруға ұмтылады. Мүшеліктің артықшылығы еншілес басылымға, педагогикалық білім берудің Техас форумына мақала жазу және қаржыландырылатын жазғы конференцияға қатысу мүмкіндігін қамтиды.

*Техас музыка оқытушыларының қауымдастығы* (MTNA) демеушілік етілетін конвенциялар мен конференцияларға қатысу арқылы сапалы музыкалық білім беруді алға жылжытуға бағытталған. MTNA мүшелігінің арқасында жеке тұлғаларға жеке және кәсіби сақтандыру өтелімі пакеттері, сондай-ақ кәсіби және заңды қолдау ұсынылады.

*Техас ғылым мұғалімдерінің қауымдастығы* жаратылыстану ғылымдары оқытушыларының Ұлттық қауымдастығының басшысы болып табылады және бастауыш сынып мұғалімдерінен бастап өз мектептерінде ғылыми білімнің ең жоғары сапасына қол жеткізгісі келетін колледждер профессорлары мен директорларын аяқтай отырып, мүшелерден тұрады. Бұл қауымдастыққа қатысу артықшылықтарына жаратылыстану ғылымдарын оқытуды дамыту жөніндегі конференцияға қатысу үшін Стипендиялар, тәлімгерлік бағдарламалары, қоғамдастықтағы пікірталас топтарына қол жеткізу, ақпараттық бюллетеньдер мен тарату материалдары, сондай-ақ ақшалай

жүлделерді қамтитын «Жылдың ғылым мұғалімі» сыйлығына қатысу кіреді. (<https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html>)

*Американдық зейнеткерлер Ассоциациясы (AARP)* - 50 жастан асқан және одан жоғары жастағы 850 мыңнан астам педагогтың мүддесін білдіретін Американың жетекші ұлттық ұйымы. Бұл қауымдастық бүкіл ел бойынша зейнеткерлердің мемлекеттік ассоциацияларының желісімен жұмыс істейді.

NRTA миссиясы: *AARP педагогикалық қоғамдастығы* – АҚШ-тың жұмыс істеп жүрген және зейнетке шыққан *мұғалімдерінің* қаржылық қауіпсіздігін қорғау және ынтымақтастық пен еріктілікті дамыту арқылы қолдау үшін нақты мүмкіндіктер жасау. (<https://www.aarp.org/about-aarp/nrta/>)

*Иллинойс штатының ғылым мұғалімдері қауымдастығы* ұлттық деңгейде таралған биология тарихымен танымал (<https://www.ilscience.org/Storyline>). Өз стратегияларын жоспарлау мақсатында мұғалімдермен Storyline жұмыс тобы құрылды.

Қауымдастықтардың шет елдердің қоғамдық өмірінде атқаратын рөлінің маңыздылығы және олардың күші туралы, атап айтқанда, қауымдастықты басқарушылардың американдық қоғамының (ASAE) деректеріне сәйкес:

- АҚШ-та іс жүзінде әрбір мамандық, сала, хобби, қызығушылық және тағы басқа 147 000 түрлі қауымдастықтар бар;

- он ересек американдықтың тоғызы кем дегенде бір қауымдастыққа, ал төрттен бірі төрт және одан да көп қауымдастыққа тиесілі;

- жыл сайын АҚШ-та 1000-ға жуық жаңа қауымдастық пайда болады;

- АҚШ қауымдастықтарының жалдамалы қызметкерлер саны 295 000 адамды құрайды;

- американдық қауымдастықтар жыл сайын баспа басылымдарына және жарияланымдарға 5,6 миллиард доллар жұмсайды (оның ішінде 3,2 миллиард доллар — тек баспа өнімдеріне); іс жүзінде барлық қауымдастықтар (95 %) мерзімді басылымдар шығарады, ассоциациялардың 39 % кітаптар шығарады;

- қауымдастықтың 2,2 миллиард доллары жыл сайын технологияға жұмсалады;

- қауымдастықтардың 95%-ы өз мүшелеріне өз білім беру бағдарламаларын ұсынады;

- қауымдастықтардың 71%-ы салалық зерттеулер жүргізеді немесе статистикалық деректерді жинаумен айналысады. Қауымдастықтар бар статистикалық деректер жиі бірегей болып табылады және басқа көздерден алынуы мүмкін емес, сондықтан бизнес және үкімет оларға өте мүдделі.

Сауда-өнеркәсіп қауымдастықтарын басқарушылардың американдық қоғамы (ATAE) 1920 жылы Массачусетс штаты, Леноксе қаласында бизнес-қауымдастықтар басшыларының қоғамы ретінде ұйымдастырылған болатын. 1956 жылы аты қауымдастық басқарушылардың американдық қоғамына (ASAE) ауысты. Қоғамның бірінші жиынына 68 қатысушы жиналды, оның 58-і жарғылық мүшелер болды. Мұнда мемлекетпен өзара қарым-қатынас, қауымдастықтарды қаржыландыру, басқару әдістемесі және қауымдастықтардың құқықтық аспектілері мәселелері талқыланды. Бастапқыда

ASAE өз алдына «басқарушы қауымдастықтар арасында идеялармен ыңғайлы алмасуды қамтамасыз ету және бизнесмендер қауымдастығына жататын бөлігінде басқару әдістемесін жетілдіру» міндетін қойды. ASAE Жарғысы мен ішкі тәртіп ережелері бірнеше рет өзгерді, бірақ бұл қоғамның негізгі рухы өзгеріссіз қалды. Қазіргі уақытта Вашингтонда орналасқан ASAE кәсіби қоғам болып табылады. Ол өз қызметінде этика мен әлеуметтік жауапкершіліктің рөлін атап көрсетеді, стандарттар талаптарына жауап беретін және қауымдастықтарды басқару туралы білім жиынтығын тиісті деңгейде ұстайтындарды сертификаттайды.

**Ұлыбританияда**, мысалы, орта мектептерде еркек және әйел жынысты мектептердің директорлары үшін екі түрлі қауымдастық және техникалық мекемелер мұғалімдерінің жеке қауымдастығы бар. Бұл қауымдастықтар балабақшадан университет деңгейіне дейін кез келген білікті мұғалім үшін ашық Ұлттық мұғалімдер одағына қатарлас. Ұлттық Одақтың саяси қатысы жоқ, бірақ өзі саяси күшке ие.

**Франция** Ұлыбританиямен салыстырғанда, керісінше, әр түрлі саяси көзқарастары бар мұғалімдер ұйымдарының кең спектрі бар, бірақ олардың көзқарастары қарама-қайшы және саяси тұрғыдан аз тиімді.

19-шы ғасырдың екінші жартысынан бастап Германия мен Францияда бастауыш және орта мектептердің мұғалімдері мектеп түрлері мен мектеп пәндері бойынша қауымдастықтарға бірікті. Нәтижесінде стратификацияланған мектеп жүйелерімен бес тәуелсіз мұғалімдер ұйымы болды. Алайда, 20-шы ғасырдың ортасына қарай еуропалық елдердегі осындай ұйымдар күшті ұлттық ұйымдарға бірікті.

**Германияда** кәсіпкерлердің көпшілігі, олардың одақтары мен қауымдастықтары Герман өнеркәсібінің Федералдық одағы (ГӨФО) және неміс сауда-өнеркәсіп палаталары бірлестігі (НСӨПБ) біріктіреді. ГӨФО үкіметтің ішкі және сыртқы экономикалық саясатын әзірлеуге қатысады. Комитеттер мен жұмыс топтары барлық маңызды экономикалық шешімдер қабылдау кезінде өз мүшелерінің мүдделерін қолдау жасауды жүзеге асырады.

ГӨФО өкілдері – экономика, қаржы, Қорғаныс және тағы басқа министрліктеріндегі әртүрлі кеңес беру органдарының тұрақты мүшелері. Одақ президенті Германияның Федералдық канцлерімен тұрақты кездесулерде қандай да бір экономикалық проблемалардың өз пайымын баяндайды. Неміс сауда-өнеркәсіп палаталарының бірлестігі — өз өңірі шегінде жеке кәсіпорындардың ортақ мүдделерін білдіретін өзін-өзі басқаратын ұйым. НСӨПБ федералдық деңгейінде ел үкіметінің экономикалық саясатына, оның ішінде ЕО дамуына немесе халықаралық келіссөздерге қатысуға байланысты мәселелерге әсер етеді.

OATG CATG (канадалық неміс тілі оқытушыларының қауымдастығы) аймақтық қауымдастығы болып табылады, сондай-ақ CAUTG (канадалық университеттік неміс тілі оқытушыларының қауымдастығы) құрамына кіреді. OATG мақсаты – ағымдағы және жоспарланған бастамаларды талқылау, ресурстар мен идеяларды алмасу, сондай-ақ Онтариода неміс тілін үйрену мен

оқыту үшін Онтариоға неміс тілінің барлық оқытушыларын біріктіру болып табылады.

Негізгі оқиға біздің жыл сайынғы «Фортбилдстаг» немесе Торонто қаласында өткізілетін неміс тілі мұғалімдерінің КБ күні болып табылады және барлық провинция бойынша барлық мүдделі оқытушылар үшін ашық (бастауыш, орта, орта білімнен кейінгі; неміс бірінші тіл ретінде, неміс екінші тіл ретінде; Deutsch als Fremdsprache), Deutsch als Zweitsprache). Бұл Онтарио білім министрлігіндегі мүдделі тараптармен мойындалған қауымдастық болып табылады.

**Австрияда** педагогтердің бірнеше беделді кәсіби қауымдастығы жұмыс істейді:

- Тасманияның Білім Беру Қауымдастықтарының Желісі;
- NSW кәсіби мұғалімдер кеңесі;
- АСТ білім беру қауымдастықтарының кеңесі;
- Квинсленд мұғалімдерінің Біріккен кеңесі;
- Солтүстік аумақтағы кәсіби мұғалімдер қауымдастығы;
- Виктория кәсіби педагогикалық ассоциациялар кеңесі;
- Мұғалімдер С. А.;
- NSW кәсіби мұғалімдер кеңесі. (<https://www.apta.edu.au/our-members/>)

Қауымдастық-мүшелер арқылы білім беру қауымдастықтарының Кеңесі (АСТ) білім берудің барлық деңгейлерінен, соның ішінде мемлекеттік және үкіметтік емес секторлардан білім беру қауымдастықтарын қолдау, ілгерілету, ұсыну және біріктіру мақсатында мұғалімдер мен оқытушыларды ұсынады.

Австралиялық кәсіби мұғалімдер қауымдастығы (АРТА) Австралиядағы кәсіби оқытушылар қауымдастығын қолдау мен қолдаудың ұлттық органы болып табылады.

NSW кәсіби мұғалімдер кеңесі мүшелер қауымдастықтарының мүшелеріне қолдау көрсететін негізгі орган болып табылады. РТС NSW барлық NSW бойынша кәсіби мүдделер мен білім беру қызметін біріктіретін оқу қауымдастықтары мен секторларын біріктіреді. РТС NSW мектепке дейінгі, бастауыш, орта және жоғары білімді, сондай-ақ үкіметті, католик жүйесін, тәуелсіз мектептер мен жоғары оқу орындарын қамтитын барлық жүйелер мен секторларды қоса алғанда, білім берудің барлық деңгейлерінде мұғалімдердің кәсіби қауымдастықтарын ұсынады.

Солтүстік аумақтағы кәсіби мұғалімдер Ассоциациясы мұғалімдердің кәсібилігі мен Солтүстік аумақтардағы білім сапасын мүшелік қауымдастықтарды қолдау мен байланыстарды орнату арқылы арттырады. РТАНТ өз мүшелері үшін кәсіби оқытуды жүзеге асыруға көмектесу үшін аумақтық қауымдастықтарға қаржылық және әкімшілік көмек көрсетеді. Тасманияның білім беру қауымдастықтарының желісі барлық Тасмания бойынша педагогтардың мүдделеріне қызмет ететін кәсіби қауымдастықтардың Федерациясы болып табылады. NEAT маңызды насихаттық рөл атқарады және қатысушыларды ұлттық және мемлекеттік проблемалар туралы үнемі хабардар етеді. NEAT мүшелеріне кең білім беру қауымдастығымен байланыс жасауды

ұсынады және ортақ қызығушылық тудыратын мәселелерді бөлісуге мүмкіндік береді.

Виктория кәсіби оқытушылар қауымдастықтарының кеңесі (СРТАV) бүкіл провинция бойынша кәсіби оқыту қауымдастығын ұсынатын жоғары орган болып табылады. СРТАV өздерінің мүше ұйымдары үшін жоғары сапалы кәсіби оқытуды қамтамасыз етеді, олар өз мүмкіндіктерін кеңейтіп, өз мүшелерін қолдайды.

**Швейцарияның ағылшын тілі мұғалімдерінің қауымдастығы** (<https://www.e-tas.ch/>) мүшеліктің 3 түрін ұсынады:

Жеке мүшелік ELT мүдделі барлық тұлғалар үшін ашық және дауыс құқығын қамтиды. Жеке мүшелер ETAS барлық тұрақты жарияланымдарын, тек ETAS веб-сайтындағы мүшелерге кіруге және ETAS іс-шараларына шақыруларды алады. Қатысушылар сондай-ақ төмендетілген мөлшерлеме бойынша IATEFL базалық мүшелігіне өтінім бере алады.

Мектепте мүшелік ELT мекемелері үшін ашық және дауыс құқығын қамтиды. Барлығы ETAS журналының екі көшірмесін алады және іс-шараларға қатысушылардың бағалары бойынша делегаттарды былайша жібере болады: А) 1-2 делегат, В) 3-5 делегат, С) 6-10 делегат.

Қауымдастырылған мүшелік ELT баспашылары, кітап сатушылар мен басқа коммерциялық ұйымдар үшін ашық және дауыс құқығын қамтымайды. Қауымдастырылған мүшелер ETAS журналының бір данасын алады. Екі өкіл қатысушылардың тарифтері бойынша ETAS іс-шараларына қатыса алады. Тек қауымдастырылған қатысушылар ғана қатысушылар тізімін коммерциялық мақсатта сатып ала алады және пайдалана алады.

French Academy, Royal Society (Ұлыбритания), National Academy of Sciences (АҚШ), Academy of Sciences және Ниппон Гакушин (Жапония) ассоциацияларының басты миссиясы осы кәсіби қызметтегі көшбасшыларды анықтау және педагог мәртебесін арттыру мақсатында қауымдастыққа біріктіру болып табылады. Қауымдастыққа кәсіпқой мамандарды тарту мақсатында маркетингтік іс-шаралар өткізіледі, атап айтқанда NSTA сандық кәсіби оқу ресурстары мен құралдарына қол жеткізу арқылы 30 күндік тегін мүшелікті ұсынады.

Осылайша, әрбір елде жыл сайынғы жиналыстар өткізетін, журналдарды жариялайтын және жалпы педагогикалық қызметті жақсарту үшін жұмыс істейтін өзінің ұлттық ғылыми қоғамдары бар. Шет тілі мұғалімдерінің, биологтардың, физиктердің, элеуметтанушылардың, психологтардың, антропологтардың, әдебиеттанушылардың, тарихшылардың және тағы басқа ұлттық ұйымдары бар, олар бизнес пен билік арасындағы байланыстырушы буын болып табылады.

**Ресей** және ТМД-ның басқа елдері педагогтары қауымдастығының қызметі қазақстандық тәжірибеге ұқсас екенін көрсетеді. Желілік режимде кейінгі қауымдастықтарда оқу-әдістемелік кеңестер құру бойынша үлкен тәжірибесі бар.

Бұрынғы Кеңес Одағында мектепке дейінгі білім беру мұғалімдері, бастауыш және орта мектеп мұғалімдері және жоғары білім беру мұғалімдері үшін үш мұғалімдер кәсіподағы болды. Бұл одақтар зейнетақы, демалыс және ауру бойынша демалыстар берді, осылайша, мұғалімдердің әл-ауқатына көп әсер етті.

Бастауыш және орта мектеп мұғалімдерінің түрлі ұлттық қауымдастығы екі еркін Халықаралық федерация құру бағытында алға жылжыды. Біреуі елдердің бұрынғы коммунистік блогының ұлттық қауымдастығын - мұғалімдер одағының Дүниежүзілік федерациясын қамтиды. Екіншісі, Педагогикалық мамандық ұйымдарының дүниежүзілік конфедерациясы 1952 жылы құрылды және оған коммуналдық емес блоктың ұлттық қауымдастықтарының көпшілігі кіреді. Олар екеуі де мұғалімдердің шексіз жауапкершілігі бар елдердегі ұйымдарға берілгендігі үшін күреседі.

Халықаралық педагогтар қауымдастығы (<https://iae.su/>) түрлі конкурстар, олимпиадалар өткізеді. Жетістікті педагогикалық тәжірибені зерделеу және жалпылау үшін алып пайдалануға болатын, педагогтарды тіркеуге қойылатын арнайы талаптар бар. Аталған қауымдастықтың құрамына қазақстандық педагогтар да кіреді.

Ресейде 216 жылдан бастап, мақсаттары мыналар болып табылатын, «XXI ғасыр педагогы» педагогикалық қауымдастық жұмыс істейді:

- педагогтың (тәрбиеші, мұғалім) кәсіби стандартын қолдану мен өзектендіруді (оның ішінде, жетілдіруді) ұйымдастыруға, оның ішінде оқу өсуінің ұлттық жүйесін әзірлеу мен енгізуге жәрдемдесу;
- жалпы білім берудің федералды мемлекеттік білім беру стандарттарын және үлгілік негізгі жалпы білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша жұмысқа қатысу;
- кәсіптік білім берудің федералды мемлекеттік білім беру стандарттарын және даярлау бағыттарының ірілендірілген тобының («Білім беру» және «Педагогикалық ғылымдар» мамандықтары) үлгілік негізгі кәсіби бағдарламаларын жетілдіру бойынша жұмысқа қатысу;
- білім беру сапасына мониторингті ұйымдастыру мен өткізуге қатысу, жалпы білім беру және кәсіптік (педагогикалық) білім беру сапасын бағалауға қатысу;
- білім беру саласындағы қоғамдық-мемлекеттік әріптестікті дамытуға жәрдемдесу;
- қауымдастық қызметіне педагогикалық қоғамдастықтың жетекші өкілдерін тарту.

[http://www.eseur.ru/Pedagogicheskaya\\_Associacii\\_v\\_deystvii/](http://www.eseur.ru/Pedagogicheskaya_Associacii_v_deystvii/)

Педагогтер қауымдастығының тәжірибесін зерделеу көрсеткендей олардың тіршілік әрекетінің негізі, нәтижесінде қоғамдастықпен белгіленген міндеттер шешілетін, өзара іс-қимыл болып табылады.

Өзара іс-қимыл – өзара байланысы гуманитарлық ғылымның кең спектрінде көрсетілетін пәнаралық феномен. Өзара әрекеттесу философиялық

тұжырымдамалар мен тәсілдердің базалық санаты болып табылады [И.Кант [6], Б.Ф.Ломов [7] және т.б.]. Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің интра- және интерактивті механизмдерін зерттеуді ғалымдар [М.Вебер [8], Б.Г.Ананьев [9], А.А.Бодалев [10], И.А.Зимняя [11], А.А. Леонтьев [12], А.В.Мудрик [13] және т.б.] жүргізеді.

И.А.Зимняяның [11], В.А.Кан-Каликтің [15], А.В.Петровскийдің [16] және тағы басқалардың тұлғааралық қарым-қатынастың педагогикалық табиғаты кеңістігіне арналған жұмыстары.

Білім беру саласындағы өзара қарым-қатынастың теориялық аспектілерін әзірлеуге Б.С.Гершунский [17], П.И.Пидкасистый [18], М.М.Поташник [19] және т. б. жүгінеді.

Қазақстанда кеңестік кеңістіктің көптеген елдерінде сияқты мектептерде пән салалары бойынша *оқу-әдістемелік бірлестіктер* (ОӘБ) жұмыс істейді.

Педагогтардың әртүрлі оқу-әдістемелік бірлестіктеріне енгізілген педагогтардың кәсіби қызметі оқушылардың үлгеріміне де [20], жалпы білім беру тиімділігіне де әсер етеді[21]. ОӘБ жұмысының жоғары нәтижелері – бұл көшбасшының білім берудің инновациялық тәсілдерін генерациялау және педагогтардың өзін-өзі дамытуға бастамашылық жасау қабілетін қоса алғанда, осы қауымдастықтың табысты басшылығының нәтижесі. Зерттеулер әкімшілік ету сапасы мен мұғалімдердің кәсіби дамуы, демек, білім беру процесінің жалпы деңгейі арасындағы бір жақты байланысты растайды [22]

Мұғалімдердің өз қызметіне жалпы қанағаттануы мектеп басшыларының педагогикалық ұжым мүшелеріне бірқатар шешімдер қабылдауды ұсынатын басқарушылық шешімдеріне байланысты болады [23].

Оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің сапасын арттыруға бағытталған мемлекеттік білім беру стандарттарын енгізу заманауи мектеп білім беру жүйесіне негізделген ОӘБ белсенділігінің жаңа векторын қойды. ОӘБ жұмысының негізгі бағыттарының бірі оқушылардың жобалық және тәжірибелік қызметке бейімділігі мен қабілеттерін анықтауға және дамытуға, құрастыру мен модельдеуге, проблемалық жағдайларды талдауға бағытталған инновациялық білім беру технологияларын әзірлеу, енгізу және жаңғырту болып табылады. [24]. Бұл ретте оның «білім беру процесіне белсенді қатысуға, дербес шешім қабылдауға және өз іс-әрекетінің нәтижелеріне жауапты болуға қабілеттілігі мен дайындығы» ретіндегі субъектілік ұстанымы көрініс табады [25].

ОӘБ негізін бірдей немесе ұқсас пәндерді/пәндерді оқытатын мұғалімдер құрайды. Мысалы, математика мұғалімдерінің ОӘБ, тарих және қоғамтану мұғалімдерінің, орыс тілі мен әдебиеті мұғалімдерінің ОӘБ. ОӘБ қызметін жалпы қоғамдастық жұмысына, сондай-ақ педагогтардың кәсіби құзыреттілігін дамытуға бағытталған педагог басқарады. Бұл ретте оның қызметінде педагогтардың, балалардың, ата-аналардың және білім беру ұйымы әкімшілігінің қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында білім беру процесінің барлық субъектілерімен коммуникативтік байланыстар құру маңызды болып табылады. Педагогті ОӘБ-ға қосу оның өзін-өзі білім беру



қызметін ынталандырады, сондай-ақ жалпы білім беру сапасын арттыра отырып, оқу процесінде мектептің әлеуметтендіруші әлеуетін іске асыруға бағыттайды. Кейбір шетелдік эмпирикалық әлеуметтанулық зерттеулерде педагогтердің кәсіби өсуінің маңызды факторы ретінде әріптестерімен тәжірибе мен идеялардың нәтижелі алмасуын бағалайтыны көрсетілген [26].

Білім берудегі көшбасшылық феноменіне арналған шолуда Йорк-Барр және Дьюк мектептегі әріптестер арасындағы қарым-қатынастың ұйымшыл кеңістігін дамытудың маңыздылығын атап көрсетеді. [27]. ОӘБ жұмысының нәтижелілігінің индикаторы білім беру жүйесі тиімділігінің іргетасы ретінде педагогикалық ортақтықтың кәсіби құзыреттілігін бекіту болып табылады.

Жалпы, педагогтардың әдістемелік бірлестіктерін бүгінде білім беру институтының дамуындағы маңызды ресурс ретінде қарастыру керек. Әдістемелік бірлестіктер – бұл пән мұғалімдерінің қарым-қатынасы мен әлеуметтік байланыс жүйесінің тиімді қызмет етуінің пәрменді құралы, бұл білім беру ұйымының табысты қызметін құрудағы маңызды шарттардың бірі.

Осылайша, педагогтар қауымдастығының қызметі оқыту сапасын жақсартудың тиімді тетігі болып табылады:

- әр түрлі жастағы және оқу материалын меңгеруге бейім оқушыларды оқытудың жаңа әдістерін іздеу;

-қауымдастықтардағы мұғалімдердің өзара іс-қимылы ауданның/қаланың/елдің/ әлемнің әртүрлі мектептерінің шығармашылықпен жұмыс істейтін педагогтары жасайтын оқытудың жаңа тәсілдерін іздеуге де, сондай-ақ жұмыс бойынша әріптестермен де бағытталған.

Ассоциациялар қызметінің тәжірибесін зерттеу:

1) әрбір мұғалімнің шығармашылық әлеуетін ашу үшін бастаманы танытудың тең шарттары қалыптасады, оқытудың жаңа әдістерін құру және сынақтан өткізу еркіндігі беріледі.

2) әр жастағы мұғалімдер қауымдастығында, жұмыс өтілі, педагогикалық тәжірибедегі ынтымақтастықтың жағымды жағдайы педагогтардың шығармашылық қабілеттерінің өзін-өзі іске асыруының маңызды факторы болып табылады.

3) мұғалімдердің белсенділігі олардың кәсіби өсуіне және инновациялық педагогикалық технологияларды игеруге ұмтылуымен айқындалады. Оқушылардың үлгерімі әдістемелік жұмыстағы жетістіктердің көрсеткіші ретінде қарастырылады.

Қазақстандағы педагогикалық қоғамдастықтардың келесі көрінісі -білім берудің өзекті мәселелері бойынша педагогтардың пікірлері шоғырланатын ассоциациялар болып табылады.

Қазақстан Республикасының өңірлерінде мынадай қауымдастықтар заңды түрде тіркелді:

- Қарағанды облысында «Өркен» қоғамдық бірлестігі 16 пәндік бағыт бойынша жұмыс істейді (мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, бастауыш мектеп, қазақ тілі мен әдебиеті, орыс тілі мен әдебиеті, шет тілі, тарих,

математика, информатика, физика, биология және химия, география, АӘД, дене шынықтыру, эстетикалық цикл пәндері, психология);

- Түркістан облысындағы мектеп директорларының, математика мұғалімдерінің қоғамдық бірлестігі;
  - ШҚО ББ «Шығыс» пән мұғалімдерінің аймақтық Ассоциациясы 118 адамның басын қосқан;
  - жас мұғалімдер Ассоциациясы, сынып жетекшілер ассоциациясы, Алматы қаласының пәндер бойынша мұғалімдер қауымдастығы;
  - Орал қаласының үздік педагогтары, математика, физика, химия, биология, бастауыш сынып мұғалімдері қауымдастығы;
  - Ақмола облысының «КазАЧ» ҚБ, қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы және жаратылыстану-математикалық цикл мұғалімдерінің қауымдастығы;
  - Қостанай облысының «Үздік педагогтар одағы»;
  - қызметі шығармашылықпен жұмыс істейтін, интеллектуалды даму деңгейі жоғары талантты педагогтарды анықтауға және қаланың білім беру сапасын арттыру үрдісіне озық педагогикалық тәжірибені тартуға бағытталған Нұр-сұлтан қалалық педагогтар қауымдастығы
- Педагогтар қауымдастығы заңды тұлға ретінде тіркелмеген және өз қызметін қоғамдық негізде атқарады. (сурет)



Нұр-Сұлтан қаласының педагогтар қауымдастығы білім беру үдерісінің барлық деңгейлері бойынша жұмыс істейді, құрамына 243 педагог кіреді. Педагогтар қауымдастығы білім берудің барлық деңгейлеріндегі үйлестірушілер, сарапшылар, тренерлер ретінде үздік білім беру көшбасшыларын тартады. Олар конкурстық материалдар, ОӘК, авторлық әзірлемелер, е-портфолио, біліктілікті арттыру курстарының жаттықтырушылары, мектепке дейінгі және орта білім беретін оқу орындарының БЖБ және ТЖБ, ЖОЖ базаларын қалыптастыру бойынша жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдеріне арналған әдістемелік ұсыныстарды талқылау бойынша сараптау комиссиясының құрамына кіреді.

Шығыс Қазақстан облысында қазақ тілі мен әдебиеті, орыс тілі мен әдебиеті, тарих және география, физика және математика, химия және биология пәндері қауымдастығы жұмыс істейді, олардың мүшелері 100-ден астам адам.

2014 жылы Алматы қаласы білім беру жүйесінің тарихында алғаш рет Орта білім беру ұйымдарының жас мұғалімдерінің қауымдастығы құрылды. Қауымдастық қызметі «Жастарға – тәжірибе» жас педагогтардың кәсіби құзыреттілік деңгейін арттырудың Алматы қалалық бағдарламасын жүзеге асыру кезеңдеріне, сондай-ақ Қауымдастық қатысушыларының ұсыныстарынан қалыптасқан мәселелерге сәйкес жүзеге асырылады. Жас мұғалімдерді әдістемелік қолдау бағдарламасын дамыту мақсатында тәлімгерлік туралы ереже бекітілді, ол жас маманның педагогикалық іс-әрекетті жүргізудің қажетті дағдылары мен іскерліктерін дамыту бойынша тәжірибелі педагогтың жүйелі жеке жұмысын қарастырады. Тәлімгерлік жас мұғалімнің пәндік мамандануы мен оқыту әдістемесін неғұрлым терең және жан-жақты дамытуға бағытталған.

2018 жылдың тамыз айында Алматы аймақтық «Ел жастары» бағдарламасын сапалы жүзеге асыру мақсатында мектеп басшылары қауымдастығы құрылды. Сынып жетекшілер қауымдастығы-бұл сынып жетекшілерінің кәсіби диалогы, мәселелерді талқылау және бірлесіп шешу, тәжірибе алмасу алаңы. Қауымдастықтың қызметі сынып жетекшілерді оқушыларды тәрбиелеу саласындағы заманауи технологиялар туралы ақпараттандыруға және білім беру сапасын басқару саласындағы кәсіби қызметті жетілдіруде сынып жетекшілердің жетістіктерін пайдалануға бағытталған. Қазіргі уақытта сынып жетекшілерінің қауымдастығы өз қатарында 2500-ден астам адамды құрайды. Қашықтықтан оқытуға көшуге байланысты уақыт өте келе Қауымдастық мүшелері қашықтықтан сабақтарды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлеуге, оқушыларды, ата-аналар қоғамдастығын қолдау үшін әдістемелік материалдарды әзірлеуге белсенді қатысты.

Пән мұғалімдері қауымдастығы Алматы қаласында үшінші жыл жұмыс істейді, міндеттері Қазақстан Республикасының Білім және ғылым саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына сәйкес анықталған.

Қазіргі уақытта Алматы қаласында пән мұғалімдерінің 14 қауымдастығы жұмыс істейді: қазақ тілі мен әдебиеті, орыс тілі мен әдебиеті, ағылшын тілі,

математика, тарих, химия, биология, өнер, бастауыш мектеп және басқа пәндер – бұл ресми мүшеліксіз, еріктілік, жариялылық, барлық мүшелерінің тең құқылық қағидаттарына негізделген және өз қызметін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы шеңберінде жүзеге асыратын қозғалмалы үлгідегі қоғамдастық. Мақсаты мен міндеттерін анық түсіну үшін пән мұғалімдерінің қауымдастығы туралы Ереже әзірленді. Қауымдастық Кеңесіне беделді мұғалімдер кірді: қалалық және республикалық кәсіби конкурстардың, олимпиадалардың жеңімпаздары, оқу-әдістемелік кешендердің авторлары мен сарапшылары.

Пән мұғалімдері қауымдастығы қызметінің арқасында Алматы қаласының мұғалімдері үшін интеграцияланған білім беру және ақпараттық кеңістік құрылды, қазіргі және тиімді педагогикалық технологияларды қолдану негізінде жас және аз тәжірибелі мұғалімдерге жан-жақты қолдау көрсетіледі, мұғалімдердің кәсіби қарым-қатынас ауқымы кеңейде, қаланың үздік мұғалімдерінің тиімді педагогикалық тәжірибесі зерделенеді, жинақталып, таратылады. Қауымдастықтар білім алмасуға ықпал етеді, себебі оқу мен оқытумен тікелей байланысты. Педагог, әріптестермен қатынаса, өзінің кәсіби көзқарасының көкжиегін кеңейтеді.

Қауымдастықтар семинарлар, фестивальдер мен Педагогикалық идеялардың калейдоскопы, марафондар мен қалалық слет-конкурстар, математика, физика, химия пәндері бойынша аса күрделі міндеттерді шешу бойынша практикалық тренингтер өткізудің бастамашылары болды. Дәл осы Қауымдастық кеңесі мұғалімдерге және оқушыларға Қашықтықтан оқытуға көшу жағдайында барлық мектеп пәндері бойынша тірек конспектілерін әзірлеуге шешім қабылдады.

Қауымдастық кеңесі қашықтықтан оқыту форматына көшумен интернет-жобаларды, конференцияларды, желілік конкурстарды өткізу үшін пән мұғалімдерінің желілік қауымдастықтарын дамыту жобасын әзірледі; әдістемелік әзірлемелердің ашық сараптамасын ұйымдастыруды; әдістемелік әзірлемелер базасын тұрақты жаңартуды; инновациялық технологияларға (педагогикалық және компьютерлік) оқытуды; тұрақты жұмыс істейтін форумда желілік үйлестірушілерге консультациялық қолдау көрсетуді бастады.

Батыс Қазақстан облысы Бөрлі ауданының үздік мұғалімдері қауымдастығы. Қауымдастықтың құрылтайшылары педагогикалық қызметте жоғары кәсібилігі мен шеберлігіне ие аудан педагогтары болды.

Қазақстанда жас ғалым-педагогтар қауымдастығы жұмыс жасайды, оның негізгі мақсаты жаңа бағытта ойлай білетін жас ғалым-педагогтарды біріктіру және мемлекет пен қоғамның дамуы үшін белсенді еңбекшілер, олар үшін диалог алаңын құру. Сондай-ақ, мүдделі тараптарға білім мен ғылымның өзекті мәселелері бойынша жас педагогтардың жүйелендірілген пікірін жеткізу, оқыту мен тәрбиелеуде тиімді технологиялармен алмасу, ғылыми зерттеулер жүргізу, сондай-ақ шетелдік жоғары оқу орындарының, колледждер мен мектептердің Халықаралық Қауымдастықтарымен, одақтарымен, Жас ғалым-

педагогтарының кеңестерімен байланыс орнату көзделген. (<http://pspu.kz/ru/sozdana-assocziacziya-molodyix-uchenyix-pedagogov-kazaxstana>)

**Қазақстандық үздіксіз білім беру қауымдастығы** 2012 жылы құрылған және Қазақстан Республикасының «Атамекен» Ұлттық Кәсіпкерлер палатасында аккредиттелген. (<http://kado.kz>). Мақсаты ретінде мыналар белгіленді:

- «Жүз нақты қадам» жоспарына сәйкес өзін-өзі реттейтін ұйым құрылымын құру жолымен мектепке дейінгі жеке меншік білім беру жүйесін жаңғырту»;

- жоғары тиімді бәсекеге қабілетті инновациялық жүйені құру және әлемдік білім беру кеңістігіне біртіндеп кіріктіру бойынша ҚР мектепке дейінгі білім берудің жеке секторын дамыту;

- осы сала қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық базаны өзгерту;

- білім беру саласындағы бизнес-қоғамдастықтар үшін әкімшілік кедергілерді төмендету, сондай-ақ МБҰ имиджін және педагог мәртебесін арттыру.

Қауымдастық «Атамекен» ҚР ҰКП - ның мектепке дейінгі білім берудің жеке секторы саласындағы сараптамалық ұйымы болып табылады және «Атамекен» ҚР ҰКП келесі функцияларды атқарады: - ҚР Үкіметінде, ҚР Парламентінде және басқа да мемлекеттік органдарда жеке мектепке дейінгі ұйымдардың (бұдан әрі - ЖМДҰ) мүдделерін білдіру; - ЖММДҰ мүдделерін қозғайтын НҚА әзірлеуге қатысу; - заң жобаларының тұжырымдамаларын, заңнамалық НҚА жобаларын сараптауды жүзеге асыру; - бизнестегі әкімшілік кедергілерді азайту. Қауымдастық филиалдары ресми түрде Нұрсұлтан қаласы, Алматы облысы, Талдықорған қаласы, Қызылорда қаласы және облысы, Шымкент қаласы, Түркістан облысы, Қарағанды қаласы және облысы, Ақтау қаласы, Ақтөбе қаласы және облысы, Тараз қаласы және Жамбыл облысы, Орал қаласы және Батыс Қазақстан облысы, Ақмола облысы, Павлодар қаласы және облысы. Қауымдастық құрамындағы жалпы саны 1000-нан астам мүше, осылайша республика бойынша қызметті қамту 65% -ды құрайды. Бұдан бұрын айтылғандай, қауымдастық инклюзивті білім беру саласында белгілі нәтижелерге қол жеткізді. Жеке меншік балабақша базасында инклюзивті білім беруді енгізу бойынша әлеуметтік жоба іске асырылды. Авторлық құқық алынған және ҚР ӘМ тіркелген нұсқаулықтар түрінде әдістемелік ұсынымдар мен құралдар жасалды. Инклюзивті білім беру саласында біліктілікті арттыру, қайта мамандандыру бойынша педагогтар мен қосалқы персоналды оқыту бойынша іс-шаралар белсенді жүргізілуде. Нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер мен ұсыныстар енгізу бойынша жұмыс топтарына ассоциацияны енгізу Қазақстандағы сапалы мектепке дейінгі тәрбие мен білім берудің принциптері мен идеяларын ілгерілетуге мүмкіндік береді.

**Қазақстан педагогтарының Монтеessori қауымдастығы мынаған бағытталған:**

- әр мұғалімнің біліктілігін үздіксіз арттыру үшін қажетті ортаны қамтамасыз ету;
- кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру және педагогтардың тиімді ынтымақтастығы үшін қажетті жағдайлар жасау;
- шеберлік– кластар өткізуге, байқауларға, түрлі деңгейдегі жобаларға кең қатысу;
- білім беруді дамытудың қазіргі кезеңінде мұғалімнің жұмысы кезінде туындайтын мәселелер бойынша уақытылы әдістемелік қолдау және көмек алу;
- педагогты өзі туралы, өзінің педагогикалық табыстары мен инновациялық тәжірибесі туралы мәлімдеуге ынталандыру.

Мұндай қауымдастықтың жұмыс істеуінің басты мақсаты әріптестер мен пікірлестердің кәсіби қарым-қатынасы, бірлескен шешімдер мен стратегияларды әзірлеу болып табылады. Қауымдастық қызметінің нәтижесінде педагогтердің тұлғалық және кәсіби жетілдірілуі қамтамасыз етіледі, олар өз кезегінде жалпы білім беруді дамыту мен өзекті проблемаларды шешуге ұсыныстар қалыптастырады. Кәсіби қоғамдастықтардың қызметіне қатысу ерікті болып табылады және әрбір қатысушының осындай қызметке жеке мүдделілігіне негізделеді. Педагогтердің кәсіби бірлестіктері әртүрлі – бұл педагогикалық одақтар, съездер, қауымдастықтар, клубтар, желілік бірлестіктер, шығармашылық топтар, әдістемелік бірлестіктер, педагогикалық шеберханалар, озық тәжірибе мектептері, пәндік-циклдік комиссиялар, шығармашылық зертханалар және т. б..

2019 жылдан бастап Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Республикалық педагогтар қауымдастығының іске қосылуына бастамашы болды. Қазіргі уақытта Телеграмм мобильдік қосымшасында 18 желілік қоғамдастық жұмыс істейді, оған пән мұғалімдері, аймақтық қауымдастық мүшелері, жоғары немесе бірінші санатты педагогтар кіреді.

Оқу пәндері бойынша республикалық қауымдастық құрамына кіретін мұғалімдердің жалпы саны - 216 адамды құрайды, атап айтқанда:

- Қазақ тілі Т1 – 19,
- Қазақ тілі Т2 – 8,
- Орыс тілі Я1- 9,
- Орыс тілі Я2 – 11,
- Математика – 17,
- Информатика – 15,
- Физика – 19,
- Химия – 17,
- Биология – 16,
- География – 18,
- Тарих – 14,
- Бастауыш сыныптар – 13,
- АӘТД – 8,

- Дене шынықтыру – 7,
- Көркем еңбек – 4,
- Музыка – 5,
- Өзін-өзі тану – 10,
- Шет тілі - 17.

Әрбір пәндік бағыт бойынша республикалық қауымдастықтардың қызметін белсендіру және үйлестіру мақсатында үйлестіруші бекітілді – ҰБА қызметкері және Қазақстан педагогтарының республикалық қауымдастығы мүшелерінің ережелері әзірленді.

Қазақстан педагогтарының республикалық қауымдастығы тобының мақсаты:

- Қазақстан педагогтарының бірігуі,
- білім берудің өзекті мәселелерін талқылау,
- білім беру тәжірибелерін ұсыну және талқылау;
- тәжірибе алмасу;
- білім беру жүйесі туралы оң қоғамдық пікір қалыптастыру;
- педагогикалық этика ережелерін сақтау.

Қауымдастық мүшелерінің құқығы бар:

- 1) Топта қауымдастық мүшелеріне қатысты ортақ тақырыптарға тілдесуге болады. Басқа қатысушылар қосыла алатын ашық диалог жүргізуге.
- 2) Телеграмда бот арқылы топқа тіркелу кезде құжат бойынша аты-жөнін және шынайы фотосуретті пайдалану.
- 3) Сауалнамалар жүргізуге қатысуға.

**Педагогтердің желілік қоғамдастығында тыйым салынады:**

1. Топтың басқа мүшелеріне дөрекі сөйлеуге (нормативтік емес лексиканы пайдаланбау және басқа да)
2. Жарнама сипатындағы материалдарды орналастырмауға (фото, видео, және с.с.);
3. 23:00-ден кейін хабар жазуға (ерекшелік: шұғыл жағдайлар).

Педагогтырдың халықаралық және отандық қауымдастықтарының қызметіне шолу осындай бірлестіктерді ұйымдастыру иерархиялық өзара іс-қимылдан түбегейлі айырмашылыққа ие екендігін көрсетті. Қызмет нормалары жоғарыдан берілмейді, сондықтан қауымдастық ішінде әр қатысушының белсенділігіне негізделе отырып құрылады.

## Қауымдастықтың тәжірибесін жинақтау

- Жас маманның педагогикалық қызметіне қажетті дағдылар мен қабілеттерін дамыту үшін мектептегі тәжірибелі мұғалімнің жүйелі жеке жұмысы;
- Сынып жетекшілерді оқушыларды тәрбиелеу саласындағы заманауи технологиялар туралы ақпараттандыру;
- Қашықтықтан сабақтарды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстарды, оқушыларды, ата-аналарды қолдау үшін әдістемелік материалдар әзірлеу;
- Алматы қаласының мұғалімдері үшін интеграцияланған білім беру және ақпараттық кеңістік құрылды;
- Тиімді педагогикалық тәжірибені зерттеу және жинақтау;
- Білім мен ғылымның өзекті мәселелері бойынша жас мұғалімдердің жүйелі пікірін жеткізу;
- Оқыту мен тәрбиелеудегі тиімді технологиялармен алмасу;
- Ғылыми зерттеулер жүргізу;
- «Жүз нақты қадам» жоспарына сәйкес өзін-өзі реттейтін ұйымның құрылымын құру жолымен мектепке дейінгі жеке меншік білім беру жүйесін жаңғырту;
- Жоғары тиімді бәсекеге қабілетті инновациялық жүйелерді құру және әлемдік білім беру кеңістігіне біртіндеп кіру үшін Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі білім берудің жеке секторын дамыту;
- Осы сала қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық базаны өзгерту;
- Білім беру саласындағы бизнес-қоғамдастықтар үшін әкімшілік кедергілерді төмендету, сондай-ақ жеке мектепке дейінгі ұйымның имиджін және педагог мәртебесін арттыру.
- Әрбір мұғалімнің біліктілігін үздіксіз арттыру үшін қажетті ортаны қамтамасыз ету;
- Кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру және педагогтардың тиімді ынтымақтастығы үшін қажетті жағдайлар жасау;
- Шеберлік сыныптарын өткізуге, байқауларға, түрлі деңгейдегі жобаларға кеңінен қатысу;
- Білім беруді дамытудың қазіргі кезеңінде мұғалімнің жұмысы кезінде туындайтын мәселелер бойынша заманауи әдістемелік қолдау мен көмек алу;
- Өзінің педагогикалық табыстары мен инновациялық тәжірибесі туралы мәлімдеуге ынталандыру.

Қауымдастықты қалыптастыруға әсер ететін негізгі факторлар:

1. Идеяны ұсынатын белсенді кәсіпқойлар тобының болуы. Идея өзіне белгілі бір дүниетаным мен кәсіби қажеттіліктерді адамдарды тарта алады, сондықтан идея қоғамның белсенді мүшелерінің өзегін өзіне біріктіреді. Барлық педагогикалық қоғамдастықтардың басты мақсаты білім беру жүйесін жаңарту, жаңа идеялар мен білім беру технологияларын енгізу болып табылады. Кәсіпқойлар қоғамдастығында идеядан педагогикалық технологияға көшу жылдам жүзеге асырылады, сондай-ақ алынған технологияны практикада апробациялау, нәтижелерді талдау, тарату. Қандай да бір дәрежеде қауымдастық белсенді эксперименталдық алаңның рөлін атқара алады.

2. Қарым-қатынас мүмкіндігі, Кәсіби қызметтің түрлі бағыттары бойынша микро және макротоптар құру, кәсіби емес ортада идеяларды танымал ету (ата-аналар қоғамы, қоғамдық ұйымдар), билік өкілдерімен диалог жүргізу мүмкіндігі. Еркін қарым-қатынас факторы идеяның жетілуі мен дамуына ықпал етеді.

3. Бір жағынан қоғамдастық мүшелеріне қарым-қатынас жасауға мүмкіндік беретін коммуникациялардың техникалық құралдарын дамыту жаңа мультимедиялық технологияларды ұсынады, контент алмасу сапасын жетілдіреді, оқытудың техникалық құралдарын қол жетімді етеді, екінші жағынан, өздері жаңа идеялар үшін топыраққа айналады. Білім беруді тұрақты жаңартудың қазіргі заманғы жағдайларында кәсіби педагогикалық қоғамдастықтар педагогтардың серпінді дамып келе жатқан өздігінен білім алуы болып табылады және жалпы білім беру жүйесін дамыту ресурсы ретінде қаралуы мүмкін.



## 2 ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІРЛЕСТІКТЕРДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕР

XXI ғасыр кең кәсіби қоғамдастыққа желілік стандарттардың қалыптасу процесін және ғылыми-әдістемелік ұйымдастырушылық қамтамасыз етуді қалыптастыруды айқындайтын бағдарлардың жаңа жүйесін ұсынады.

Қазақстан Республикасы кәсіптік бірлестіктерге, атап айтқанда, инновациялық білім беру бағдарламаларын және оларды ресурстық қамтамасыз ету стандарттарын ілгерілетіп отырып, білім беруді жаңғыртуға белсенді қатысуы тиіс педагогикалық қоғамдастыққа оң көзқарас білдіреді. Қазіргі заманғы кәсіби қоғамдастықтың миссиясы қоғамдастық мүшелерінің әкімшілік режимде емес, өзін-өзі ұйымдастыру құралдарымен тиімді өзара іс-қимылын қолдау болып табылады.

Қазақстанда 2025 жылға дейін «педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыруға жәрдемдесетін пән мұғалімдердің республикалық қауымдастығын, сондай-ақ әрбір өңірде пән мұғалімдер қауымдастығын құру» жоспарлануда [1].

Қауымдастықтарды (одақтарды) құру және олардың қызметі мынадай құжаттармен шектеледі:

1. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (Жалпы бөлім)[2].
2. «Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Қазақстан Республикасының заңы [3].
3. «Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы [4].
4. Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу жөніндегі нұсқаулық.[5]

Қазіргі елдердің тәжірибесі көрсеткендей, қауымдастықтар ресми тіркелген немесе тіркелмеген кәсіпқойлар одағы ретінде жұмыс істей алады. «Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Заңның 18-бабының 1 және 2-тармақтарына, сондай-ақ Азаматтық Кодекстің 110-бабының 1 және 2-тармақтарына сәйкес жеке кәсіпкерлер және (немесе) заңды тұлғалар қауымдастықтың (одақтың) құрылтайшылары бола алады. Осыған байланысты, құрылтайшылардың құрамына байланысты, қауымдастықтардың (одақтардың) келесі түрлерін құруға болады:

- заңды тұлғалар қауымдастығы (одақ);
- жеке кәсіпкерлер қауымдастығы (одақ);
- заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер қауымдастығы (одақ).

Коммерциялық емес ұйымдар осы ұйымдардың қауымдастықтарына (одақтарына) ерікті түрде біріге алады, яғни құрылтайшылар болуы мүмкін.

Заңның нормаларында бір мезгілде коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдар кіруі мүмкін қауымдастықты (одақты) құруға тыйым салынған жоқ.

Қауымдастық (одақ) мүшелері өзінің дербестігін және заңды тұлғаның құқықтарын сақтайды.

Заңның 20-бабының 2-тармағынан қауымдастық (одақ) құруға кемінде 2 құрылтайшының құқығы бар.

«Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Заңның 19-бабының 2-тармағына сәйкес қауымдастықты (одақты) құру құрылтайшылардың шешімі бойынша жүзеге асырылады.

Құрылтай жиналысында жарғы, құрылтай шарты бекітіледі, барлық қабылданған шешімдер құрылтай жиналысының хаттамасымен рәсімделеді.

«Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Заңның 21-бабы 1-тармағының 2-тармақшасында қауымдастықтың (одақтың) құрылтай құжаттарына:

- құрылтайшылар бекіткен жарғы;
- құрылтайшылар жасаған құрылтай шарты жатады.



Өз мүдделерін білдіру, жақтау және қорғау үшін, өз қызметін үйлестіру, өндірістің тиімділігін жақсарту, білім алмасу үшін жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар қауымдастықтарға (одақтарға) бірігуге құқылы.

«Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Заңның 22-бабының 1 және 7-тармақтары қауымдастықтың (одақтың) жарғысына қойылатын талаптарды:

- атауы, оның ішінде ұйымдық-құқықтық нысанын. Осы Заңның 18 бабының 7-тармағына сәйкес, қауымдастықтың (одақтың) атауында «қауымдастық» немесе «одақ» деген сөздерді қоса отырып, осы қауымдастық (одақ) мүшелері қызметінің негізгі мәніне көрсетпе болуға тиіс.

- қауымдастық (одақ) қызметінің мәні мен мақсатын;
- қауымдастықтың (одақтың) орналасқан жерін;
- басқару органдарының құрамын, құрылымын, қалыптастыру тәртібін және құзыретін, олардың шешім қабылдау тәртібін;
- мүшелердің (қатысушылардың) құқықтары мен міндеттерін;
- қауымдастық (одақ) мүшелігіне қабылдау шарттары мен тәртібін;
- коммерциялық емес ұйымның мүлкін құрау көздері;
- қауымдастықтың (одақтың) құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібін;
- қауымдастық (одақ) қызметін қайта ұйымдастыру және тоқтату шарттарын;
- қауымдастық (одақ) таратылғаннан кейін қалған мүлікті пайдалану (бөлу) тәртібін;
- филиалдар мен өкілдіктер туралы мәліметтерді көздеуге тиіс.

Жарғыда Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін, өзге де ережелер көзделуі мүмкін.

Қауымдастықтың (одақтың) құрылтай шартына қойылатын талаптар «Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Заңның 23-бабының 1-тармағында қамтылған. Құрылтай шарты:

- қауымдастықты (одақты) құру бойынша бірлескен қызмет тәртібін;
- құрылтайшылардың мүлкін қауымдастықтың (одақтың) меншігіне (жедел басқаруына) беру шарттарын;
- құрылтайшылардың қауымдастық (одақ) қызметіне қатысу тәртібін;
- қауымдастық (одақ) қызметін басқару шарттары мен тәртібін;
- құрылтайшылардың қауымдастық (одақ) құрамынан шығу шарттары мен тәртібін көздеуге тиіс.

Құрылтай шартына құрылтайшылардың келісімі бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да талаптар енгізілуі

мүмкін. Құрылтай шартына барлық құрылтайшылар немесе олар уәкілеттік берген тұлғалар қол қояды.

Қауымдастықты (одақты) тіркеуді оның орналасқан жері бойынша әділет органдары жүргізеді. Құжаттар Халыққа қызмет көрсету орталығы (ХҚКО) арқылы қабылданады.

Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу жөніндегі Нұсқаулықтың 6-тармағына, сондай-ақ осы Нұсқаулықтың 5-қосымшасына сәйкес тіркеуші органға мыналар ұсынылады:

- белгіленген нысан бойынша өтініші;
- 3 данадан қазақ және орыс тілдеріндегі жарғы;
- қауымдастықтың (одақтың) барлық құрылтайшылары қол қойған құрылтай шарты;
- қауымдастық (одақ) құру туралы уәкілетті органның шешімі (Құрылтай жиналысының хаттамасы);
- заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу үшін бюджетке алым төленгенін растайтын түбіртек немесе өзге құжат.

Толық құжаттар пакетін ұсынған кезде қауымдастықты (одақты) тіркеу өтініш берілген күннен кейінгі 10 жұмыс күнінен кешіктірілмей жүргізілуге тиіс.

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі

Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы N 268-ХІІІ кодексі.

106-бап. Қоғамдық бірлестік

1. Қазақстан Республикасында қоғамдық бірлестіктер болып, егер заңдармен өзгеше көзделмесе, саяси партиялар, кәсіптік одақтар және азаматтардың заңдарға қайшы келмейтін, өздерінің ортақ мақсаттарына жету үшін ерікті негізде құрған басқа да бірлестіктері танылады.

«Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Әділет министрінің 2007 жылғы 12 сәуірдегі № 112 бұйрығы Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2007 жылғы 24 сәуірде № 4625 болып тіркелді.

10. Қоғамдық бірлестік:

- құрылтай съезінде (конференцияда, жиналысында) қабылданған жарғы;
- құрылтай съезінің (конференцияның, жиналысының) төрағасы мен хатшысы қол қойған жарғыны қабылдаған, құрылтай съезінің

(конференцияның, жиналысының) хаттамасы;

- тегі, аты, әкесінің аты, туған күні, айы, жылы, ЖСН, тұрғылықты жері, үй және қызметтік телефондары, жеке қолы көрсетілген қоғамдық бірлестіктің бастамашы-азаматтарының тізімі;

- заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу үшін бюджетке алым төленгенін растайтын түбіртек немесе өзге құжат.

12. Қауымдастық (одақ) түріндегі заңды тұлғалардың қауымдастығы, жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар бірлестігі, жеке кәсіпкерлер қауымдастығы:

- жарғы;
- қауымдастықтың барлық құрылтайшылары қол қойған құрылтай шарты;

- заңды тұлғаны құру туралы уәкілетті органның шешімі;
- заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу үшін, бюджетке алым төленгенін растайтын түбіртек немесе өзге құжат. <http://adilet.zan.kz/rus/docs/V070004625>

Қауымдастық құрудың мақсаты олардың кәсіпкерлік қызметін үйлестіру, сондай-ақ ортақ, оның ішінде мүліктік мүдделерді ұсыну және қорғау болып табылады. Қауымдастықтар - мүшелікке негізделген бірлестіктер. Қауымдастық мүшелері, сонымен бірге, өзінің заңды дербестігін сақтайды, алайда оның құрылтай құжаттарында көзделген мөлшерде және тәртіппен оның міндеттемелері бойынша субсидиарлық жауаптылықта болады. Қауымдастықтың жоғарғы басқару органы мүшелердің Жалпы жиналысы болып табылады.

Қауымдастық құрылтай құжаттарының екі түрін қарастырады: оған кіретін барлық мүшелермен бекітілген жарғы және құрылтай шарты. Қауымдастықта бір мезгілде екі құрылтай құжаты болуы керек. Қауымдастықтың құрылтай құжаттарына енгізілген өзгертулер тек мемлекеттік тіркеуден өткен сәттен бастап міндетті болып табылады («Коммерциялық емес ұйымдар туралы» ФЗ 23-бабы 2-бөлігі), мысалы, ЖШҚ үшін өзгерістер олардың қатысушылары қабылданған сәттен бастап міндетті болып табылады, ал осы өзгерістерді тіркеу сәті тек үшінші тұлғалар үшін маңызды болып табылады.

Қауымдастықты қайта ұйымдастыру қолданыстағы заңнамада көзделген тәртіппен жүзеге асырылады. Ол қор, автономды коммерциялық емес ұйым, шаруашылық қоғам немесе серіктестік болып қайта құрылуы мүмкін. Қайта ұйымдастыру туралы шешімді мүшелердің жалпы жиналысы қабылдайды. Құқықтық мирасқор болмаған жағдайда ғылыми-тарихи маңызы бар тұрақты сақталатын құжаттар мемлекеттік мұрағаттарға сақтауға беріледі, жеке құрам

бойынша құжаттар (бұйрықтар, жеке істер, есепке алу карточкалары, жеке шоттар және т.б.) аумағында қауымдастық орналасқан қалалық округ басқармасының мұрағатына тапсырылады. Құжаттарды беру және реттеу мұрағат органдарының талаптарына сәйкес қауымдастықтың күшімен және қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Қауымдастықты тарату Қауымдастық мүшелерінің Жалпы жиналысының шешімі бойынша немесе сот, немесе басқа да өкілетті органдардың шешімі бойынша жүргізіледі. Қауымдастық басшылығы немесе орган, тарату туралы шешім қабылдаған тарату комиссиясын тағайындайды және тарату тәртібі мен мерзімін белгілейді.

Қауымдастықтың мүлкін ақшалай және өзге де нысандардағы құрау көздері:

- құрылтайшылардан (мүшелерден) түскен тұрақты және бір жолғы түсімдер;
- ерікті мүліктік жарналар мен қайырымдықтар;
- акциялар, облигациялар, басқа бағалы қағаздар мен салымдар бойынша алынатын дивидендтер (кірістер, пайыздар);
- Қауымдастық меншігінен алынатын кірістер;
- заңмен тыйым салынбаған басқа да түсімдер. Құрылтайшылардан (мүшелерден) тұрақты түсімдер тәртібі Қауымдастықтың құрылтай құжаттарымен және Жалпы жиналыспен бекітілетін Мүшелік туралы Ережемен анықталады. Қауымдастықпен алынған пайда Қауымдастық мүшелері арасында бөлуге жатпайды.

Қауымдастықтардың құрамына ерікті негізде педагогикалық қызметкерлер, ғылыми қызметкерлер және білім беру қызметін жүзеге асыратын ұйымдардың және білім беру жүйесінде жұмыс істейтін өзге де ұйымдардың басқа да қызметкерлері, оның ішінде жұмыс берушілердің өкілдері кіреді.

Алдыңғы бөлімде көрсетілгендей, қауымдастықтардың ұқсастығы ОӘБ болып табылады. ОӘБ мақсаты – тұрақты дамуын қамтамасыз ету және мектеп әкімшілігінің басқару үдерісіне дәстүрлі көзқарасымен, бірлескен қызметті ұйымдастыру білімдерінің жоқтығымен, жалпы білім беретін мекемелердегі педагогтердің кәсіби бірлестіктерінің өзгермелі мақсатты нұсқауларына сәйкес олардың қызметін ұйымдастырудың жаңа нысандары (педагогтардың кәсіби бірлестіктері) арқылы педагогтерді басқаруға тарту.

ОӘБ қызметі оқу-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмысты ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидаларымен реттеледі (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2007 жылғы 29 қарашадағы N583 бұйрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2007 жылғы 13 желтоқсанда N 5036 тіркелген).

### 3 ПӘН МҰҒАЛІМДЕРІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Бұл бөлімнің мақсаты – қауымдастық арқылы педагогтардың кәсіби өзара іс-қимыл механизмін әзірлеу.

Өзара іс-қимыл базистік философиялық, онтологиялық санаттардың бірі болып табылады. "Өзара іс-қимыл-біздің алдымызда қозғалыстағы материяны қарастырғанда бірінші нәрсе... өзара іс-қимыл заттардың шынайы түпкі себебі болып табылады. Кез келген құбылыс, объект, жай-күй басқалармен байланысты және қарым-қатынаста ғана түсінікті болуы мүмкін, өйткені әлемде барлығы өзара байланысты және өзара шарттастырылған. Өзара іс-қимыл кемінде екі объектінің бір-біріне әрекетін болжайды, сонымен бірге олардың әрқайсысы басқалармен өзара іс-қимылда екенін білдіреді.

Қазіргі психологияда қарым-қатынас жиі табиғи және әлеуметтік құбылыстардың барлық алуан түрлілігін сипаттау үшін қолданылатын өзара іс-қимыл ұғымының синонимі ретінде қарастырылады. С.И.Ожеговтің сөздігіне сәйкес, өзара әрекеттесу - екі құбылыстың өзара байланысы (яғни екі тарапқа да қатысты). Философиялық сөздікте өзара әрекеттесу «өзара ықпал ету процесі», «материалдық объектілер мен құбылыстар арасындағы кез келген байланыс және қатынас» деп түсіндіріледі. [28]

Өзара іс-қимыл "субъектілердің өзара шарттылығын тудыратын бір-біріне тікелей немесе жанама әсер ету процесі" ретінде айқындалады. В.А. Петровскийдің айтуынша, "қызметті жүзеге асыру барысында адам басқа адамдармен өзара байланыстың белгілі бір жүйесіне объективті түрде кіреді". Осылайша, кез келген өзара іс-қимылдың мазмұны байланыс, алмасу (іс-әрекеттер, заттар, ақпарат және т. б.) және өзара ықпал ету болып табылады [16].

Қауымдастықтар қызметінің негізі кез келген қоғамдастықта коммуникацияға қатысушылар арасында қалыптасатын объективті қатынастар жүйесінде (тәуелділік, бағыну, ынтымақтастық, өзара көмек және т. б. қатынастар) іске асырылатын бірлескен қызмет болып табылады.

Киберкеңістіктің дәуірі өркениеттің басқа даму кезеңдерінен ерекшеленеді, бұл адамзаттың ешқандай форс-мажорына қарамастан мүмкін болып табылады. Киберкеңістіктің ерекшелігі кез келген қауымдастық үшін желілік коммуникация мен өзара іс-қимылды құру болып табылады. Желілік өзара іс-қимыл – бұл соңғы нәтижелерге қол жеткізу бойынша ашық және тең құқылы өзара қарым-қатынастардағы барлық субъектілердің (объектілердің) желілік диалогтық қарым-қатынасын талабы. Желілік өзара іс-қимыл - бұл кәсіптік педагогикалық қоғамдастыққа білім беру мазмұнының және білім беру жүйесін басқарудың

инновациялық үлгілерін әзірлеуге, сынақтан өткізуге және ұсынуға мүмкіндік беретін байланыс жүйесі; бұл ресурстарды бірлесіп пайдалану бойынша қызмет тәсілі.

Профессор Ш.Т.Таубаева әсерге ұшыраған заттың өзгеруі бұрын қолданылған пәнге әсер еткен кездегі өзгермелі заттардың арасындағы қарым-қатынасты ашатын кез келген педагогикалық процестің маңызды белгісі болып табылатындығын атап өтті. Өзара іс-қимыл қандай да бір элементтердің сапалық жай-күйін өзгерту негізінде жатқан тетік болып табылады [29].

Кәсіби желілік өзара іс-қимыл адамдардың желілік қоғамдастықпен және топшілік тұлғааралық қарым-қатынас жүйелеріндегі өзара іс-әрекетімен объективті түрде туындайды. Киберкеңістік жағдайында қауымдастықтың оң жағы жеке іске асырудың үлкен мүмкіндігі болып табылады.

Желілік өзара іс-қимыл осы ортада табысты жұмыс істеуге бейімдеуге ғана емес, сонымен қатар одан әрі психологиялық, тұлғалық, әлеуметтік даму қабілеттілігіне де бағытталған. Желілік өзара іс-қимылдың маңызды компоненті - өз мүмкіндіктеріне және әлеуметтік ортаның шындыққа сәйкес жеке тұлғаның коммуникациясы.

Желілік өзара әрекеттестік жағдайында педагогтар қауымдастығының қызметі ақпараттық-коммуникативтік, интерактивті және перцептивті компоненттерді қамтиды.

Ақпараттық-коммуникативтік - бірлескен қызметке қатысушылар арасында ақпарат алмасу. Қарым-қатынастың коммуникативтік табиғаты басқа адамдармен қарым-қатынас жасау, яғни байланыс орнату, өзара түсіністікке қол жеткізу, тиісті ақпарат алу және т. б. мақсатында бірлескен қызмет үшін адамдарды біріктіру қажеттілігі арқылы ашылады.

Интерактивті - қарым-қатынас тек сөзбен ғана емес, әрекеттермен, іс-әрекеттермен де сипатталады. Қарым-қатынастың интерактивтілігі өзін, басқа адамдарға өзінің даралығын, қызмет мақсаттарына қол жеткізу үшін өзін басқа адамдарға жалғастыру қажеттілігі ретінде сипатталады. Бұл жағдайда қызметтің рөлі өзгереді және ол қарым-қатынастың аспектісі, бөлігі, қажетті алғышарты ретінде әрекет етеді. Өзара іс-қимыл қоғамдық құндылық және жеке маңыздылықтұрғысын өндіру бойынша бірлескен қызметті жүргізуге бағытталған.

Перцептивті - бір-бірімен қарым-қатынаста қабылдау. Өзара іс-қимылға кіретін адамдар өзара түсіністік деңгейін бағалай және қарым-қатынас бойынша серіктес болып табылатындығы туралы өзіне есеп бере алатын болса, қарым-қатынас мүмкін болады. Қарым-қатынас қатысушылары бір-бірінің ішкі әлемін санада қайта құруға, сезімдерін, мінез-құлық себептерін, маңызды объектілерге қарым-қатынасты түсінуге ұмтылады. Қарым — қатынастың перцептивті



аспектісі - адамның адамды қабылдауы, түсінуі және бағалауы. Басқа адамдарды тани отырып, индивид олармен бірлескен қызмет перспективаларын жақсы, сенімді анықтауға мүмкіндік алады.

Қазіргі заманғы педагогтар қауымдастығы қызметінің философиясы кез келген коммуникативтік процесс бірлескен іс-әрекет негізінде туындайтындығымен түсіндіріледі, демек, білім беруде көшбасшылармен білім мен идеялармен алмасу жаңа бірлескен әрекеттерде өзара түсіністікті жүзеге асыруды, одан әрі қызметті дамытуды, оны ұйымдастыруды көздейді. Бір мезгілде педагогтардың қауымдастыққа қатысуы әркім өзінің дамуына ерекше үлес қосуы керек дегенді білдіреді.

Жоғарыда баяндалғанды ескере отырып, қауымдастықтар қызметінің мынадай жалпы заңдылықтары айқындалады:

1. көшбасшылық коммуникациялық жағдайларды (моральдық-психологиялық, кәсіби, технологиялық) жасауға және барлық қатысушылардың іс-әрекетінің бірлігіне тиімді әсер етеді;

2. қауымдастық бағдарламасының мазмұны қойылған міндеттермен заңды түрде негізделген;

3. педагогтар қауымдастығының қызметін ұйымдастыру формалары киберкеңістік жағдайында оның міндеттерімен, мазмұнымен, таңдалған әдістермен және қарым-қатынас құралдарымен заңды түрде негізделген.;

4. барлық сыртқы және ішкі өзара байланыстар мен педагогтар қауымдастығының ішіндегі және басқа да қауымдастықтар мен ұйымдармен өзара іс-қимылдың тұтас есебі ғана ең жоғары нәтижелерге қол жеткізуді заңды түрде қамтамасыз етеді.

Қауымдастықтар қызметінің талдамасы бағыттар түрлерін айқындады:

- әдістемелік,
- ақпараттық,
- сараптамалық-талдамалық,
- консультациялық,
- оқу (кәсіпқойлық деңгейін арттыру),
- инновациялық және жобалау қызметті көрсету және т.б. .

Педагогтар қауымдастықтарының қызметі:

1) педагогикалық қоғамдастыққа қатысушыларды қызықтыратын білім берудің өзекті мәселелерін анықтауға және талқылауға;

2) инновациялық педагогикалық тәжірибені ұсыну және әдістемелік материалдармен алмасуға;

3) шеберлік сабақтар, педагогикалық фестивальдар, конкурстар, жобалар ұйымдастыруға бағытталады.

Қауымдастықтағы көшбасшылық мыналарға бағытталуы тиіс:

- педагогтар бірлестігін басқаруға концептуалды тәсілдердің айқындылығы;
- басқару шешімдерін дайындауға, қабылдауға және іске асыруға қоғамдастықтың әрбір мүшесінің қатысу мүмкіндігін беру;
- қауымдастық мақсаттарын шешу үшін маңызды корпоративтік позицияны талқылау және ресімдеу кезінде қатысушылардың барлық пікірлерін есепке алу;
- қоғамдық ұйымдармен әлеуметтік әріптестік.

Қауымдастық мүшелерінің өзара іс-қимыл пішімін отырыстың немесе іс-шараларды өткізудің дәстүрлі нысаны ретінде, сондай-ақ әлеуметтік желілердің беттерін немесе мобильдік қосымшаларды таңдауға болады.

Желілік өзара іс-қимыл туындаған кәсіби мәселелерді шешу кезінде әдістемелік ресурстарды бірлесіп пайдалану және ынтымақтастық мақсатында Интернет желісінде педагогтардың интерактивті қарым-қатынасы негізінде жүзеге асырылады. Желілік қауымдастықтар білім беру қызметкерлерінің әлеуметтік желілерімен қатар педагогтарға басқа педагогтармен бейресми қарым-қатынас және ұжымдық қызмет үшін интерактивті орта арқылы кәсіби даму мүмкіндігін береді.

Қауымдастықтардың жұмыс істеу ұзақтығы қысқа мерзімді, ұзақ мерзімді немесе тұрақты жұмыс істейтін болуы мүмкін, бұл қауымдастық қатысушыларының алдында туындаған проблемалардың күрделілігіне және өзектілігіне және жоспарланған жұмыстардың көлеміне байланысты. Бір жағынан, педагогтардың кәсіби қауымдастығы қарқынды дамуға мүмкіндік беретін заманауи жоғары тиімді инновациялық технологияға айналады. Екінші жағынан, кәсіби педагогикалық қоғамдастықтар - бұл ресурстық қамтамасыз етуді кеңейту мақсатында инновациялық білім беру қызметтерін тиімді ұстанымдаудың міндетіне барабар құрал.

#### ***Қауымдастықтардың міндеттері:***

- қазіргі заманғы білім беру технологияларын және оқытудың инновациялық әдістерін енгізу есебінен білім беруді әдістемелік қамтамасыз ету жүйесін жетілдір;
- білім берудің өзекті мәселелерін ашық талқылауды қамтамасыз ету;
- педагогтардың кәсіби шеберлігін жетілдіру;
- бірыңғай білім беру ақпараттық ортасында педагогтардың бірлескен қызметін ұйымдастыру.

Қауымдастықтардың өмір тіршілігінің желілік форматы педагогтарға ашық қол жеткізу режимінде сабақтан тыс іс-әрекетпен сабақтар мен сабақтардың әдістемелік әзірлемелерінің базасын ғана емес, сонымен қатар

жеке әдістемелік және дидактикалық материалдар жарияланымдарының алаңы.

Педагогтар қауымдастығына мүшелігі кәсіби салада артықшылық беруі тиіс, сондай-ақ осындай өзара іс-қимыл келесі бағыттарда жүзеге асырылады:

- әдістемелік-проблемалық педагогикалық мәселелерді талқылауға бастамашылық жасау, әдістемелік және дидактикалық материалдар жасау;

- жобалаушы-қоғамдастық қатысушылары үшін мастер-кластар, тренингтер, курстар, соның ішінде қашықтықтан оқыту курстарын әзірлеу, оқушылар үшін желілік жобаларды жасау және іске асыру;

– білім беру - қашықтық тренингтерге немесе шеберлік сабақтарына қатысу процесінде өздігінен білім алу.

Қауымдастықтардың қызметін ұйымдастыру проблемаларына сүйене отырып, келесі шешу жолдарын ұсынамыз:

- тренингтер арқылы қауымдастықтар көшбасшыларын даярлау;
- педагогтар қауымдастығын ұйымдастыру бойынша ұсыныстар әзірлеу,
- қауымдастықтарды заңды тіркеу, бұл гранттық жобаларға қатысуға мүмкіндік береді,
- ақпараттық кәсіби ресурстарды құру (әлеуметтік желілердегі беттер, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының сайтындағы арнайы беттер).

Педагогтарды қауымдастыққа тарту білім беру қызметкерлерінің кәсіби дамуының үздіксіздігін олардың формальды емес және формальды білім алуы арқылы қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Желілік қоғамдастықтардағы білім берудің формальді емес моделі ақпараттық алмасуды ұйымдастыру нысанында жүзеге асырылады: білім берудің өзекті мәселелері бойынша ғылыми-практикалық онлайн-семинарлар мен бейнеконференциялар, вебинарлар және біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын іске асыру арқылы формальды біліммен толықтырылады.

Желілік қоғамдастықтардағы білім берудің формальді емес моделі ақпараттық алмасуды ұйымдастыру нысанында жүзеге асырылады: білім берудің өзекті мәселелері бойынша ғылыми-практикалық онлайн-семинарлар мен бейнеконференциялар, вебинарлар және біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын іске асыру арқылы формальды біліммен толықтырылады. Ашық курстардың тыңдаушылары жеке қажеттіліктерге және бюджеттік мүмкіндіктерге сәйкес келетін білім беру бағдарламасын таңдауға мүмкіндігі бар. Бұл формалар педагогтың кәсіби жетіспеушілігін толтыруға, педагогикалық практикада игерілген теориялық материалды қолдануды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қауымдастықтар инновациялық жобаларды жүзеге асыру алаңына айналады. Қауымдастықтарда педагогтердің жеке және топтық ұйымдастыру жұмыстарының нысаны: қауымдастық форумында өзекті мәселелерді талқылауға қатысу, шеберлік сабақтары мен педагогикалық шеберханалар өткізу және оларға қатысу, шығармашылық ұжымдардың және сараптамалық топтардың жұмысы. Инновациялық жұмыс тәжірибесі ғылыми-практикалық

материалдар жинақтарын шығару арқылы таратылады. Педагогтардың қауымдастық жұмысына қатысуы - ең алдымен кәсіби өсуге жол, кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру.

Бұл әріптестердің инновациялық тәжірибесін зерделеуді ғана емес, сонымен қатар қоғамдастық мүшелерінің бірлескен қызметі арқылы оқытуды, кәсіби конкурстарға қатысу арқылы білім беру қызметінің жеке тәжірибесін таратуды білдіреді.

Қауымдастықтар мынандай мүмкіндіктерге ие:

- сәтті оқыту тәжірибесін енгізу тәжірибесін тарату алаңы;
- сараптамалық-кеңес беру орталығы,
- блогтарда, форумдарда кәсіби мәселелерді талқылау кезінде әріптестерімен мобильді өзара әрекеттесу орталығы.

Осылайша, педагогтар қауымдастығын құрудың тәжірибесі мен нормативтік негіздерін зерделеу бірқатар қағидаттарды айқындады: кәсіби өзін-өзі айқындау қағидаты, өзін-өзі реттеу қағидаты, қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты, педагог тұлғасына бағдарлау қағидаты, бірлескен қызметке шығармашылық қарым-қатынас қағидаты, педагогтың тұлғалық қалыптасуының және оның кәсіби қызметтегі жетістіктерінің байланыс қағидаты, ашықтық қағидаты, кәсіби іс-әрекеттердің тиімділік қағидаты, ынтымақтастық негізінде мобильді қарым-қатынас қағидаты, дивергенттік мінез-құлық қағидаты, бағалау қағидаты. (Қосымша – «Қазақстан педагогтарының республикалық қауымдастығы» қоғамдық кәсіби ұйымының Жарғысы»).

## Қауымдастықты құрудың 12 қағидаты

- Желілік кәсіби қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты
- Кәсіби өзін-өзі айқындау қағидаты
- Өзін-өзі реттеу қағидаты
- Қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты
- Педагогтың жеке тұлғасына бағдар беру қағидаты
- Бірлескен қызметке шығармашылық қарым-қатынас қағидаты
- Педагогтың тұлғалық қалыптасуының және оның кәсіби қызметіндегі жетістіктерінің байланыс қағидаты
- Ашықтық қағидаты
- Кәсіби іс-әрекеттің тиімділік қағидаты
- Ынтымақтастық негізінде мобильді қарым-қатынас қағидаты
- Дивергенттік мінез-құлық қағидаты
- Өзін-өзі бағалау қағидаты

**Кәсіби өзін-өзі айқындау қағидаты** қойылған мақсаттарға қол жеткізуді жүзеге асырады, ал әлеуметтік және кәсіби жағдайдың шарттары қойылған мақсаттарға сәйкес қайта құрылады және ескеріледі. Адамның өзекті қызметінде не басым екенін - жағдай талаптарын немесе оның жеке мақсаттарын анықтау негізінде - оның кәсіби өзін-өзі анықтау процесінде белсенділік дәрежесі туралы қорытынды жасауға болады.

**Желілік кәсіби қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты** маманның кәсіби қалыптасуы үшін тұжырымдамалық нәтижеге қол жеткізу үшін өзара іс-қимыл жасауға ықпал ететін құзыреттер жиынтығы арқылы іске асырылады. Желілік өзара іс-қимыл барысында білім алу, білімді жаңарту және алу процестері, субъект құрылымын қалыптастыру процесі болады, нәтижесінде жүйеогенез процестерін қалыптастырады. Бұл қағида әрбір қатысушының бірегейлігін сақтау процесін және өзара іс-қимыл барысында сапалы жаңа қасиеттерге ие болу процесін реттейді.

**Өзін-өзі реттеу қағидаты** педагогтардың белсенді ерікті қатысуына бағытталған және соның салдарынан мемлекеттің технологиялық дамуы жағдайында кәсіби бәсекеге қабілетті тұлғаны қалыптастырудың шарты болып табылады. Өзін-өзі реттеу қағидаты кәсіби моралды, кәсіби адамгершілікті ұғынуға, өзін кәсіби қызмет субъектісі ретінде сезінуге, уақытша байланыста өз дамуын түсінуге негізделеді, бұл өз дамуын кәсіби өзін-өзі танудың операциялық компоненті ретінде одан әрі бақылауды көздейді.

**Қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты** педагогтардың өзара іс-қимылына ықпал ететін құзыреттер жиынтығы арқылы жүзеге асырылады. Кәсіби өзара іс-қимыл барысында білім алу, білімді жаңарту және алу процестері, субъект құрылымын қалыптастыру процесі болады, нәтижесінде жүйеогенез процестерін қалыптастырады. Бұл қағида әрбір қатысушының бірегейлігін сақтау процесін және өзара іс-қимыл барысында сапалы жаңа қасиеттерге ие болу процесін реттейді.

**Қауымдастық қатысушыларының ортақ қағидаты** педагогтардың өзара іс-қимылына ықпал ететін құзыреттер жиынтығы арқылы жүзеге асырылады. Кәсіби өзара іс-қимыл барысында білім алу, білімді жаңарту және алу процестері, субъект құрылымын қалыптастыру процесі болады, оның нәтижесінде жүйеогенез процестерін қалыптасады. Бұл қағида әрбір қатысушының бірегейлігін сақтау процесін және өзара іс-қимыл барысында сапалы жаңа қасиеттерге ие болу процесін реттейді.

**Педагогтың жеке тұлғасына бағдар беру қағидаты** қоғамдастық бойынша әріптестермен әлеуметтік бірлескен қызмет жеке қызметке қайта құруда көрінеді. Осы мәселенің екінші қыры маманның кәсіби қызметін қайта құру негізінде қоғамдастыққа қатысушылардың сыртқы іс-қимылдарын, пікірлерін тудыру

процесін іске асыруға бағытталған. Кәсіби-маңызды ақпаратты жеке қабылдау қауымдастық қатысушыларымен талқылауға шығарылады, содан кейін осы кәсіпқойлардың алқалы шешімі қоғамдық болады.

Қауымдастық өзінің ішкі табиғатына сәйкес осы әсерлерді таңдап қабылдайтын және өңдейтін жеке тұлғаға немесе топқа әсер етеді, содан кейін тұлға орта параметрлеріне барынша сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында қоғамдастыққа белсенді әсер етеді. Нәтижесінде белгілі бір тақырып бойынша өзара қарым-қатынас жасайтын және қоғамдастық қатысушыларының топтық өзара іс-қимылын ұйымдастыру үшін коммуникацияның негізгі құралы ретінде Интернет-технологияларды пайдаланатын адамдардың өзін-өзі ұйымдастыратын қоғамдастығын білдіретін қауымдастық құрылады.

***Бірлескен қызметке шығармашылық қарым-қатынас қағидаты*** кез келген процеске шығармашылық тұрғыдан келу қабілеті арқылы іске асырылады, мысалы, өзекті кәсіби идеяларды талқылауды ұйымдастыру, бұл аудиторияны тарта алады. Қауымдастыққа мүшелікке шығармашылық көзқарас проблемаларды табу және қою қабілеті, идеялардың үлкен санын генерациялау қабілеті, икемділік - әртүрлі идеяларды дамыту қабілеті, бірегейлігі - тітіркендіргіштерге стандартты емес жауап беру қабілеті, бөлшектерді қосу арқылы объектіні жетілдіру қабілеті, мәселелерді шешу қабілеті, яғни талдау және синтездеу қабілеті арқылы көрінуі мүмкін.

***Педагогтің тұлғалық қалыптасуының және оның кәсіби қызметіндегі жетістіктерінің байланыс қағидаты*** себеп-салдарлық байланыстардың диалектикалық заңымен айқындалды және әрбір маманның кәсіби дамуына ықпал ете отырып, тікелей және кері байланыс құралдарының көмегімен қауымдастық мүшелерінің өзара әрекеттестігінде көрінеді.

***Ашықтық қағидаты*** қарым-қатынас процесіне еркін қатысу және қауымдастық көшбасшысы болуға ниет арқылы іске асырылады, жұмыстың жалпы мақсаттарына қол жеткізу үшін өз ресурсын пайдалануға дайын болу арқылы көрінеді. Қауымдастықтағы көшбасшылық жүйесі өзгермелі сипатқа ие, бұл ресурстардың өзгермелі үйлесімімен айқындалады. Кәсіби өзара іс-қимылдың маңызды компоненті - бұл жеке тұлғаның өз мүмкіндіктеріне және әлеуметтік ортаның шындыққа сәйкес коммуникациясы, бұл осы ортада табысты жұмыс істеуге бейімдеуге ғана емес, сонымен қатар одан әрі психологиялық, жеке, әлеуметтік және кәсіби дамуға қабілеттілікке де бағытталған.

Желілік қоғамды іске асырудың маңызды қағидаты ашықтық, яғни көптеген қиылыстары қатысушылардың өзара іс-қимылы есебінен құралатын көлденең байланыстардың дамыған желісі болып табылады.

Қарым-қатынастың ашықтығы - өз көзқарасын білдіру және басқалардың ұстанымдарын ескеру дайындығы тұрғысынан мәндік ұстанымның ашықтығы, керісінше, қарым-қатынастың жабықтығы өз ұстанымдарын ашуға қабілетсіздікті немесе ниетсіздікті білдіреді.

**Кәсіби іс-әрекеттің тиімділік қағидаты** мақсатты болжау және педагогтың кәсіби-бағдарлық проблемаларды талқылауға қатысуы актілерінде ішкі бағдарламаның айқындаушы рөлін айқындау ретінде іске асырылады. Жинақталған кәсіби іс-әрекеттердің тиімділігі педагогтің белсенділік көзі ретіндегі кәсіби қызметтің мазмұнына және қоғамдастықтың нормативтік берілген ережелерін меңгеруге байланысты. Бұл қағидат субъектінің жақын даму аймағын ескере отырып, оның қабілеті мен мүмкіндіктерін толық ашу үшін табиғат тәрізді өзін-өзі ұйымдастыруын есепке алуды білдіреді.

**Ынтымақтастық негізінде мобильді қарым-қатынас қағидаты** жылжымалы, жылдам қозғалу қабілеті, кәсіби қоғамдастықтардың нәтижелі қызметіне бейімделуге қажетті адам даралығы көрінісімен негізделген әрекет арқылы іске асырылады. Кәсіптік қоғамдастық қағидаларын айқындайтын қоғамдастықтар көшбасшыларын қоса алғанда, ынтымақтастық негізінде өзара іс-қимылға қатысушылардың барлық ұтқырлықты сапалы орындауы кәсіби маңызды нәтижеге кепілдік береді.

**Дивергенттік мінез-құлық қағидаты** төзімділікке, қоғамдастықтың басқа да қатысушыларымен, өзге көзқарастарымен және кәсіби ұстанымдарымен оң өзара іс-қимыл жасауға белсенді адамгершілік ұстанымда және психологиялық дайындықта көрініс табады. Қауымдастық қызметінің шеңберінде бұл қағида әдеттегі кәсіби мәселелерді, міндеттерді (шешімнің бірнеше нұсқаларын іздеуге бағыттау) өзіндік шешу қабілеті арқылы іске асырылады, төзімділік орнықтылық көмегімен анықталуы мүмкін, бұл өзге проблемалар мен эмпатия бойынша пікірталасқа қатысушы өз әріптестерімен өзара іс-қимыл жасау процесінде педагогтің кәсіби-бағдарланған мінез-құлқының қалыптасуын білдіреді, бұл қоғамдастықтың басқа қатысушыларының жеке қабылдауын есепке алуды білдіреді.

Қызметті ұйымдастыру және өзін-өзі реттеу ретінде іске асырылатын **өзін-өзі бағалау қағидаты** желідегі мінез-құлқтың және қауымдастағы тұлғааралық қарым-қатынастардың мақсаттылығымен ерекшеленеді. Өзін-өзі бағалау жеке қасиет ретінде еңбек процесі мен нәтижелерін айқындайды, яғни адамның нақты жүзеге асырылатын кәсіби қызметті орындау мүмкіндіктерін айқындау.

Барлық қағидаттар бір-бірімен тығыз байланысты және педагогтар қауымдастығының қызметін ұйымдастыру кезінде жұмыс істейді. Сондықтан кез келген қағидаттар басқалармен байланысты ғана өз мәнін табады.

Қауымдастықтың табысы оған салынған еңбекке және оның мүшелерінің іске қаншалықты берілгеніне байланысты. Уганда журналистеріне Денсаулық сақтау тақырыбын баяндайтын, 700-ден астам мүшеден тұратын белсенді қауымдастық құруға көмектескен Найтов Кристофер Конте атындағы Халықаралық журналистік бағдарламаның түлектерінен 10 кеңес негізінде, педагогтар қауымдастығының көшбасшыларына мыналарды ұсынуға болады:

**1. Істің басы - бұл байланыс.** Одақты құру үшін, жеке кәсіби байланыстардан бастау қажет. Оларды қатысатын семинарларда, конференцияларда және басқа да іс-шараларға белсенді қатыстыруға ұмтылу қажет. Басқа кәсіби қауымдастықтар, оқу орындары, үкіметтік емес ұйымдар (ҮЕҰ) немесе тіпті жеке компаниялар да ұйымның мүшесі болғысы келетін адамдарды ұсына алады. Педагог емес тұлғаларды да мүше етуге болады: қауымдастықтың көшбасшылардың назары мұғалімдерге шоғырланғанына қарамастан, зерттеушілермен, құқық қорғаушылармен және шенеуніктермен көп байланысты.

**2. Қауымдастық қатысушылардың тізімі көпшілікке жариянбалауы, өйткені елге танымал және беделді азаматтардың мүше болуы** қауымдастықтың ең құнды артықшылықтарының бірі. Қауымдастықтың құрамы үнемі кеңейтілуі қажет. Педагогтердің жоғары сапалы тобына ие болу мүмкіндігі басқа ұйымдарымен ынтымақтасуға көмектесетін ең маңызды тетік болып табылады.

**3. Өзекті заманға сай бағдарламалардың болуы.** Дамушы елдерде кейде қағазда жақсы көрінетін ұйымдар құрады, бірақ ақша тарту үшін құрылған ұйым болып табылады. Семинарлар қауымдастық мүшелерін оқытудың және қоғамдастық туралы ақпараттық желілерге жариялау арқылы танымал болу. Білім саласындағы өзекті мәселелер бойынша түрлі тақырыптарды қарастыру. Ақпараттық бюллетеньдер мен веб-сайттар да жақсы оқу құралдары болып табылады және беделге ықпал етеді.

**4. Құқықтық мәртебенің болуы.** Қауымдастық барлық заңнамалық талаптарына жауап беру керек. Ұйымның жұмыс істеу қағидаларын түсіндіретін жарғының болуы. Оның мазмұны мүшелерге түсінікті болу керек. Сондай-ақ басшылық тағайындалу, қаражат шығыстарының қағидаларын орнату, жұмысқа қабылдау және қаржылық есептерге қойылатын түрлі талаптарды орындау қажет.

**5. Ұйымның мүдделеріне қызмет ету.** Қауымдастық оған басшылық ететін адамдарға емес, оған кіретін адамдарға қызмет ету үшін қызмет етеді. Жарғы қауымдастыққа оның құрылтайшыларынан немесе көшбасшыларынан тәуелсіз өмірді қамтамасыз етеді. Ұйым мүшелері саясатты белгілеу және директорлар кеңесін белгілі бір мерзімге таңдау үшін мезгіл-мезгіл кездесіп



отыруы тиіс. Сайлау өткізер алдында дауыс беруге құқығы бар кім шешуші мүшелік саясатын белгілеу қажет. Егер қауымдастық педагогтардың мүддесіне қызмет еткісі келсе, дауыс беру құқығы адал жұмыс істейтіндерге берілуі тиіс. Шешімдердің бірі мүшеліктің түрлі деңгейлерін құру болып табылады - мысалы, педагог болып табылмайтын ұйым мүшелері отырыстарға қатыса алады, бірақ дауыс бере алмайды.

**6. Директорлар кеңесін таңдау.** Ұйым мүшелерінің мүддесінде саясатты жүргізу үшін үнемі кездесіп отыратын Директорлар қауымдастықтан ешқандай төлем алмауы тиіс, тек шығындар мен жұмсалған уақыт өтемі. Мұндай жүйе олардың жанжалдардан еркін ашық ұйым мүддесінде әрекет ететініне кепілдік береді. Жарғыда ұйымның мақсаттары, міндеттері мен саясаты мүмкіндігінше егжей-тегжейлі тұжырымдалуы тиіс. Директорлар кеңесінің мүшелері алдын ала белгіленген мерзімде тағайындалуы тиіс.

**7. Жұмыс жағдайын қамтамасыз ету.** Қауымдастық веб-сайтын қолдау, ұйым мүшелеріне қызмет көрсету сияқты күнделікті қызметті жүргізу үшін кеңсеге немесе хатшыға мұқтаж. Кеңсені президент немесе атқарушы директор басқаруы тиіс. Егер қаражат мүмкіндік берсе, атқарушы директорда коммуникацияға, мүшелікті ұсынумен және қаражат жинаумен жұмыс істеуге арналған персонал болуға тиіс.

**8. Өз ресурстардың болуы.** Қауымдастық мүшелері семинарларды жоспарлауға және жүргізуге, жарияланымдар жасауға, таратылымдарды жасауға көмектесе алады, олар чат-топтарды жаңғырта алады. Сайтта қауымдастық түйіндемесі және портфолио орналастыру.

**9. Соңғы мерзім қағидасын орнату.** Ең дұрысы, қауымдастық мүшелік жарна алуы керек. Ұйым мүшелері жарна төлегенде неғұрлым талап қоя біледі, олар қауымдастықтың икемділігі мен ашықтығына ықпал етеді. Өкінішке орай, кейде тіпті қарапайым төлем қауымдастықтың әлеуетті мүшелерін итермелеуі мүмкін.

**10. Сенімді серіктестерді таңдау.** Бастапқы кезеңде волонтерлердің ынтасы ұйымды қолдай алады. Бірақ қауымдастықтың өзін танытқаннан кейін серіктестер пайда болады. Қолдаудың ең жақсы түрі - әрине, гранттар. Қолдау нақты мүдделер мен мақсаттарды алға жылжыту үшін жұмыс істеуге дайын ұйымдардан шыға алады. Олар пайда және жақсы бағдарламалар әкелуі мүмкін, бірақ қауымдастықтың педагогикалық тәуелсіздігін және тұтастығын қолдау қажет.

## ҚОРЫТЫНДЫ

Пән мұғалімдері қауымдастығының қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу барысында келесі нәтижелерге қол жеткізілді:

- педагогикалық бірлестіктердің жұмысын ұйымдастырудағы халықаралық және отандық тәжірибе жинақталды;
- педагогикалық бірлестіктерді ұйымдастыру бойынша нормативтік құқықтық негіздер зерделенді;
- пән мұғалімдері бірлестіктерінің қызметін ұйымдастыру ережелері жасалды.

Әрбір елде жыл сайынғы жиналыстар өткізетін, журналдар жариялайтын және жалпы педагогикалық қызметті жақсарту бағытында жұмыс істейтін өзінің ұлттық ғылыми қоғамдары бар. Шет тілі мұғалімдерінің, биологтардың, физиктердің, әлеуметтанушылардың, психологтардың, антропологтардың, әдебиеттанушылардың, тарихшылардың және т.б. ұлттық ұйымдары бар, олар бизнес пен билік арасындағы байланыстырушы буын болып табылады.

Педагогтар қауымдастығының қызметі оқыту сапасын жақсартудың тиімді тетігі болып табылады:

- әр жастағы және оқу материалын меңгеруге бейім оқушыларды оқытудың жаңа әдістерін іздеу;

- бірлестіктердегі мұғалімдердің өзара әрекеті ауданның / қаланың / елдің / әлемнің әртүрлі мектептеріндегі шығармашылықпен жұмыс істейтін мұғалімдердің, сонымен қатар әріптестерінің жасаған жаңа оқыту әдістерін табуға бағытталған..

Қауымдастықтардың тәжірибесін зерттеу мынаны анықтады:

1) әрбір мұғалімнің шығармашылық әлеуетін ашу үшін бастаманы танытудың тең шарттары қалыптасады, оқытудың жаңа әдістерін құру және сынақтан өткізу еркіндігі беріледі.

2) мұғалімдердің өзінің шығармашылық қабілеттерін дамытудың маңызды факторы әр түрлі жастағы мұғалімдер бірлестігіндегі ынтымақтастық, жағымды атмосфера, жұмыс тәжірибесі және педагогикалық тәжірибе болып табылады.

3) мұғалімдердің белсенділігі олардың кәсіби өсуіне және инновациялық педагогикалық технологияларды игеруге ұмтылуымен айқындалады. Оқушылардың үлгерімі әдістемелік жұмыстағы жетістіктердің көрсеткіші ретінде қарастырылады.

Қазақстандағы педагогикалық қоғамдастықтардың келесі көрінісі - білім берудің өзекті мәселелері бойынша педагогтардың пікірлері шоғырланатын қауымдастықтар. Қауымдастық қызметінің жалпы заңдылықтары:

1. көшбасшылық коммуникациялық жағдайларды (моральдық-психологиялық, кәсіби, технологиялық) құруға және барлық қатысушылардың іс-әрекетінің бірлігіне тиімді әсер етеді;

2. қауымдастық бағдарламасының мазмұны қойылған міндеттермен заңды түрде негізделген;

3. педагогтар қауымдастығының қызметін ұйымдастыру формалары киберкеңістік жағдайында оның міндеттерімен, мазмұнымен, таңдалған әдістермен және қарым-қатынас құралдарымен заңды түрде негізделген;

4. барлық сыртқы және ішкі өзара байланыстар мен педагогтар қауымдастығының ішіндегі және басқа да қауымдастықтар мен ұйымдармен өзара іс-қимылдың тұтас есебі ғана ең жоғары нәтижелерге қол жеткізуді заңды түрде қамтамасыз етеді.

Қауымдастықтардың қызметін ұйымдастыру мәселелеріне сүйене отырып, келесі шешу жолдарын ұсынамыз:

- тренингтер арқылы қауымдастық көшбасшыларын дайындау;
- педагогтар ассоциациясын ұйымдастыру бойынша ұсыныстар әзірлеу;
- ассоциацияларды заңды тіркеу, бұл гранттық жобаларға қатысуға мүмкіндік береді,
- Ақпараттық кәсіби ресурстарды құру(әлеуметтік желілердегі беттер, ҰБА сайтында парақша).

Қауымдастық қызметінің талдауы бағыт түрлерін анықтады:

- әдістемелік,
- ақпараттық,
- сараптамалық-аналитикалық,
- консультативтік,
- оқыту (кәсіби шеберлік деңгейін көтеру)
- инновациялық және жобалық қызметті көрсету және т. б

Педагогтар қауымдастығының қызметі:

1) педагогикалық қоғамдастыққа қатысушыларды қызықтыратын білім берудің өзекті мәселелерін анықтау және талқылау;

2) инновациялық педагогикалық тәжірибені ұсыну және әдістемелік материалдармен алмасу;

3) шеберлік сыныптар, педагогикалық фестивальдар, конкурстар, жобалар ұйымдастыру.

Осылайша, педагогтар қауымдастығын құрудың тәжірибесі мен нормативтік негіздерін зерделеу бірқатар қағидаттарды анықтады: кәсіби өзін-өзі анықтау принципі, өзін-өзі реттеу принципі, қауымдастық қатысушыларының ортақтығы принципі, педагог тұлғасына бағдарлау принципі, бірлескен қызметке шығармашылық қарым-қатынас принципі, педагогтың тұлғалық қалыптасуының және оның кәсіби қызметтегі жетістіктерінің байланыс принципі, ашықтық принципі, кәсіби іс-әрекеттердің тиімділік принципі, ынтымақтастық негізінде мобильді қарым-қатынас принципі, дивергенттік мінез-құлық қағидаты, өзін-өзі бағалау принципі.

## ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
2. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (Жалпы бөлім).
3. «Коммерциялықкәсіпқұрылымдар туралы»  
Қазақстан Республикасының Заңы
4. «Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу туралы" Қазақстан Республикасының Заңы.
5. Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу жөніндегі нұсқаулық.
6. Кант И. Критика чистого разума. – Философия. - Издательство, АСТ, 2019
7. Ломов Б.Ф. Системность в психологии: избранные психологические труды – Воронеж: МОДЭК; Москва: Московский психолого-социальный институт, 1996. – 384 с. – (Психологи Отечества). – ISBN 5-89395-009-7.
8. Макс Вебер: Основные социологические понятия. Избранные произведения. - Перевод с немецкого и общая редакция: Ю. Н. Давыдов. - М., «Прогресс», 1990. С. 602–633
9. Ярошевский М.Г. Психология в XX столетии. Теоретические проблемы развития психологической науки. — М.: Политиздат, 1974. — 305—319 с.
10. Ананьев Б.Г. Психология и проблемы человекознания: избр. психол. тр. / Под ред. А.А.Бодалева; Акад. пед. и соц. наук, Моск. психол.-соц. ин-т. - М., "Ин-т практ. психологии"; Воронеж: НПО "МОДЭК", 1996. - 382
11. Бодалев А.А. Личность и общение. - М.: Международная педагогическая академия, 1995. — 328 с
12. Зимняя И.А. Психологическая характеристика понимания речевого сообщения // Оптимизация речевого поведения. - М.: Наука, 1990. - с. 161 - 169.
13. Леонтьев А.А. Психология общения. 2-е изд., испр. и доп. М., 1997.
14. Мудрик А.В. Социальная педагогика: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / А.В.Мудрик. - 8-е изд., испр. и доп. - М.: Издательский центр «Академия», 2013. - 240 с. - (Сер. Бакалавриат).
15. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. -М.: Просвещение, 1987. - 190 с.
16. Петровский В.А. Личность: феномен субъектности. Ростов-на-Дону, 1993.
17. Гершунский Б.С. Учебное пособие для студентов высших и средних педагогических учебных заведений. — М.: Московский психолого-социальный институт, 1998. — 432 с.
18. Пидкасистый П.И. Педагогика. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / Под ред. П.И. Пидкасистого. — М.: Педагогическое общество России, 1998. – 250 с.

19. Поташник М.М. Требования к современному уроку: методическое пособие. – Москва: Центр педагогического образования, 2007. – 272 с. – (Образование XXI века).

20. Hallinger P., Heck R.H. Leadership for learning: Does collaborative leadership make a difference in student learning? // *Educational Management, Administration and Leadership*. 2010. V. 38. № 6. P. 654–678. Институциональные аспекты функционирования методических объединений педагогов 167

21. Leithwood K., Day C., Sammons P. Seven strong claims about successful school leadership. Nottingham, UK: National College of School Leadership, 2006.

22. York-Barr J., Duke K. What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship // *Review of Educational Research*. 2004. № 74. P. 255–316.; 7. Crowther F., Kaagan S., Ferguson M., Hann L. Developing teacher leaders: How teacher leadership enhances school success. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2002.

23. Dou D., Devos G., Valcke M. The relationships between school autonomy gap, principal leadership, teachers' job satisfaction and organizational commitment // *Educational Management Administration and Leadership*. 2017. V. 45. № 6. P. 959–977

24. Буздalова Н.В. Организация познавательной деятельности учащихся: опыт, проблемы, перспективы // Интернет-журнал «Мир науки». 2016. Т. 4. № 4. URL: <http://mir-nauki.com/PDF/25PDMN416.pdf> (дата обращения: 21.02.2019)

25. Константиновский Д.Л. Размышления о социологии образования // *Социологические исследования*. 2008. № 7. С. 117–124., с. 120

26. Crowther F., Kaagan S., Ferguson M., Hann L. Developing teacher leaders: How teacher leadership enhances school success. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2002., 11–13

27. York-Barr J., Duke K. What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship // *Review of Educational Research*. 2004. № 74. P. 255–316. - p. 288

28. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка. М.: Мир и Образование, Оникс, 2011. — 736 с.

29. Таубаева Ш.Т. Научные основы формирования исследовательской культуры учителя общеобразовательной школы: дисс...д.п.н. – Алматы, 2001. – 320 с.

**«Қазақстан мұғалімдерінің республикалық қауымдастығы»  
қоғамдық кәсіптік ұйымының жарғысы**

**I бөлім. Жалпы ережелер**

1.1. Қазақстан мұғалімдерінің республикалық қауымдастығы (бұдан әрі – қауымдастық) - Қазақстан педагогтарының коммерциялық емес бірлестігі болып табылады.

1.1.1. Ұйымның орыс тіліндегі толық ресми атауы: «Республиканская ассоциация педагогов Казахстана», қазақ тілінде «Қазақстан мұғалімдерінің республикалық қауымдастығы».

1.1.2. Қауымдастықтың орыс тіліндегі қысқартылған атауы - «РАПОШ», қазақ тілінде «ҚМРҚ».

1.2. Қауымдастық өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексін, «Қоғамдық бірлестіктер туралы» Заңды, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын, осы Жарғыға сәйкес Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің нормативтік құқықтық актілерін басшылыққа алады.

1.3. Ұйым заңды тұлға болып табылмайды.

1.4. Қауымдастық өз қызметін Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының базасында ұйымдастырады.

1.5. Қауымдастықтың қызметі жариялылық, ашықтық, еріктілік, оның мүшелерінің тең құқылығы, басқарушы органдардың демократиялық негіздегі сайлануы, алқалылық, өзін-өзі қаржыландыру, өзін-өзі басқару және Конституцияға, ҚР қолданыстағы заңнамасына, ҚР Білім туралы Заңға, халықаралық құқықтың жалпы танылған қағидаттары мен нормаларына және осы Жарғыға сәйкес заңдылық қағидаттарына негізделеді.

1.6. Қауымдастық коммерциялық емес ұйым болып табылады, пайда табуды көздемейді және пайданы құрылтайшылар мен мүшелер арасында бөлмейді.

1.7. Қауымдастық өз қызметінің ішкі құрылымын, бағыттары мен әдістерін дербес анықтайды.

Бағдарламалық құжаттар, іс - шаралар туралы ақпарат жалпыға қолжетімді болып табылады.

1.8. Осы Жарғы міндеттерді, функцияларды, жұмысты ұйымдастыруды, қауымдастықты регламенттейді.

1.9. Қауымдастық өз мүшелерінің міндеттемелері бойынша жауап бермейді, сол сияқты ұйым мүшелері оның міндеттемелері бойынша жауап бермейді.

1.10. Қауымдастықтың өз атауы жазылған дөңгелек мөрі, мөртабандары, фирмалық бланкілері, эмблемасы, символикасы және белгіленген тәртіппен бекітілген және тіркелетін заңды тұлғаның өзге де атрибуттары болуы мүмкін.

## **II бөлім. Қауымдастықтың мақсаттары мен міндеттері**

### **2.1. Қауымдастықтың маңызды мақсаттары:**

- Қазақстан Республикасында білім беру сапасын арттыруға мүдделі кәсіби қоғамдастықты дамыту;
- педагог мамандығының мәртебесін арттыру;
- аттестаттаудан өту кезінде дарынды білім беру қызметкерлерін қолдау және ынталандыру;
- педагогтардың кәсіби қарым-қатынасына, олардың кәсіби байланыстарын кеңейтуге және дамытуға жәрдемдесу;
- педагогикалық жоғары оқу орындарының жас педагогтары мен студенттерін шығармашылық кәсіби қызметке тарту;
- озық педагогикалық тәжірибені зерделеу, енгізу арқылы Қазақстан Республикасы Білім беру жүйесінің инновациялық әлеуетін дамытуға жәрдемдесу;
- озық педагогикалық тәжірибені жинақтауға және таратуға көмек көрсету;
- интернет арқылы Қазақстан Республикасының Білім беру ұйымдары педагогтарының жетістіктері туралы мәліметтерді түрлі ақпараттық құралдар арқылы тарату.

### **2.2. Қауымдастық қызметінің негізгі міндеттері:**

- педагогтарды біріктіру, олардың кәсіби қарым-қатынасы үшін алаң (кең ақпараттық алаң) құру;
- Қазақстан Республикасындағы білім берудің өзекті мәселелері бойынша басым бағыттарды әзірлеуге Қауымдастық мүшелерінің күш-жігерін шоғырландыру;
- үздік білім беру тәжірибесін таратуды қолдау;
- электрондық және баспа бұқаралық ақпарат құралдарында және ақпараттық желілерде ақпараттық қызметті жүзеге асыру;
- білім беру жүйесі туралы, заманауи жаңашыл-педагогтар туралы позитивті қоғамдық пікір қалыптастыру.

2.3. Аталған міндеттерді шешу үшін Қауымдастық келесі іс-шараларды ұйымдастырады:

- жетекші жоғары оқу орындарының мамандарын шақырумен ашық семинарлар, конференциялар, форумдар және басқа да іс-шаралар өткізу;
- облыстық бағдарламалар аясында ғылыми және білім беру жобаларының конкурстарына, педагогикалық шеберлік конкурстарына қатысу;
- педагогтардың әдістемелік әзірлемелерінің сапасын сараптау;
- ақпараттық, интернет және басқа технологияларды пайдалана отырып, педагогикалық зерттеулердің мазмұны мен нәтижелері және практикалық әзірлемелердің бағыттары туралы қауымдастық мүшелерін хабардар ету.
- білім беру бағдарламалары мен жобаларын іске асырудың оң тәжірибесі туралы өңірлік, өңіраралық, республикалық және халықаралық деңгейдегі ақпарат алмасу және тарату;
- Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарының қызметкерлерінің

ақпараттық деректер банкін және инновациялық педагогика банкін құру ;

- педагогикалық қоғамдастықта мұғалімдердің тәжірибелерін ұсыну, авторлық құқықтың дамуына бастамашылық ету мақсатында білім беру саласындағы проблемалар мен практикалық нәтижелерді талқылау;

- кәсіптік жолда жетістікке жетуді қолдау мақсатында қауымдастықтың тәжірибелі педагогтарының жас мамандармен өзара байланысы;

- болашақ мұғалімдердің кәсіби бағыттылығын қалыптастыру мақсатында педагогикалық жоғары оқу орындары мен колледждердің студенттерімен қауымдастық педагогтарының өзара байланысы;

- қазіргі заманғы мұғалімдер туралы жағымды қоғамдық пікір қалыптастыру, бұқаралық ақпарат құралдарында үздік пән мұғалімдерінің жетістіктері туралы ақпараттандыру және насихаттау;

- көрмелер, фестивальдар, мастер-кластар, семинарлар, шығармашылық дөңгелек үстелдер, кеңес беру үшін кездесулер және т. б.

### **III бөлім. Қауымдастық Меншігі.**

#### **Мүлікті қалыптастыру көздері**

3.1. Қауымдастықтың меншігінде сондай-ақ жарғылық мақсаттарына сәйкес қауымдастық қаражаты есебінен құрылатын және сатып алынатын мекемелер, баспалар, бұқаралық ақпарат құралдары болуы мүмкін..

3.2 Қауымдастық мүлкін қалыптастыру көздері:

- кіру және мүшелік жарналар;

- ерікті жарналар мен қайырымдылықтар;

- лекцияларды, көрмелерді, лотереяларды, аукциондарды өткізуден түскен ақша қаражатының түсімдері;

- кәсіпкерлік қызметтен түсетін табыстар;

- басқа, заңмен тыйым салынбаған түсімдер.

3.3. Мүлік иесі қауымдастық болып табылады. Қауымдастықтың әрбір жеке мүшесінің қауымдастыққа тиесілі мүлік үлесіне меншік құқығы жоқ.

### **IV бөлім. Қауымдастық құқықтары**

4.1. Жарғылық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу үшін ұйымның ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес құқығы бар:

- өз қызметі туралы ақпаратты еркін тарату;

- әр түрлі құрылымдарда өз құқықтарын қорғау және ұсыну;

- білім беру және қоғамдық өмір мәселелері бойынша бастамалармен сөз сөйлеу;

- қоғамдық бірлестіктер үшін қолданыстағы заңнамада көзделген өкілеттіктерді толық көлемде жүзеге асыру.

### **V бөлім. Қауымдастықтың міндеттері**

5.1. Қауымдастық міндетті:

- ҚР заңнамасын, өз қызметінің саласына қатысты халықаралық құқықтың жалпыға танылған қағидаттары мен нормаларын, сондай-ақ осы



Жарғыда және өзге де құрылтай құжаттарында көзделген нормаларды сақтау;

- өз қызметі туралы ақпарат материалдарын Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА сайтында немесе қауымдастықтың ресми сайтында мерзімді түрде есеп беріп, жариялауға міндетті

- қауымдастық оқу құралдарын кез-келген бұқаралық ақпарат құралдарында жариялай алады.

## **VI бөлім. Қауымдастық мүшелерінің құқықтары мен міндеттері**

6.1. Қауымдастық мүшелері педагогтер, ҚР Білім беру ұйымдарының басшылары, олардың ведомстволық бағыныстылығына қарамастан бола алады. Қауымдастыққа мүшелігі ерікті.

6.2. Қауымдастық мүшелігіне қабылдау ерікті негізде жүзеге асырылады.

6.3. Қауымдастыққа мүшелік басқа ұйымдарға қатысуға кедергі болмайды.

6.4. Қауымдастық мүшелері құқылы:

- қауымдастық қызметіне қатысу;

- қауымдастықтың қызметі, оның жоспарлары мен бағдарламалары туралы ақпарат алу;

- өз пікірін еркін талқылау және қорғау, қауымдастық жұмысындағы кемшіліктерді сынау, кеңесте қарау үшін ұсыныстар енгізу;

- қауымдастық өткізетін іс-шараларды дайындауға және өткізуге қатысу;

- қауымдастықтан ақылы және тегін консалтингтік, әдістемелік және өзге де көмек алу;

- қауымдастық мүшелерінен сараптама және қолдау алу үшін өз бағдарламаларын, жобаларын, зерттеулерін, басылымдарын ұсыну.

- қауымдастық өткізетін барлық іс-шараларға қатысу;

- басқару органдарын сайлау және оларда сайлану;

- қауымдастықтың қарауына өз құзыретіне қатысты мәселелерді шығару;

- кәсіби қызметпен айналысу.

6.5. Қауымдастық мүшелері міндетті:

- осы Ережені сақтау;

- қауымдастық қызметіне байланысты мәселелерді шешу үшін қажетті ақпаратты ұсыну;

- қауымдастық идеяларының жергілікті жерлерде жол серігі болу;

- қауымдастық кеңесіне өздерінің муниципалдық құрылымдарындағы іс-шаралар, жаңа жобалар, идеялар туралы үнемі хабарлап отыру.

6.6. Қауымдастыққа мүшелік Қауымдастық Кеңесінің жеке жазбаша өтініші негізінде немесе Кеңес мүшелерінің көпшілік дауысымен қарапайым дауыс беру арқылы Қауымдастық Кеңесінің шешімі негізінде шығарылады.

## **VII бөлім. Қауымдастықты Басқару**

### **7.1. Қауымдастық органдары:**

- Жалпы жиналысы;
- Қауымдастық Кеңесі;
- Үйлестіру кеңесі;
- Тексерукомиссиясы.

## **7.2. Жалпыжиналысы**

7.2.1. Қауымдастықтың жоғарғы басқару органы Білім беру ұйымдарының өкілетті өкілдерінің – Қауымдастық мүшелерінің жалпы жиналысы болып табылады. Жалпыжиналысты Қауымдастық кеңесі шақырады.

7.2.2. Қауымдастық кеңесін төраға басқарады, ол Кеңес мүшелерінен сайланады. Ең көп дауыс жинаған адам сайланады. Төраға қауымдастыққа кірмейтін педагогтерді тарта отырып, қауымдастықтың мақсаттары мен міндеттері шеңберінде белгілі бір мәселелерді шешу үшін жұмыс, шығармашылық топтар құруға құқылы.

7.2.3. Қауымдастық мүшелерінің жалпы жиналысы қажеттілігіне қарай, бірақ жылына кемінде бір рет жиналады.

Жалпы жиналыс, егер оған Қауымдастық мүшелерінің жартысынан астамы қатысса, заңды болып саналады.

7.2.4 Жалпы жиналыс қауымдастық қызметінің кез келген мәселелері бойынша шешім қабылдауға құқылы. Жалпы жиналыстың айрықша құзыретіне жатады:

7.2.2.1. Қауымдастық ережесін өзгерту;

7.2.2.2. Қауымдастық қызметінің басым бағыттарын, мүлігін қалыптастыру және пайдалану принциптерін анықтау;

7.2.2.3. Қауымдастықты қайта ұйымдастыру немесе тарату туралы шешімдер қабылдау;

7.2.2.4. Қауымдастыққа жарамды мүшелерді қабылдау туралы мәселелерді шешу;

7.2.2.5. Жалпы жиналыстың айрықша құзыретіне:

7.2.2.5.1. Үйлестіру кеңесінің қызметі туралы баяндамаларды, Тексеру комиссиясының есептерін қарау және олар бойынша шешімдер қабылдау.

7.2.2.5.2. Үйлестіру Кеңесін сайлау және оны мерзімінен бұрын тоқтату өкілеттігі.

7.2.2.5.3. Тексеру комиссиясын сайлау және оны мерзімінен бұрын тоқтату өкілеттігі.

7.2.2.5.4. Қауымдастық жарғысын бекіту, өзгерту және толықтыру

7.2.2.5.5. Қауымдастықты қайта ұйымдастыру немесе тарату туралы шешім, тарату комиссиясын тағайындау.

7.2.2.5.6. Қызметтің басым бағыттарын, мүлікті қалыптастыру және пайдалану қағидаттарын анықтау.

7.2.2.5.7. Жалпы жиналыс шешімді ашық дауыс беру түрінде - Қауымдастық мүшелерінің жалпы жиналысына қатысушылардың үштен екісі білікті көпшілікпен қабылдайды.

7.2.2.5.8. Жалпы жиналыстың барлық шешімдері хаттамалармен

ресімделеді, онда күн тәртібі, қатысушылардың тегі, дауыс беру нәтижелері, қабылданған шешімдер көрсетіледі, оған жалпы жиналыстың төрағасы мен хатшысы қол қояды

7.2.2.5.8. Жалпы жиналыстың барлық шешімдері хаттамамен ресімделеді, күн тәртібі, отырысқа қатысқандардың аты-жөні, дауыс беру қорытындылары, шешімдерге Жалпы Жиналыс Төрағасы мен Хатшысы қол қояды.

### **7.3. Қауымдастық кеңесі.**

7.3.1. Жалпы жиналыстар арасындағы Қауымдастықтың қызметін Жалпы басқару үшін Қауымдастық Кеңесі құрылады, оған Қауымдастықтың Жалпы жиналысында ашық дауыс беру арқылы сайланған Қауымдастықтың толық мүшелерінің өкілетті өкілдері кіреді. (Егер Қауымдастық мүшелерінің 2/3 кворумы болса)

7.3.2. Қауымдастық Кеңесі өкілеттік мерзімі кем дегенде бір жыл он бес адамнан тұрады. Қауымдастық Кеңесі Жалпы жиналыстың айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді қоспағанда, Қауымдастық Кеңесі Қауымдастықтың жалпы басшылығымен айналысады.

7.3.3. Қауымдастық кеңесі Жалпы жиналыстың айрықша құзыретіне қатысты мәселелерді қоспағанда, Қауымдастық қызметіне қатысты кез келген мәселелерді қарайды:

- Жалпы жиналысқа ұзақ мерзімді және жылдық қызмет жоспарларын, Қауымдастық бағдарламаларын және орындалуы туралы есептерді әзірлейді және дайындайды;

- өз мүшелерінің арасынан Қауымдастық Кеңесінің Төрағасын сайлауға құқылы;

- қауымдастық мүшелерінің Жалпы жиналысында талқыланатын мәселелерді алдын ала қарайды;

- өз мүшелерінің ішінен сараптамалық қызметті жүргізу үшін сарапшылық кеңесті құруға құқылы;

- Жалпы жиналыстың ерекше құзыретіне кірмейтін, Қауымдастық қызметіне қатысты, басқа мәселелерді шешеді.

### **7.4. Қауымдастық төрағасы.**

7.4.1. Қауымдастық Төрағасы Жалпы жиналыспен ашық дауыс беру арқылы бір жыл мерзімге сайланады.

(Егер Қауымдастық мүшелерінің 2/3 кворумы болса, ашық дауыс беру арқылы).

7.4.2. Қауымдастық Төрағасы ұйымның басшысы болып саналады:

- Қауымдастықтың алқалық органдарына кез-келген сұрақтар қоя алады;

- Қауымдастықтың барлық органдарының отырыстарына шешуші дауыс беру арқылы қатыса алады;

- Лауазымы бойынша Қауымдастық Кеңесінің құрамына кіреді, оның жұмысын басқарады, Қауымдастық Кеңесінің отырыстарына төрағалық етеді, Қауымдастық Кеңесінің шешімдерінің орындалуын бақылайды

## **7.5. Үйлестіру кеңесі.**

7.5.1. Қауымдастықтың Үйлестіру Кеңесі тұрақты басқарушы орган болып табылады.

7.5.2. Үйлестіру Кеңесінің Төрағасын сайлайды және оның өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатады.

7.5.3. Үйлестіру кеңесіне Қазақстанның аймақтық бірлестіктерінің - пәндік педагогикалық бірлестіктердің өкілдері кіреді. Үйлестіру Кеңесі мүшелерінің санын Жалпы жиналыспен анықтайды.

7.5.3. Үйлестіру кеңесі Жалпы жиналыспен 5 жыл мерзімге сайланады.

7.5.4. Жалпы жиналыс шешімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді.

7.5.5. Кезекті және кезектен тыс Жалпы жиналыстарды шақырады.

7.5.6. Қауымдастықтың шығындар сметасын бекітеді.

7.5.7. Білім беру жүйесінде қабылданған барлық шешімдерді (мұғалімдерге еңбекақы төлеу жүйесі, электронды журналдарды жүргізу, оқытушылар құрамын аттестациялау, мектеп оқушыларының дайындығын бақылау, инновациялық қызмет алаңы және т.б.) келісу бойынша Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен және басқа атқарушы органдармен тікелей өзара әрекеттеседі.

7.5.8. Қауымдастық мүшелерінің үндеуі және Үйлестіру Кеңесінің шешімі бойынша Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінде және басқа атқарушы органдарда оның мүшелерінің мүдделерін білдіреді.

7.5.9. Үйлестіру кеңесінің мәжілісі қажет болған жағдайда, бірақ жарты жылда бір рет өткізіледі. Егер Үйлестіру Кеңесінің отырысын жеке өткізу мүмкін болмаса, Үйлестіру Кеңесінің отырысын оның мүшелерінің жартысынан көбінің келісімімен, оның ішінде бейнеконференциялар арқылы да өткізуге болады. Үйлестіру Кеңесінің отырысына шақырылған адамдардың, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері, Үйлестіру Кеңесі мүшелерінің ұсынысы бойынша, көпшілік мүшелердің келіскен шешімі бойынша анықталады.

7.5.10. Үйлестіру Кеңесінің мүшелері шешім қабылдайды және өз қалауы бойынша жұмысты ұйымдастырады. Кворум - Үйлестіру Кеңесі мүшелерінің үштен екісі қатысуы. Үйлестіру Кеңесінің шешімдері отырысқа қатысқан Үйлестіру Кеңесі мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады.

7.5.11. Үйлестіру Кеңесінің Төрағасы Үйлестіру Кеңесі отырысында Үйлестіру Кеңесі мүшелер арасынан сайланады.

7.5.12. Үйлестіру Кеңесінің төрағасы 5 жыл мерзімге сайланады.

7.5.13. Үйлестіру Кеңесінің Төрағасы Қауымдастықтың ағымдағы жұмысын ұйымдастырады, Жалпы жиналыс пен Үйлестіру Кеңесінің

құзыретіне кіретін мәселелерді қоспағанда, Қауымдастықтың барлық мәселелерін дербес шешеді.

7.5.14. Жалпы Жиналыс пен Үйлестіру Кеңесі шешімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді.

7.5.15. Қауымдастық атынан сенімхатсыз әрекет етеді, оны Қазақстан Республикасындағы және одан тыс барлық ұйымдарда ұсынады.

7.5.16. Қауымдастық атынан сотта, соның ішінде жалпы юрисдикция, арбитраж немесе аралық соттарда сенімхатсыз әрекет етеді.

7.5.17. Қауымдастық мүшелікке қабылдау және одан шығу туралы өтініштерді қарайды, олар бойынша шешім қабылдайды.

7.5.18. Өз құзыреті шегінде қабылданған шешімдер бойынша бұйрықтар мен нұсқаулықтар шығарады.

7.5.19. Қауымдастықтың жалғасатын қызметін мемлекеттік тіркеу туралы шешім қабылдаған органға жыл сайын ұйымның Үйлестіру Кеңесінің нақты орналасқан жері көрсетіліп, заңды тұлғалардың бірыңғай мемлекеттік тізіліміне енгізілген ақпарат көлемінде Қауымдастықтың басшылары туралы мәлімет көрсетіледі.

7.5.20. Мемлекеттік тіркеу туралы шешім қабылдаған органның сұранысы бойынша, Қауымдастықтың басқару органдары мен лауазымды тұлғаларының шешімдері бар құжаттарды, сондай-ақ салық органдарына жіберілген ақпарат көлемінде Қауымдастық қызметі туралы жылдық және тоқсандық есептерді ұсынады.

7.5.21. Мемлекеттік тіркеуден өту туралы шешім қабылдаған орган өкілдеріне, жарғылық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге және Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуына байланысты Қауымдастықтың қызметімен танысуға көмектеседі.

7.5.22. Үйлестіру Кеңесінің қызметін бақылауды тексеру комиссиясы жүзеге асырады.

7.5.23. Жалпы Жиналыс Үйлестіру Кеңесі қажет болған жағдайда шақырады, бірақ жылына кемінде бір рет. Шұғыл мәселелерді шешу үшін, кезектен тыс Жалпы Жиналыстар шақырылуы мүмкін. Олар Үйлестіру Кеңесінің шешімімен, Тексеру комиссиясының немесе Қауымдастық мүшелерінің кемінде төрттен бірінің талабы бойынша шақырылады.

## **7.6. Тексеру комиссиясы.**

7.6.1. Тексеру комиссиясын Жалпы Жиналыс 5 жылға сайлайды.

7.6.2. Тексеру комиссиясының мүшелері бір уақытта Үйлестіру Кеңесінің мүшесі бола алмайды, сондай-ақ Қауымдастықтың басқару органдарында басқа

лауазымдарда бола алмайды.

7.6.3.Тексеру комиссиясы Үйлестіру Кеңесі мен Төрағаның қаржылық-шаруашылық қызметіне тексеріс жүргізеді, олардың қызметі туралы қорытынды жасайды және тексерулердің нәтижелерін Жалпы Жиналысқа ұсынады.

7.6.4. Қауымдастық қызметіне тексеріс Жалпы Жиналыс атынан немесе Қауымдастық мүшелерінің сұрауы, оның мүшелерінің жалпы санының кемінде үштен бірі бойынша жүргізіледі.

7.6.5. Тексеру комиссиясы Үйлестіру Кеңесі мен Төрағаның қызметіне қатысты барлық құжаттармен танысуға құқылы.

7.6.6. Жалпы Жиналыстың шешімі бойынша Қауымдастықтың қаржылық-шаруашылық қызметіне тәуелсіз кәсіби аудитор аудит жүргізе алады.

7.6.7. Қауымдастықтың қаржылық-шаруашылық қызметіне жүргізілген аудиттің нәтижелері бойынша Тексеру комиссиясы қорытынды шығарады.

7.6.8. Қауымдастық Хатшысын Үйлестіру Кеңесі Төрағасының ұсынысы бойынша Үйлестіру Кеңесі тағайындайды және Қауымдастық жұмысы, іс қағаздары бойынша құжаттаманың сақталуына, сондай-ақ Қауымдастық мүшелерінің жеке деректерін өңдеуге жауап береді.

7.6.9. Үйлестіру Кеңесінің Төрағасы, Үйлестіру Кеңесінің мүшелері, Тексеру комиссиясының мүшелері, Қауымдастық хатшысы өз функцияларын ерікті негізде орындайды.

### **VIII бөлім. Қауымдастық құжаттары:**

- Қауымдастық жарғысы;
  - Қауымдастықтың жұмыс жоспары;
  - Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА-сы бойынша Қауымдастықтың негізі ретінде Қауымдастық қызметіне қатысты бұйрықтар мен нұсқаулықтардың көшірмелері;
  - Қауымдастық мүшелеріне және басқа ұйымдарға Қауымдастық қызметі туралы Қауымдастық төрағасы қол қойған хаттар, үндеулер;
  - жиналыс хаттамасы, тіркеу парағы;
  - Қауымдастық мүшелерінің мәліметтер банкі;
  - әдістемелік әзірлемелер жиынтығы, инновациялық қызмет туралы материалдар жариялау;
  - Қауымдастық аясында жасалған басқа да материалдар.
- Бұл материалдар Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА-да сақтаулы.

## **IX бөлім. Жарғыға өзгерістер енгізу тәртібі**

9.1. Жарғыға өзгертулер мен толықтырулар Қауымдастықтың Жалпы жиналысының шешімімен, білікті көпшілік дауысымен (2/3) қабылданады.

9.2. Жарғыға енгізілген өзгерістер заңда белгіленген тәртіппен тіркеледі және олар тіркелген кезден бастап күшіне енеді.

## **X бөлім. Қауымдастықтың жарғысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі**

10.1. Осы Жарғыға өзгертулер мен толықтырулар Қауымдастықтың Жалпы жиналысының бастамасы бойынша енгізілуі мүмкін.

10.2. Қауымдастық Жарғысына қабылданған өзгертулер мен толықтырулар белгіленген заңнамалық тәртіпте мемлекеттік тіркеуге жатады.

## **XI бөлім. Қауымдастықты қайта құру және тарату**

11.1. Қауымдастықтың қайта құрылуы (бірігу, қосылу, бөліну, бөлектеу) Жиналыс шешімімен жүзеге асырылады.

11.2. Қауымдастықты қайта құру Жалпы жиналыс шешімімен көпшілік дауыспен (2/3) қабылданады.

11.3. Қауымдастықтың таратылуы Қауымдастықтың Жалпы жиналысының шешімімен, немесе соттың шешімімен, қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен жүзеге асырыла

11.4. Қауымдастық таратылған жағдайда оның мүлкі Қауымдастықтың жарғылық мақсаттары үшін пайдаланылады.

## МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3
1. Педагогикалық бірлестіктердің жұмысын ұйымдастырудың халықаралық және отандық тәжірибесін зерделеу .....	4
2. Педагогикалық бірлестіктерді ұйымдастыру бойынша нормативтік құқықтық негіздер .....	25
3. Пән мұғалімдері қауымдастығының қызметін ұйымдастыру ережелері.....	31
Қорытынды.....	42
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	44
Қосымша.....	46



## ВВЕДЕНИЕ

Переход образовательной парадигмы индустриального общества к образовательной парадигме постиндустриального общества означает актуальность понимания образования как достояния личности, как средства ее самореализации в жизни, как средство построения личной карьеры.

Образование в 21 столетии является общественным благом, одним из основополагающих прав человека и основой для обеспечения других прав. Образование представляет собой необходимое условие мира, терпимости, реализации человеческого потенциала и устойчивого развития.

Образовательная система Республики Казахстан ориентирована на «повышение глобальной конкурентоспособности казахстанского образования и науки, воспитание и обучение личности на основе общечеловеческих ценностей» [1 - Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020-2025 годы].

Актуальность роли педагогов заключается в переосмыслении образования и в пересмотре целей обучения и воспитания, нормы, и формы и методы и т.д. Учёба не должна базироваться на запоминании, по мнению Митио Каку, профессора теоретической физики нью-йоркского Сити-колледжа, а освободившийся умственный резерв необходимо переориентировать на развитие способности думать, анализировать, аргументировать и принимать верные решения. Современная школа должна развивать те способности, которые недоступны роботам: креативность, воображение, инициативу, лидерские качества, способствуя развитию когнитивно-креативного потенциала личности.

Развитие современного педагога в рамках профессиональной деятельности в постиндустриальном обществе возможно при активном взаимодействии с коллегами. В Казахстане до 2025 года планируется «создание Республиканской ассоциации педагогов-предметников, а также ассоциаций педагогов-предметников в каждом регионе, которые будут содействовать повышению профессионального мастерства педагогов» [1].

Цель данной работы – разработка методических рекомендаций по организации деятельности ассоциации учителей-предметников.

Задачи:

1. Обобщить международный и отечественный опыт организации работы педагогических объединений.
2. Изучить нормативные правовые основы по организации педагогических объединений.
3. Разработать правила организации деятельности ассоциаций учителей-предметников.

## **1 ИЗУЧЕНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО И ОТЕЧЕСТВЕННОГО ОПЫТА ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ОБЪЕДИНЕНИЙ**

Ассоциация (союз; лат. associō - присоединять) – одна из организационно-правовых форм некоммерческих организаций, являющаяся добровольным объединением юридических лиц и/или граждан с сохранением права последних вступать в другие объединения.

В большинстве стран существует одна крупная организация учителей, в которую входят все или почти все учителя, которые платят взносы. Обзор опыта деятельности ассоциаций представлен в таблице.

В Соединенных Штатах существует основная конкуренция между Национальной ассоциацией образования, в которую входят учителя разных уровней, а также администраторы и Американская федерация учителей, профсоюз, который исключает администраторов. Примерно с 1960 года NEA (National Education Association), свободная федерация местных, государственных и национальных организаций, стала более важной в работе по улучшению экономического положения учителей и проводила забастовки. Ассоциация является крупнейшим профессиональным сообществом США, которое объединяет 3,2 миллиона человек, в том числе учителя средних школ, факультета высшего образования, специалисты службы поддержки, школьные администраторы, учителя-пенсионеры, студенты, которые готовятся стать учителями. Бюджет составлял 3,2 миллиона долларов 371 миллион долларов США.

Позже в стране появилась альтернатива этого сообщества Американская федерация учителей (AFT), которая является относительно сильным в нескольких крупных городах.

Инициативы педагогических сообществ начинались с целью повышения заработной платы и улучшения условий труда, в последующем перерастали на другой идеологический уровень - установление стандартов успеваемости и улучшение образовательной политики и практики. Столкнувшись с большими трудностями в обучении детей в трущобах и гетто крупных городов, профсоюз учителей в Соединенных Штатах, например, включил в свои коллективные договоры заявление об интересе и ответственности за политику в области образования и для разработки методов обучения и подготовки учителей.

Ассоциация педагогов Вирджинии – это союз из более чем 40 000 учителей и специалистов по поддержке школ, работающих над улучшением общественного образования в Содружестве. (<https://www.veanea.org/about/who-we-are/>) Основанный в 1863 году, VEA является союзом, целью которого является продвижение качественного обучения и учебных программ, адекватного финансирования и отличных условий труда для государственных служащих Вирджинии.

## Обзор деятельности ассоциаций стран Европы

Страна	Наименование ассоциации	Краткая информация
США	Американское общество управляющих ассоциациями (ASAE)	Вопросы взаимоотношения с государством, финансирования ассоциаций, методики управления и правовые аспекты ассоциаций.
	National Education Association	Свободная федерация местных, государственных и национальных организаций, стала более важной в работе по улучшению экономического положения учителей. объединяет 3,2 миллиона человек (учителя, специалисты службы поддержки, школьные администраторы, учителя-пенсионеры, студенты). Бюджет более 3,2 млн.\$
	Американская федерация учителей	-относительно сильные сообщества, представленные в нескольких крупных городах, -установление стандартов успеваемости и улучшение образовательной политики и практики, - включение в договор ответственность за политику в области образования и для разработки методов обучения и подготовки учителей
Ассоциация педагогов Вирджинии <a href="https://www.veanea.org/about/who-we-are/">https://www.veanea.org/about/who-we-are/</a>	более 40 тыс.учителей и специалистов; продвижение качественного обучения и учебных программ, адекватного финансирования и отличных	

		условий труда
	Техасская Ассоциация Учителей Классной комнаты	лица, которые непосредственно работают со студентами в классных комнатах государственных школ; предоставляет юридические консультации и защиту, а также бесплатные курсы непрерывного образования
	Ассоциация профессиональных преподавателей Техаса	обеспечивает страхование ответственности (за исключением студентов и пенсионеров), юридическое представительство и защиту, доступ к программам непрерывного профессионального образования (СРЕ) и повышения квалификации, а также скидки на продукты и услуги через различные компании
	Техасская ассоциация преподавателей музыки	продвижение качественного музыкального образования посредством участия в спонсируемых конвенциях и конференциях; физическим лицам предлагаются индивидуальные и профессиональные пакеты страхового покрытия, а также профессиональная и юридическая поддержка
	Ассоциация Учителей Науки Техаса является главой Национальной ассоциации преподавателей естественных наук <a href="https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html">https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html</a>	Члены (от учителей начальных классов до профессоров и директоров колледжей); Преимущества: стипендии для участия в Конференции по развитию преподавания естественных наук, программы наставничества,

		доступ к дискуссионным группам в сообществе, информационные бюллетени и раздаточные материалы, а также участие в премии «Учитель науки года», которая включает денежные призы.
	Американская ассоциация пенсионеров (AARP)	представляет интересы более 850 тысяч педагогов в возрасте от 50 лет и старше; работает с сетью государственных ассоциаций пенсионеров по всей стране с целью оказания стратегической поддержки.
Великобритания	French Academy, Royal Society, Национальный Союз Ассоциации для директоров школ мужского и женского пола в средних школах и отдельная Ассоциация учителей технических учреждений	Национальный Союз, политический сильный, не имеет политической принадлежности;
Германия	Независимые учительские организации	со второй половины 19-го века учителя начальных и средних школ объединились в сообщества по типам школ и школьных предметов; к середине 20-го века они объединились в сильные национальные организации; проведение ежегодных собраний, публикация журналов, работа над улучшением педагогической деятельности
Франция	Федерация женского образования Франции	широкий спектр организаций учителей с различными политическими взглядами, но их взгляды

		противоречивые и политически менее эффективны
Австралия	Австралийская ассоциация профессиональных учителей (АПТА) является ( <a href="https://www.apta.edu.au/our-members/">https://www.apta.edu.au/our-members/</a> )	Национальный орган поддержки и поддержки профессиональных ассоциаций преподавателей по всей Австралии.
	Совет образовательных ассоциаций (АСТ)	Члены: учителя и преподаватели со всех уровней образования, в том числе из государственного и неправительственного секторов; Цель: поддержка, продвижение, представление и объединение образовательных ассоциаций
	Совет профессиональных учителей NSW	Основной орган, который предоставляет поддержку и услуги членам своих членских ассоциаций. РТС NSW представляет профессиональные ассоциации учителей на всех уровнях образования.
	Ассоциация профессиональных учителей северных территорий (PTANT)	-повышает профессионализм учителей и качество образования в северных территориях путем установления связей и поддержки членских ассоциаций; -оказывает финансовую и административную помощь территориальным ассоциациям.
	Сеть образовательных ассоциаций Тасмании (NEAT)	-является федерацией профессиональных ассоциаций региона;

		- играет пропагандистскую роль и постоянно информирует участников о национальных и государственных проблемах.
Канада	Канадская ассоциация преподавателей немецкого языка, Канадская ассоциация университетских преподавателей немецкого языка (CAUTG)	- объединение всех преподавателей немецкого языка в Онтарио для обсуждения текущих и планируемых инициатив, обмена ресурсами и идеями, для содействия изучению и преподаванию немецкого языка в Онтарио; - ежегодный «Фортбилдстагстаг» или день ПД учителей немецкого языка, открыт для всех заинтересованных преподавателей провинции
Швейцария	Ассоциация учителей английского языка Швейцарии (ETAS) ( <a href="https://www.e-tas.ch/">https://www.e-tas.ch/</a> )	- дифференцированное членство для физических, юридических лиц. - доступ к публикациям ETAS и приглашения на мероприятия; - участие на мероприятиях; - доступ к списку участников в коммерческих целях.

Основные направления:

- Популяризация государственного среднего образования, а также за профессиональное развитие и справедливое отношение к педагогам.
- Помощь коллегам развивать свои навыки посредством совместного профессионального обучения и наставничества.
- За увеличение финансирования школы, чтобы Вирджиния могла сохранить и привлечь отличных учителей и вспомогательный персонал через повышение конкурентоспособной заработной платы.
- Повышение статуса государственных школ, учителей и специалистов по поддержке образования.
- Защита членов от несправедливых правил, условий труда и профессиональных обязательств.

Присоединение к профессиональной ассоциации учителей может предоставить ценные возможности для общения с другими в профессии и быть в курсе новых тенденций и стратегий обучения.

Педагогическая профессия процветает благодаря построению рабочих отношений в сообществе преподавателей и использованию коллективных знаний опытных преподавателей для разработки более эффективных методов обучения. Каждая ассоциация может иметь конкретную направленность или цель, общая цель этих групп состоит в том, чтобы собрать людей, заинтересованных в создании сетей, мозговом штурме, решении проблем и в курсе актуальных тенденций в области обучения, законодательства и новостей. В каждом штате есть ассоциации, к примеру, в Техасе.

*Техасская Ассоциация Учителей Классной комнаты* предназначена только для лиц, которые непосредственно работают со студентами в классных комнатах государственных школ Техаса, предоставляет своим членам юридические консультации и защиту, а также бесплатные курсы непрерывного образования. Членские взносы покрывают страхование ответственности, предоставляемое ассоциацией. Участники, которые присоединяются к категории пенсионеров, не получают страхование ответственности. Студенты получают страховку и юридическую помощь только во время обучения. На веб-сайте ТСТА перечислены текущие заголовки об изменениях в законодательстве и другая информация, касающаяся учителей, а также ресурсы по сертификации и поиску работы. Членство в этой ассоциации позволяет получать скидки и экономить на продуктах и услугах в определенных магазинах и компаниях.

*Ассоциация учителей штата Техас* является филиалом Национальной ассоциации образования. Таким образом, членство в TSTA включает в себя дополнительные преимущества и услуги профессионального развития, предлагаемые через NEA. Членство предоставляет финансовые услуги, рекомендации по инвестициям, страховые скидки, а также скидки и специальные цены в различных магазинах.

*Ассоциация профессиональных преподавателей Техаса* обеспечивает страхование ответственности (за исключением студентов и пенсионеров), юридическое представительство и защиту, доступ к программам непрерывного профессионального образования (СРЕ) и повышения квалификации, а также скидки на продукты и услуги через различные компании.

*Техасская ассоциация педагогов*, являясь филиалом Ассоциации педагогических педагогов (АТЕ), ТхАТЕ стремится улучшить педагогическое образование и стремится поощрять членов к активному участию в решении местных, государственных и национальных вопросов, связанных с подготовкой учителей. Преимущества членства включают в себя возможность написания статей для дочерней публикации, Техасского форума педагогического образования и участия в финансируемой летней конференции.

*Техасская ассоциация преподавателей музыки* (в МТНА) фокусируется на продвижении качественного музыкального образования посредством участия в спонсируемых конвенциях и конференциях. Благодаря членству в МТНА,



физическим лицам предлагаются индивидуальные и профессиональные пакеты страхового покрытия, а также профессиональная и юридическая поддержка.

*Ассоциация Учителей Науки Техаса* является главой Национальной ассоциации преподавателей естественных наук и состоит из членов, начиная от учителей начальных классов и заканчивая профессорами и директорами колледжей, которые хотят достичь самого высокого качества научного образования в своих школах. Преимущества участия в этой ассоциации включают стипендии для участия в Конференции по развитию преподавания естественных наук, программы наставничества, доступ к дискуссионным группам в сообществе, информационные бюллетени и раздаточные материалы, а также участие в премии «Учитель науки года», которая включает денежные призы. (<https://study.com/academy/popular/teacher-associations-in-texas.html>)

*Американская ассоциация пенсионеров (AARP)* - ведущая национальная организация Америки, представляющая интересы более 850 тысяч педагогов в возрасте от 50 лет и старше. Данная ассоциация работает с сетью государственных ассоциаций пенсионеров по всей стране, чтобы сотрудничать и оказывать стратегическую поддержку.

Миссия NRTA: *Педагогическое сообщество AARP* - создавать реальные возможности для поддержки работающих и вышедших на пенсию учителей США путем защиты их финансовой безопасности и развития сотрудничества и волонтерства. (<https://www.aarp.org/about-aarp/nrta/>)

*Ассоциация учителей науки штата Иллинойс* известна своей историей биологии, которая была распространена на национальном уровне (<https://www.ilscience.org/Storyline>). С целью делиться своими стратегиями планирования с учителями сформирована рабочая группа Storyline.

О важности роли, которую ассоциации играют в общественной жизни зарубежных стран, и об их силе свидетельствуют, в частности, данные Американского общества управляющих ассоциациями (ASAE), согласно которым:

- в США насчитывается 147 000 разнообразных ассоциаций, представляющих практически каждую профессию, отрасль, хобби, интерес и т. д.;
- девять из десяти взрослых американцев принадлежат хотя бы к одной ассоциации, а один из четырех — к четырем и более ассоциациям;
- ежегодно в США возникает около 1000 новых ассоциаций;
- численность наемного персонала ассоциаций США составляет 295 000 человек;
- американские ассоциации ежегодно тратят 5,6 миллиарда долларов на печатные издания и публикации (из них 3,2 миллиарда долларов — только на печатную продукцию); практически все ассоциации (95 %) выпускают периодические издания, 39 % ассоциаций издают книги;
- 2,2 миллиарда долларов ассоциации ежегодно тратят на технологию;
- 95% ассоциаций предлагают своим членам собственные образовательные программы;

- 71% ассоциаций проводят отраслевые исследования или занимаются сбором статистических данных. Статистические данные, которыми располагают ассоциации, часто являются уникальными и не могут быть получены из других источников, поэтому и бизнес, и правительство весьма заинтересованы в них.

Американское общество управляющих торгово-промышленными ассоциациями (АТАЕ) было организовано в г.Леноксе, штат Массачусетс, в 1920 г. как общество руководителей бизнес-ассоциаций. В 1956 г. название сменили на Американское общество управляющих ассоциациями (АШАЕ). Первый съезд общества собрал 68 участников, 58 из которых стали уставными членами, где обсуждались вопросы взаимоотношения с государством, финансирования ассоциаций, методики управления и правовые аспекты ассоциаций. Изначально АШАЕ ставило перед собой задачу «обеспечить удобный обмен идеями между управляющими ассоциациями и совершенствовать методики управления в той их части, которая относится к ассоциациям бизнесменов». Устав и правила внутреннего распорядка АШАЕ менялись несколько раз, но основной дух этого общества остался неизменным. В настоящее время АШАЕ, расположенное в г.Вашингтоне, представляет собой профессиональное общество. В своей деятельности оно подчеркивает роль этики и социальной ответственности, сертифицирует тех, кто отвечает требованиям стандартов и поддерживает на должном уровне сумму знаний об управлении ассоциациями.

**В Великобритании**, например, есть две разные, две разные ассоциации для директоров школ мужского и женского пола в средних школах и отдельная Ассоциация учителей технических учреждений. Эти ассоциации параллельны Национальному союзу учителей, который открыт для любого квалифицированного учителя от детского сада до университетского уровня. Национальный Союз не имеет политической принадлежности, но политически силен.

**Франция** по сравнению с Великобританией, напротив, имеет широкий спектр организаций учителей с различными политическими взглядами, но их взгляды противоречивые и политически менее эффективны.

В Германии и Франции, начиная со второй половины 19-го века, учителя начальных и средних школ объединились в сообщества по типам школ и школьных предметов. В результате со стратифицированными школьными системами было пять независимых учительских организаций. Однако к середине 20-го века такие организации в европейских странах объединились в сильные национальные организации.

**В Германии** большинство предпринимателей, их союзов и ассоциаций объединяют Федеральный союз германской промышленности (ФСГП) и Объединение немецких торгово-промышленных палат (ОНТПП). ФСГП принимает участие в выработке внутренней и внешней экономической политики правительства. Комитеты и рабочие группы осуществляют

лоббирование интересов своих членов при принятии всех важных экономических решений.

Представители ФСПП - постоянные члены различных консультативных органов в министерствах экономики, финансов, обороны и т.д. Их позиция учитывается при выработке экономической стратегии правительства. Президент Союза на регулярных встречах с федеральным канцлером Германии излагает свое видение тех или иных экономических проблем. Объединение немецких торгово-промышленных палат — самоуправляемая организация, представляющая общие интересы частных предприятий в пределах своего региона. На федеральном уровне ОНТПП оказывает влияние на экономическую политику правительства страны, в том числе в вопросах, связанных с развитием ЕС или участием в международных переговорах.

ОАТГ является региональной ассоциацией САТГ (Канадская ассоциация преподавателей немецкого языка), а также входит в САУТГ (Канадская ассоциация университетских преподавателей немецкого языка). Целью ОАТГ является объединение всех преподавателей немецкого языка в Онтарио для обсуждения текущих и планируемых инициатив, обмена ресурсами и идеями, а также для содействия изучению и преподаванию немецкого языка в Онтарио.

Главным событием является ежегодный «Фортбилдстагстаг» или день ПД учителей немецкого языка, который проводится в Торонто и открыт для всех заинтересованных преподавателей (начальный, средний, послесредний; немецкий как первый язык, немецкий как второй язык; Deutsch als Fremdsprache), Deutsch als Zweitsprache) по всей провинции. Эта ассоциация является признанными в Министерстве образования Онтарио.

**В Австрии** функционируют несколько авторитетных профессиональных ассоциаций педагогов:

- Сеть Образовательных Ассоциаций Тасмании;
- Совет профессиональных учителей NSW;
- Совет образовательных ассоциаций АСТ;
- Объединенный совет ассоциаций учителей Квинсленда;
- Ассоциация профессиональных учителей Северной территории;
- Совет профессиональных педагогических ассоциаций Виктории;
- Педагоги С.А.;
- Совет профессиональных учителей NSW. (<https://www.apta.edu.au/our-members/>)

Через ассоциации-члены Совет образовательных ассоциаций (АСТ) представляет учителей и преподавателей всех уровней образования, в том числе из государственного и неправительственного секторов с целью поддержки, продвижения, представления и объединения образовательных ассоциаций.

Австралийская ассоциация профессиональных учителей (АРТА) является национальным органом поддержки и поддержки профессиональных ассоциаций преподавателей по всей стране.

Совет профессиональных учителей NSW является основным органом,

который предоставляет поддержку и услуги членам своих членских ассоциаций. PTC NSW объединяет учебные ассоциации и сектора, объединяющие профессиональные интересы и образовательную деятельность по всему NSW. PTC NSW представляет профессиональные ассоциации учителей на всех уровнях образования; включая дошкольное, начальное, среднее и высшее образование, а также все системы и сектора, охватывающие правительство, католическую систему, независимые школы и высшие учебные заведения.

Ассоциация профессиональных учителей северных территорий повышает профессионализм учителей и качество образования в северных территориях путем установления связей и поддержки членских ассоциаций. PTANT оказывает финансовую и административную помощь территориальным ассоциациям, чтобы помочь им в осуществлении профессионального обучения для своих членов.

Сеть образовательных ассоциаций Тасмании является федерацией профессиональных ассоциаций, которая служит интересам педагогов по всей Тасмании. NEAT играет важную пропагандистскую роль и постоянно информирует участников о национальных и государственных проблемах. NEAT предлагает членам контактировать с более широким образовательным сообществом и дает возможность поделиться вопросами, представляющими общий интерес.

Совет профессиональных преподавательских ассоциаций Виктория (CPTAV) является пик орган, представляющий профессиональные ассоциации обучения по всей провинции. CPTAV обеспечивает высококачественное профессиональное обучение для своих организационных членов, чтобы они могли расширять свои возможности и поддерживать своих членов.

**Ассоциация учителей английского языка Швейцарии (<https://www.e-tas.ch/>)** предлагает 3 вида членства. Индивидуальное членство открыто для всех лиц, заинтересованных в ELT, и включает право голоса. Отдельные члены получают все регулярные публикации ETAS, доступ к содержимому только для членов на веб-сайте ETAS и приглашения на мероприятия ETAS. Участники также могут подать заявку на базовое членство в IATEFL по сниженной ставке.

Членство в школе открыто для учреждений ELT и включает в себя право голоса. Все получают две копии журнала ETAS и могут отправлять делегатов по расценкам участников на мероприятия следующим образом: А) 1-2 делегата, В) 3-5 делегатов, С) 6-10 делегатов.

Ассоциированное членство открыто для издателей ELT, книготорговцев и других коммерческих организаций и не включает права голоса. Ассоциированные члены получают один экземпляр журнала ETAS. Два представителя могут присутствовать на мероприятиях ETAS по тарифам участников. Только ассоциированные участники могут приобретать и использовать список участников в коммерческих целях.

Главной миссией ассоциаций French Academy, Royal

Society (Великобритания), National Academy of Sciences (США), Academy of Sciences и Ниппон Гакушин (Япония) является определением лидеров в данной профессиональной деятельности и объединением сообществ с целью повышения статуса педагога. С целью привлечения профессионалов в ассоциации проводятся маркетинговые мероприятия, в частности, NSTA предлагает бесплатное 30-дневное членство, предоставляя доступ к цифровым профессиональным учебным ресурсам и инструментам.

Таким образом, в каждой стране есть свои национальные научные общества, которые проводят ежегодные собрания, публикуют журналы и, в целом, работают над улучшением педагогической деятельности. Существуют национальные организации учителей иностранных языков, биологов, физиков, социологов, психологов, антропологов, литературоведов, историков и так далее, которые служат связующим звеном между бизнесом и властью.

Опыт деятельности ассоциаций педагогов **России** и других стран СНГ показывает, что аналогичен с казахстанским опытом. Огромный опыт имеется по созданию учебно-методических советов, в последующем ассоциаций в сетевом режиме. В каждом регионе России функционируют различные ассоциации педагогов по предметным направлениям.

В бывшем Советском союзе существовали три профсоюза учителей - для учителей дошкольного образования, учителей начальных и средних школ и учителей высшего образования. Эти союзы предоставляли пенсии, отпускные и отпуска по болезни и, таким образом, во многом влияли на благосостояние учителей.

Различные национальные ассоциации учителей начальных и средних школ продвинулись в направлении создания двух свободных международных федераций. Один включает национальные ассоциации бывшего коммунистического блока стран - Всемирную федерацию союзов учителей. Другая, Всемирная конфедерация организаций педагогической профессии, была основана в 1952 году и включает в себя большинство национальных ассоциаций некоммунистического блока. Они оба борются за преданность организаций учителей в странах с неограниченной ответственностью.

Международная ассоциация педагогов (<https://iae.su/>) проводит различные конкурсы, олимпиады. Действуют специальные требования к регистрации педагогов для участия, которые можно заимствовать для изучения и обобщения успешного педагогического опыта. В состав данной ассоциации также включены казахстанские педагоги.

В России с 2016 года функционирует педагогическая Ассоциация "Педагог XXI века", целями которой являются:

- содействие в организации применения и актуализации (в том числе, доработке) профессионального стандарта педагога (воспитатель, учитель), в том числе в разработке и внедрении национальной системы учительного роста;
- участие в работе по совершенствованию федеральных государственных образовательных стандартов общего образования и примерных основных общеобразовательных программ;
- участие в работе по совершенствованию федеральных государственных образовательных стандартов профессионального образования и примерных основных профессиональных программ укрупнённой группы направлений подготовки (специальностей "Образование" и "Педагогические науки");
- участие в организации и проведении мониторинга качества образования, участие в оценке качества общего образования и профессионального (педагогического) образования;
- содействие в развитии общественно-государственного партнёрства в сфере образования;
- привлечение к участию в деятельности Ассоциации ведущих представителей педагогического сообщества.  
[http://www.eseur.ru/Pedagogicheskaya\\_Associacii\\_v\\_deystvii/](http://www.eseur.ru/Pedagogicheskaya_Associacii_v_deystvii/)

Изучение опыта ассоциаций педагогов показало, что основой их жизнедеятельности является взаимодействие, в результате которого решаются определенные сообществом задачи.

Взаимодействие - междисциплинарный феномен, взаимосвязи которого отражаются в широком спектре гуманитарных наук. Взаимодействие является базовой категорией философских концепций и подходов [И.Канта [6], Б.Ф.Ломова [7] и др.]. Изучение интра- и интерактивных механизмов социального взаимодействия ведется учеными [М.Вебер [8], Б.Г.Ананьев [9], А.А.Бодалев [10], И.А.Зимняя [11], А.А.Леонтьев [12], А.В.Мудрик [13] и др.].

Природе межличностных взаимодействий в педагогическом пространстве посвящены работы И.А.Зимней [11], В.А.Кан-Калика [15], А.В.Петровского [16] и др.

К разработке теоретических аспектов взаимодействия в образовательной сфере обращаются Б.С.Гершунский [17], П.И.Пидкасистый [18], М.М.Поташник [19] и др.

В Казахстане как и во многих странах постсоветского пространства при школах функционируют *учебно-методические объединения* (УМО) по предметным областям. Профессиональная деятельность педагогов, включенных

в разные учебно-методические объединения педагогов, влияет как на успеваемость учащихся [20], так и на эффективность образования в целом [21]. Высокие результаты деятельности работы УМО – это и результат успешного руководства этого сообщества, включая способность лидера генерировать инновационные подходы к образованию и инициировать саморазвитие педагогов. Исследования подтверждают однозначную связь между качеством администрирования и профессиональным развитием учителей, а, следовательно, общим уровнем образовательного процесса. [22]

Общая удовлетворенность учителей своей деятельностью в значительной степени зависит от управленческих решений руководителей школ, делегирующих принятие ряда решений членам педагогического коллектива. [23]

Внедрение государственных образовательных стандартов, ориентированных на повышение качества обучения и воспитания учащихся, задало новый вектор активности УМО, органично вплетенных в современную систему школьного образования. Одним из ключевых направлений работы УМО становится разработка, внедрение и воспроизводство инновационных образовательных технологий, нацеленных на выявление и развитие у школьников склонностей и способностей к проектной и экспериментальной деятельности, конструированию и моделированию, анализу проблемных ситуаций. [24] В этом проявляется его субъектная позиция как «способность и готовность принимать активное участие в образовательном процессе, принимать самостоятельные решения и нести ответственность за результаты своих действий». [25]

Основу УМО составляют учителя, преподающие одинаковые или схожие предметы/дисциплины. Выделяют, например, УМО учителей математики, учителей истории и обществознания, учителей русского языка и литературы. УМО возглавляет педагог, деятельность которого направлена на работу сообщества в целом, а также развитие профессиональных компетенций педагогов. При этом важным в его деятельности видится создание коммуникативных связей со всеми субъектами образовательного процесса с целью удовлетворения потребностей педагогов, детей, родителей и администрации организации образования. Включение педагога в УМО стимулирует его самообразовательную деятельность, а также ориентирует на реализацию в учебном процессе социализирующего потенциала школы, повышая качество образования, в целом. В ряде зарубежных эмпирических социологических исследований показано, что педагоги оценивают продуктивный обмен опытом и идеями с коллегами как важнейший фактор их профессионального роста. [26] В обзоре, посвященном феномену лидерства в

образовании, Йорк-Барр и Дьюк подчеркивают важность развития сплоченного пространства коммуникации между коллегами в школе. [27] Индикатором результативности работы УМО становится утверждение профессиональных компетенций педагогической общности как фундамента эффективности системы образования.

В целом, методические объединения педагогов сегодня следует рассматривать как значимый ресурс в развитии института образования, в целом. Методические объединения – это действенный инструмент эффективного функционирования системы социальных связей и отношений педагогов-предметников, это одно из важных условий в построении успешной деятельности образовательной организации.

Таким образом, деятельность ассоциаций педагогов является эффективным механизмом улучшения качества обучения:

- поиск новых методов обучения учащихся разного возраста и склонностей к освоению учебного материала;

- взаимодействие учителей в ассоциациях направлено как на поиск новых приемов обучения, создаваемых творчески работающими педагогами разных школ района/города/страны/ мира, так и коллегами по работе.

Изучение опыта деятельности ассоциаций определило, что:

1) для раскрытия творческого потенциала каждого учителя формируются равные условия проявления инициативы, предоставляется свобода создания и апробации новых методов обучения.

2) важным фактором самореализации творческих способностей педагогов является благожелательная атмосфера сотрудничества в ассоциации учителей разного возраста, стажа работы, педагогического опыта.

3) активность учителей определяется их стремлением к профессиональному росту и освоению инновационных педагогических технологий. Успеваемость учащихся рассматриваются ими как показатель достижений в методической работе.

Следующим проявлением педагогических сообществ в Казахстане являются ассоциации, где консолидируются мнения педагогов по актуальным вопросам образования с целью их решения. Участие представителей ассоциаций совместно с государственными органами увеличит эффективность и прозрачность образовательной политики РК.

В регионах Республики Казахстан юридически зарегистрированы следующие ассоциации:

- общественное объединение «Өркен» в Карагандинской области работает по 16 предметным направлениям (дошкольное воспитание и обучение, начальная школа, казахский язык и литература, русский язык и



литература, иностранный язык, история, математика, информатика, физика, биология и химия, география, НВП, физическая культура, предметы эстетического цикла, психология);

- общественное объединение директоров школ, учителей математики в Туркестанской области;
- региональная ассоциация учителей-предметников «Шығыс» УО ВКО в количестве 118 человек;
- ассоциация молодых учителей, ассоциация классных руководителей, ассоциация учителей по предметам г.Алматы;
- ассоциация лучших педагогов, учителя математики, физики, химии биологии, начальных классов г.Уральск;
- ассоциации учителей естественно-математического цикла и общественно-гуманитарного направления, ОО «КазАЧ» Акмолинской области;
- «Союз лучших педагогов» Костанайской области имеет свой YouTube канал;
- ассоциация педагогов города Нур-Султан, деятельность которой направлена на выявление творчески работающих, талантливых педагогов с высоким уровнем интеллектуального развития и привлечение передового педагогического опыта в процесс повышения качества образования города. Ассоциация педагогов не зарегистрирована в качестве юридического лица и выполняет свою деятельность на общественных началах. (рисунок)

Ассоциация педагогов г.Нур-Султан работает по всем уровням образовательного процесса, в состав входят 243 педагогов. Ассоциация педагогов привлекает лучших лидеров образования в качестве координаторов, экспертов, тренеров со всех уровней образования. Они входят в состав экспертных комиссий по конкурсным материалам, УМК, авторским разработкам, е-портфолио, тренера курсов повышения квалификации, формированию базы СОР и СОЧ, РУП-м дошкольного и среднего образования, обсуждению методических рекомендаций для учителей общеобразовательных школ.

В Восточно-Казахстанской области функционируют предметные ассоциации казахского языка и литературы, русского языка и литературы, истории и географии, физики и математики, химии и биологии, членами которых являются более 100 человек.

## АССОЦИАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

- *Республиканская ассоциация учителей-предметников (18 направлений, 216 человек)*
- *Казахстанская ассоциация непрерывного образования (год создания 2012 г., 17 филиалов)*
- *Ассоциация Монтессори педагогов*



В 2014 году впервые в истории системы образования г.Алматы была создана ассоциация молодых учителей организаций среднего образования. Деятельность Ассоциации осуществляется в соответствии с этапами реализации Алматинской городской программы повышения уровня профессиональной компетентности молодых педагогов «Опыт - молодым», а также вопросов, сформированных из предложений участников Ассоциации. В целях развития программы методической поддержки молодых учителей утверждено Положение о наставничестве, которое предусматривает систематическую индивидуальную работу опытного педагога школы по развитию у молодого специалиста необходимых навыков и умений ведения педагогической деятельности. Наставничество направлено на наиболее глубокое и всестороннее развитие предметной специализации и методики преподавания молодого учителя.

В августе 2018 года в целях качественной реализации Алматинской региональной программы «Ел жастары» была создана ассоциация классных руководителей школ. Ассоциация классных руководителей – это площадка для профессионального диалога классных руководителей, обсуждения и совместного решения задач, обмена опытом. Деятельность Ассоциации направлена на информирование классных руководителей о современных технологиях в области воспитания школьников и использование достижений классных руководителей в совершенствовании профессиональной деятельности в области управления качеством образования. В настоящее время ассоциация

классных руководителей насчитывает в своих рядах более 2500 человек. Столкнувшись с серьезным вызовом времени, связанным с переходом на дистанционное обучение, члены Ассоциации приняли активное участие в разработке методических рекомендаций по организации дистанционных уроков, в разработке методических материалов для поддержки учащихся, родительской общественности.

Ассоциации учителей-предметников действуют в г.Алматы третий год, задачи определены в соответствии с Государственной программой развития образования и науки Республики Казахстан на 2020-2025 гг.

В настоящее время в г.Алматы действуют 14 ассоциаций учителей-предметников: казахского языка и литературы, русского языка и литературы, английского языка, математики, истории, химии, биологии, искусства, начальной школы и других предметов – это сообщества движенческого типа, без официального членства, основывающиеся на принципах добровольности, гласности, равноправия всех его членов и осуществляющих свою деятельность в рамках действующего законодательства Республики Казахстан. Для чёткости и понимания целей и задач, было разработано Положение об Ассоциации учителей-предметников, которое было одобрено учителями августовского форума работников образования. В советы Ассоциаций вошли авторитетные учителя: победители профессиональных городских и республиканских конкурсов, олимпиад, авторы и эксперты учебно-методических комплексов.

Благодаря деятельности Ассоциаций учителей-предметников создано интегрированное образовательное и информационное пространство для учителей города Алматы, оказывается всесторонняя поддержка молодым и малоопытным учителям на основе применения современных и эффективных педагогических технологий, расширяется диапазон профессионального общения учителей, изучается, обобщается, распространяется эффективный педагогический опыт лучших учителей города. Ассоциации способствуют обмену знаниями, поскольку непосредственно связаны с учением и обучением. Педагог, общаясь с коллегами, расширяет горизонты своего профессионального видения.

Ассоциации стали инициаторами проведения семинаров, фестивалей и калейдоскопов педагогических идей, марафонов и городских слётов-конкурсов, практических тренингов по решению задач повышенной сложности рациональными способами по математике, физике, химии. Именно Совет ассоциаций принял решение разработать в помощь учителям и учащимся опорные конспекты по всем школьным предметам в условиях перехода на дистанционное обучение

Совет ассоциаций с переходом на дистанционный формат обучения начал разработку проекта развития сетевых сообществ учителей-предметников для проведения Интернет-проектов, конференций, сетевых конкурсов; организации открытой экспертизы методических разработок; постоянное обновление базы методических разработок; обучение инновационным технологиям (педагогическим и компьютерным); оказание консультационной поддержки сетевых координаторов на постоянно действующем форуме.

Ассоциация лучших учителей Бурлинского района Западно-Казахстанской области представлена лучшими педагогами района, обладающих высоким профессионализмом и мастерством в педагогической деятельности.

В Казахстане создана ассоциация молодых ученых-педагогов, основная цель которой объединение молодых ученых-педагогов, умеющих мыслить в новом направлении и активно трудящихся на благо развития государства и общества, создание для них диалоговой площадки. Также предусмотрено донесение заинтересованным сторонам систематизированного мнения молодых педагогов по актуальным вопросам образования и науки, обмен эффективными технологиями в обучении и воспитании, проведение научных исследований, а также установление связей с Международными Ассоциациями, союзами, советами молодых ученых-педагогов зарубежных высших учебных заведений, колледжей и школ. (<http://pspu.kz/ru/sozdana-assocziacziya-molodyix-uchenyix-pedagogov-kazaxstana>)

**Казахстанская ассоциация непрерывного образования** создана в 2012 году и аккредитована в Национальной палате предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен». (<http://kado.kz>). Целью обозначено следующее:

- модернизация системы частного дошкольного образования путем создания структуры саморегулируемой организации согласно плана «Сто конкретных шагов»;
- развитие частного сектора дошкольного образования РК по созданию высокоэффективной конкурентоспособной инновационной системы и постепенная интеграция в мировое образовательное пространство;
- изменение нормативно-правовой базы в области образования, с учетом особенностей деятельности данной отрасли;
- снижение административных барьеров для бизнес-сообществ в сфере образования, а также повышение имиджа ЧДО и статуса педагога.

Ассоциация является экспертной организацией НПП РК «Атамекен» в сфере частного сектора дошкольного образования и выполняет функции НПП РК «Атамекен» по: - представительству интересов частных дошкольных организаций (далее ЧДО) в Правительстве РК, Парламенте РК и других

государственных органах, - участию в разработке НПА, затрагивающих интересы ЧДО, - осуществлению экспертиз концепций проектов законов, проектов законодательных НПА, - снижению административных барьеров в бизнесе. Филиалы Ассоциации официально действуют в г. НурСултан, Алматинской области, г. Талдыкорган, г. Кызылорда и области, г. Шымкент, Туркестанской области, г. Караганда и области, г. Актау, г. Актобе и области, г. Тараз и Жамбылской области, г. Орал и Западно-Казахстанской области, Акмолинской области, г. Павлодар и области. В общем количестве в составе Ассоциации более 1000 членов, таким образом охват деятельности по республике составляет 65%. Как указано ранее Ассоциацией уже достигнуты определенные результаты в сфере инклюзивного образования. Реализован социальный проект по внедрению инклюзивного образования на базе частного сада. Созданы методические рекомендации и пособия, в виде инструкций, на которое получено авторское право и зарегистрировано в МЮ РК. Активно ведутся мероприятия по обучению педагогов и вспомогательного персонала по повышению квалификации, переквалификации в сфере инклюзивного образования. Включение Ассоциации в рабочие группы по изменению и внесению предложений в нормативно правовые акты позволяет продвигать принципы и идеи качественного дошкольного воспитания и образования в Казахстане.

***Ассоциация Монтеessori педагогов Казахстана направлена на:***

- обеспечение необходимой среды для непрерывного повышения квалификации каждого учителя;
- создание необходимых условий для повышения уровня профессиональных компетентностей и эффективного сотрудничества педагогов;
- широкое участие в проведении мастер – классов, конкурсах, проектах различного уровня;
- получение своевременной методической поддержки и помощи по вопросам, которые возникают при работе учителя на современном этапе развития образования;
- стимулирование педагога к желанию заявить о себе, о своих педагогических находках и инновационном опыте.

Главной целью функционирования такого сообщества является профессиональное общение коллег и единомышленников, выработка совместных решений и стратегий. В результате деятельности сообщества обеспечиваются личностное и профессиональное совершенствование педагогов, которые, в свою очередь, формируют предложения к решению

актуальных проблем и развития образования, в целом. Участие в деятельности профессиональных сообществ является добровольным и основывается на личной заинтересованности каждого из участников в такой деятельности. Профессиональные объединения педагогов очень многообразны – это педагогические союзы, съезды, ассоциации, клубы, сетевые сообщества, творческие группы, методические объединения, педагогические мастерские, школы передового опыта, предметно-цикловые комиссии, творческие лаборатории и др.

С 2019 года Национальная академия образования им.Ы.Алтынсарина инициировала запуск Республиканской ассоциации педагогов. В настоящее время функционируют 18 сетевых сообществ в мобильном приложении Телеграмм, куда входят учителя-предметники, члены региональных ассоциаций, педагоги с высшей или первой категорией.

Общее количество учителей, входящих в состав республиканских ассоциаций, по учебным предметам составляет 216, а именно:

- Казахский язык Т1 – 19,
- Казахский язык Т2 – 8,
- Русский язык Я1- 9,
- Русский язык Я2 – 11,
- Математика – 17,
- Информатика – 15,
- Физика – 19,
- Химия – 17,
- Биология – 16,
- География – 18,
- История – 14,
- Начальные классы – 13,
- НВП – 8,
- Физкультура – 7,
- Художественный труд – 4,
- Музыка – 5,
- Самопознание – 10,
- Иностранный язык - 17.

С целью активизации и координации деятельности республиканских ассоциаций по каждому предметному направлению закреплен координатор - сотрудник НАО и разработаны правила членов Республиканской ассоциации педагогов Казахстана.

Цель группы Республиканской ассоциации педагогов Казахстана:

- консолидация педагогов Казахстана,
- обсуждение актуальных проблем образования,
- предоставление и обсуждение образовательных практик;
- обмен опытом;
- формирование позитивного общественного мнения о системе образования,
- соблюдение правил педагогической этики.

Члены ассоциации имеют право:

1. В группе можно общаться на общие темы, которые касаются членов ассоциации. Вести открытый диалог, к которому могут присоединиться другие участники.
2. При регистрации в группе через бот в Телеграм, использовать имя по документу и реальную фотографию.
3. Принимать участие в опросах.

В сетевом сообществе педагогов категорически запрещается:

1. Неуважительное обращение к другим участникам группы (использование не нормативной лексики и др.)
2. Размещение материалов рекламного характера (фото, видео, и.т.п.);
3. Писать сообщение после 23:00 (исключение: экстренные случаи).

Обзор деятельности международных и отечественных ассоциаций педагогов показал, что организация таких объединений несет в себе коренное отличие от иерархического взаимодействия. Нормы деятельности не задаются сверху, а создаются внутри сообщества, основываясь на активности каждого участника.

## ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА АССОЦИАЦИЙ

- Систематическая индивидуальная работа опытного педагога школы по развитию у молодого специалиста необходимых навыков и умений ведения педагогической деятельности
- Информирование классных руководителей о современных технологиях в области воспитания школьников
- Разработка методических рекомендаций по организации дистанционных уроков, в разработке методических материалов для поддержки учащихся, родительской общественности
- Создано интегрированное образовательное и информационное пространство для учителей города Алматы,
- Изучение и обобщение эффективного педагогического опыта
- донесение систематизированного мнения молодых педагогов по актуальным вопросам образования и науки,
- обмен эффективными технологиями в обучении и воспитании,
- проведение научных исследований,
- модернизация системы частного дошкольного образования путем создания структуры саморегулируемой организации согласно плана «Сто конкретных шагов»;
- развитие частного сектора дошкольного образования РК по созданию высокоэффективной конкурентоспособной инновационной системы и постепенная интеграция в мировое образовательное пространство;
- изменение нормативно-правовой базы в области образования, с учетом особенностей деятельности данной отрасли;
- снижение административных барьеров для бизнес-сообществ в сфере образования, а также повышение имиджа ЧДО и статуса педагога.
- обеспечение необходимой среды для непрерывного повышения квалификации каждого учителя;
- создание необходимых условий для повышения уровня профессиональных компетентностей и эффективного сотрудничества педагогов;
- широкое участие в проведении мастер-классов, конкурсах, проектах различного уровня;
- получение своевременной методической поддержки и помощи по вопросам, которые возникают при работе учителя на современном этапе развития образования;
- стимулирование педагога к желанию заявить о себе, о своих педагогических находках и инновационном опыте.

Основными факторами, влияющими на формирование ассоциации, являются:

1. Наличие группы активных профессионалов, выдвигающих идею. Идея может привлекать к себе людей определенного мировоззрения и профессиональных потребностей, так идея сплачивает вокруг себя ядро активных членов сообщества. Главной целью всех педагогических сообществ является обновление системы образования, внедрение новых идей и образовательных технологий. Переход от идеи к педагогической технологии в сообществе профессионалов осуществляется быстрее, также апробация на практике полученной технологии, анализ результатов, распространение. В какой-то степени ассоциации могут выполнять роль активной экспериментальной площадки.

2. Возможность общения, создание микро- и макрогрупп по различным направлениям профессиональной деятельности, популяризация идей в среде непрофессионалов (родительская общественность, общественные организации), возможность вести диалог с представителями власти. Фактор свободного общения содействует созреванию и развитию идеи.

3. Развитие технических средств коммуникаций, которые с одной стороны позволяют общаться членам сообщества, предлагают новые мультимедийные технологии, усовершенствуют качество обмена контентом, делают доступными технические средства обучения, с другой стороны, сами становятся почвой для новых идей. В современных условиях постоянного обновления образования профессиональные педагогические сообщества являются динамично развивающимся самообразованием педагогов и могут рассматриваться как ресурс развития системы образования в целом.



## 2 НОРМАТИВНЫЕ ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ПО ОРГАНИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ОБЪЕДИНЕНИЙ

XXI век предлагает широкому профессиональному сообществу новую систему ориентиров, которые определяют процесс становления сетевых стандартов и формирования научно-методического и организационного обеспечения.

Республика Казахстан активно выражает положительное отношение к профессиональным объединениям, в частности, к педагогическому сообществу, которое должно принимать активное участие в модернизации образования, продвигая инновационные образовательные программы и стандарты их ресурсного обеспечения. Миссия современного профессионального сообщества заключается в поддержке эффективного взаимодействия членов сообщества не в административном режиме, а средствами самоорганизации.

В Казахстане до 2025 года планируется «создание Республиканской ассоциации педагогов-предметников, а также ассоциаций педагогов-предметников в каждом регионе, которые будут содействовать повышению профессионального мастерства педагогов» [1].

Создание и деятельность ассоциаций (союзов) регламентируется следующими документами:

1. Гражданского кодекса Республики Казахстан (Общая часть) [2].
2. Закона Республики Казахстан "О некоммерческих организациях" [3].
3. Закона Республики Казахстан "О государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств". [4]
4. Инструкции по государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств. [5]

Как показал опыт существующих стран, ассоциации могут функционировать в качестве официально зарегистрированного либо не зарегистрированного союза профессионалов.

Согласно пунктам 1 и 2 статьи 18 Закона "О некоммерческих организациях", а также пунктам 1 и 2 статьи 110 Гражданского кодекса, учредителями ассоциации (союза) могут быть индивидуальные предприниматели и (или) юридические лица. В связи с этим, в зависимости от состава учредителей, возможно создание следующих видов ассоциаций (союзов):

- ассоциация (союз) юридических лиц;
- ассоциация (союз) индивидуальных предпринимателей;
- ассоциация (союз) юридических лиц и индивидуальных предпринимателей.

Некоммерческие организации могут добровольно объединяться в ассоциации (союзы) этих организаций, то есть также выступать учредителями.

Нормы Закона не содержат запрета на создание ассоциации (союза), в который могут входить одновременно коммерческие и некоммерческие организации.

Члены ассоциации (союза) сохраняют свою самостоятельность и права юридического лица.

Из пункта 2 статьи 20 Закона следует, что создавать ассоциацию (союз) имеют право не менее 2 учредителей.

Согласно пункта 2 статьи 19 Закона "О некоммерческих организациях" создание ассоциации (союза) осуществляется по решению учредителей.

На учредительном собрании утверждаются устав, учредительный договор, все принятые решения оформляются протоколом учредительного собрания.

Подпунктом 2 пункта 1 статьи 21 Закона "О некоммерческих организациях" к учредительным документам ассоциации (союза) относятся:

- устав, утвержденный учредителями;
- учредительный договор, заключенный учредителями.



Для представления, отстаивания и защиты своих интересов, для координации своей деятельности, улучшения эффективности производства, обмена знаниями индивидуальные предприниматели и юридические лица имеют право объединяться в ассоциации (союзы).

Пункты 1 и 7 статьи 22 Закона "О некоммерческих организациях" содержат требования к уставу ассоциации (союза), который должен предусматривать:

- наименование, в том числе организационно-правовую форму. Согласно пункту 7 статьи 18 данного Закона, наименование ассоциации (союза) должно содержать указание на основной предмет деятельности членов этой ассоциации (союза) с включением слов "ассоциация" или "союз";
- предмет и цели деятельности ассоциации (союза);
- место нахождения ассоциации (союза);
- состав, структуру, порядок формирования и компетенцию органов управления, порядок принятия ими решений;
- права и обязанности членов (участников);
- условия и порядок приема в члены ассоциации (союза);
- источники формирования имущества некоммерческой организации;
- порядок внесения изменений и дополнений в учредительные документы ассоциации (союза);
- условия реорганизации и прекращения деятельности ассоциации (союза);
- порядок использования (распределения) имущества, оставшегося после ликвидации ассоциации (союза);
- сведения о филиалах и представительствах.

Устав может предусматривать иные положения, не противоречащие законодательству Республики Казахстан.

Требования к учредительному договору ассоциации (союза) содержатся в пункте 1 статьи 23 Закона "О некоммерческих организациях". Учредительный договор должен предусматривать:

- порядок совместной деятельности по созданию ассоциации (союза);
- условия передачи в собственность (оперативное управление) ассоциации (союза) имущества учредителей;
- порядок участия учредителей в деятельности ассоциации (союза);
- условия и порядок управления деятельностью ассоциации (союза);
- условия и порядок выхода учредителей из состава ассоциации (союза).

В учредительный договор по согласию учредителей могут быть включены и другие условия, не противоречащие законодательству Республики Казахстан. Учредительный договор подписывается всеми учредителями или уполномоченными ими лицами.

Регистрация ассоциации (союза) производится органами юстиции по месту ее нахождения. Документы принимаются через Центр обслуживания населения (ЦОН).

Согласно пункта 6 Инструкции по государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств, а также Приложения 5 к этой Инструкции в регистрирующий орган предоставляются:

- заявление по установленной форме;
- устав на казахском и русском языках в 3 экземплярах;
- учредительный договор, подписанный всеми учредителями ассоциации (союза);
- решение уполномоченного органа о создании ассоциации (союза) (Протокол учредительного собрания);
- квитанция или иной документ, подтверждающий уплату в бюджет сбора за государственную регистрацию юридических лиц и учетную регистрацию филиалов и представительств.

Регистрация ассоциации (союза), при предоставлении полного пакета документов, должна быть произведена не позднее 10 рабочих дней, следующих за днем подачи заявления.

Гражданский кодекс Республики Казахстан

Кодекс Республики Казахстан от 27 декабря 1994 года № 268-ХІІІ.

Статья 106. Общественное объединение

1. Общественными объединениями в Республике Казахстан признаются политические партии, профессиональные союзы и другие объединения граждан, созданные на добровольной основе для достижения ими общих целей, не противоречащих законодательству, если иное не предусмотрено законами.

Приказ Министра юстиции Республики Казахстан от 12 апреля 2007 года № 112 «Об утверждении Инструкции по государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств» зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 24 апреля 2007 года № 4625.

10. Общественное объединение:

- устав, принятый на учредительном съезде (конференции, собрании);
- протокол учредительного съезда (конференции, собрания), принявшего устав, подписанный председателем и секретарем съезда (конференции, собрания);
- список граждан-инициаторов общественного объединения с указанием фамилии, имени, отчества, числа, месяца, года рождения, ИИН, места жительства, домашнего и служебного телефонов, личной подписи;

- квитанция или иной документ, подтверждающий уплату в бюджет сбора за государственную регистрацию юридических лиц и учетную регистрацию филиалов и представительств.

12. Объединение юридических лиц в форме ассоциации (союза), объединение индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, объединение индивидуальных предпринимателей:

- устав;
- учредительный договор, подписанный всеми учредителями объединения;
- решение уполномоченного органа о создании юридического лица;
- квитанция или иной документ, подтверждающий уплату в бюджет сбора за государственную регистрацию юридических лиц и учетную регистрацию филиалов и представительств.

<http://adilet.zan.kz/rus/docs/V070004625>

Целью создания ассоциации является координация их предпринимательской деятельности, а также представления и защиты общих, в том числе имущественных интересов. Ассоциации — объединения, основанные на членстве. Члены ассоциации, при этом, сохраняют свою юридическую самостоятельность, однако, несут субсидиарную ответственность по её обязательствам в размере и в порядке, предусмотренных её учредительными документами. Высшим органом управления Ассоциации является Общее собрание членов.

Ассоциация предполагает два вида учредительных документов: устав, утверждённый всеми входящими в неё членами, и учредительный договор. У Ассоциации должны быть оба учредительных документа одновременно. Следует обратить внимание на то, что изменения, внесённые в учредительные документы ассоциации, становятся обязательными только с момента их государственной регистрации (ч. 2 ст. 23 ФЗ «О некоммерческих организациях») в то время как, например, для ООО изменения становятся обязательными для их участников с момента принятия, а момент регистрации данных изменений имеет значение только для третьих лиц.

Реорганизация Ассоциации осуществляется в порядке, предусмотренном действующим законодательством. Она может преобразоваться в фонд, автономную некоммерческую организацию, хозяйственное общество или товарищество. Решение о реорганизации принимается Общим собранием членов. При отсутствии правопреемника документы постоянного хранения, имеющие научно-историческое значение, передаются на государственное хранение в архивы, документы по личному составу (приказы, личные дела,

карточки учёта, лицевые счета и т. п.) передаются на хранение в архив управы городского округа, на территории которого находится Ассоциация. Передача и упорядочение документов осуществляется силами и за счет средств Ассоциации в соответствии с требованиями архивных органов.

Ликвидация Ассоциации производится либо по решению Общего собрания членов Ассоциации, либо по решению судебных или иных уполномоченных на то органов. Руководство Ассоциации или орган, принявший решение о ликвидации назначает ликвидационную комиссию и устанавливает порядок и сроки ликвидации.

Источниками формирования имущества Ассоциация в денежной и иных формах являются:

- регулярные и единовременные поступления от учредителей (членов);
- добровольные имущественные взносы и пожертвования;
- дивиденды (доходы, проценты), получаемые по акциям, облигациям, другим ценным бумагам и вкладам;
- доходы, получаемые от собственности Ассоциации;
- другие, не запрещенные законом поступления. Порядок регулярных поступлений от учредителей (членов) определяется учредительными документами Ассоциации и Положением о Членстве, утверждаемым Общим собранием. Полученная Ассоциацией прибыль не подлежит распределению между членами Ассоциации.

В состав ассоциаций на добровольных началах входят педагогические работники, научные работники и другие работники организаций, осуществляющих образовательную деятельность, и иных организаций, действующих в системе образования, в том числе представители работодателей.

Как было изложено в предыдущем разделе, аналогией ассоциаций являются УМО. Цель УМО - привлечение к управлению педагогов через новые формы организации их деятельности (профессиональные объединения педагогов) в соответствии с меняющимися целевыми установками профессиональных объединений педагогов в общеобразовательном учреждении для обеспечения его стабильного развития и традиционным подходом администрации школы к процессу управления, отсутствием знаний организации совместной деятельности.

Деятельность УМО регулируется Правилами организации и осуществления учебно-методической и научно-методической работы (Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 29 ноября 2007 года N583. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 13 декабря 2007 года N 5036).

### **3 ПРАВИЛА ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АССОЦИАЦИЙ УЧИТЕЛЕЙ-ПРЕДМЕТНИКОВ**

Цель этого раздела – разработать механизм профессионального взаимодействия педагогов через ассоциации.

Взаимодействие является одной из базисных философских, онтологических категорий. Любое явление, объект, состояние может быть понято только в связи и отношении с другими, ибо все в мире взаимосвязано и взаимообусловлено. Взаимодействие, предполагая действие друг на друга как минимум двух объектов, в то же время означает, что каждый из них также находится во взаимном действии с другими.

В современной психологии общение часто рассматривается как синоним понятия «взаимодействие», которое используется для характеристики всего многообразия природных и социальных явлений. Согласно словарю С.И.Ожегова, взаимодействие - это взаимная (т.е. обоюдная, касающаяся обеих сторон) связь двух явлений. В философском словаре взаимодействие трактуется как «процесс взаимного влияния», «всякая связь и отношение между материальными объектами и явлениями». [28]

Взаимодействие определяется как «процесс непосредственного или опосредованного воздействия субъектов друг на друга, порождающий их взаимную обусловленность». По выражению В.А.Петровского, «в процессе осуществления деятельности человек объективно вступает в определенную систему взаимосвязей с другими людьми». Таким образом, содержанием любого взаимодействия является связь, обмен (действиями, предметами, информацией и т.д.) и взаимное влияние [16].

Основой деятельности ассоциаций выступает совместная деятельность, реализуемая в системе объективных отношений (отношения зависимости, подчинения, сотрудничества, взаимопомощи и др.), которые складываются между участниками коммуникации в любом сообществе.

Эпоха киберпространства отличается от других периодов развития цивилизации тем, что является возможным несмотря ни на какой форс-мажор. Особенностью киберпространства является построение сетевой коммуникации и взаимодействия для любого сообщества. Сетевое взаимодействие – это установление сетевого диалогического общения всех субъектов (объектов), находящихся в открытых и равноправных взаимоотношениях по достижению конечных результатов. Сетевое взаимодействие – это система связей, позволяющих разрабатывать, апробировать и предлагать, к примеру, профессиональному педагогическому сообществу инновационные модели содержания образования и управления системой образования; это способ деятельности по совместному использованию ресурсов.

Профессор Таубаева Ш.Т. отмечает, что взаимодействие является существенной чертой любого педагогического процесса, раскрывающего отношение между изменяющимися предметами, когда изменение предмета подвергшегося воздействию, становится воздействием на ранее действовавший

предмет. Взаимодействие является тем механизмом, который лежит в основе изменения качественного состояния элементов той или иной системы. [29]

Профессиональное сетевое взаимодействие объективно порождается совместной жизнедеятельностью людей в системах их отношений с сетевым сообществом и внутригрупповых межличностных отношений. Положительной стороной ассоциации в условиях киберпространства является большая возможность личностной реализации.

Сетевое взаимодействие направлено не только на приспособление к успешному функционированию в данной среде, но и способность к дальнейшему психологическому, личностному, социальному развитию. Важнейший компонент сетевого взаимодействия - коммуникация личности в соответствии со своими возможностями и с реальностью социальной среды.

Деятельность ассоциаций педагогов в условиях сетевого взаимодействия включает информационно-коммуникативный, интерактивный и перцептивный компоненты.

Информационно-коммуникативная – обмен информацией между участниками совместной деятельности. Коммуникативная природа общения раскрывается через необходимость в объединении людей для совместной деятельности с целью общаться с другими людьми, т.е. устанавливать контакт, добиваться взаимопонимания, получать должную информацию и т.д.

Интерактивная – взаимодействие общающихся не только словами, но и действиями, поступками. Интерактивность общения характеризуется как стремление «транслировать» себя, свою индивидуальность другим людям, потребность в продолжении себя в других людях для достижения цели деятельности. В этом случае роль деятельности меняется и она выступает как аспект, часть, необходимая предпосылка общения. Взаимодействие направлено на ведение совместной деятельности по производству общественно ценного и лично значимого предмета.

Перцептивная – восприятие общающимися друг друга. Общение становится возможным, если люди, вступающие во взаимодействие, могут оценить уровень взаимопонимания и дать себе отчет в том, что представляет собой партнер по общению. Участники общения стремятся реконструировать в сознании внутренний мир друг друга, понять чувства, мотивы поведения, отношение к значимым объектам. Перцептивный аспект общения — это восприятие, понимание и оценка человека человеком. Познавая других людей, индивид получает возможность лучше, более надежно определить перспективы совместной деятельности с ними.

Философия деятельности современной ассоциации педагогов объясняется тем, что любой коммуникативный процесс рождается на основе некоторой совместной деятельности, следовательно, обмен лидерами в образовании знаниями и идеями предполагает реализацию достигнутого взаимопонимания в новых совместных попытках развить далее деятельность, организовать ее. Участие одновременно педагогов в ассоциации означает, что каждый должен внести свой особый вклад в ее развитие.



Исходя из вышеизложенного определяются следующие общие закономерности деятельности ассоциаций:

1. лидерство эффективно влияет на создание коммуникационных условий (морально-психологических, профессиональных, технологических) и единства действий всех участников;

2. содержание программы ассоциации закономерно обусловлено поставленными задачами;

3. формы организации деятельности ассоциации педагогов закономерно обусловлены ее задачами, содержанием, избранными методами и средствами общения в условиях киберпространства;

4. только целостный учет всех внешних и внутренних взаимосвязей и взаимодействия внутри самой ассоциации педагогов и с другими ассоциациями и организациями закономерно обеспечивает достижение максимальных результатов.

Анализ деятельности ассоциаций определил виды направления:

- методическая,
- информационная,
- экспертно-аналитическая,
- консультативная,
- учебная (повышение уровня профессионализма),
- трансляция инновационной и проектной деятельности и др.

Деятельность ассоциаций педагогов может быть направлена на:

1) выявление и обсуждение актуальных проблем образования, интересующих участников педагогического сообщества;

2) представление инновационного педагогического опыта и обмен методическим материалом;

3) организацию мастер-классов, педагогических фестивалей, конкурсов, проектов.

Лидерство в ассоциации должно быть направлено на следующее:

- определенность концептуальных подходов к управлению объединениями педагогов;
- предоставление возможности участия каждого члена сообщества в подготовке, принятии и реализации управленческих решений;
- учет всех мнений участников при обсуждении и оформлении корпоративной позиции, значимой для решения целей сообщества;
- социальное партнерство с общественными организациями.

Форматом взаимодействия членов ассоциаций можно выбрать как традиционную форму заседания или проведения мероприятий, а также страницы социальных сетей либо мобильные приложения.

Сетевое взаимодействие осуществляется на основе интерактивного общения педагогов в сети Интернет с целью совместного использования методических ресурсов и сотрудничества при решении возникающих профессиональных проблем. Сетевые ассоциации наряду с социальными сетями работников образования предоставляют педагогам возможность для

профессионального развития через неформальное общение с другими педагогами и интерактивную среду для коллективной деятельности.

Длительность существования ассоциаций может быть краткосрочной, долгосрочной или постоянно действующей, что зависит от сложности и актуальности проблем, возникших перед участниками сообщества и объема запланированных работ. С одной стороны, профессиональное сообщество педагогов становится современной высокоэффективной инновационной технологией, которая позволяет динамично развиваться. С другой стороны, профессиональные педагогические сообщества – это инструмент, адекватный задаче эффективного позиционирования инновационных образовательных услуг с целью расширения их ресурсного обеспечения.

*Задачами ассоциации* должны выступать:

- совершенствование системы методического обеспечения образования за счет внедрения современных образовательных технологий и инновационных методов обучения;
- обеспечение открытого обсуждения актуальных вопросов образования;
- совершенствование профессионального мастерства педагогов;
- организация совместной деятельности педагогов в единой образовательной информационной среде.

Сетевой формат жизнедеятельности ассоциаций предоставляет педагогам не только базы методических разработок уроков и занятий внеурочной деятельностью в режиме открытого доступа, но и площадки для публикации собственных методических и дидактических материалов.

Членство в ассоциациях педагогов должно предоставлять преимущества на профессиональном поприще, а также такое взаимодействие осуществляется в следующих направлениях:

- методическая – инициация обсуждения проблемных педагогических вопросов, создание методических и дидактических материалов;
- проектировочная – разработка мастер-классов, тренингов, курсов, в том числе дистанционных, для участников сообщества, создание и реализация сетевых проектов для учащихся;
- образовательная – самообразование в процессе участия в дистанционных тренингах либо мастер-классах.

Исходя из проблем организации деятельности ассоциаций, предлагаем следующие пути решения:

- подготовка лидеров ассоциаций посредством тренингов,
- разработка рекомендаций по организации ассоциаций педагогов,
- юридическая регистрация ассоциаций, что позволит участвовать в грантовых проектах,
- создание информационных профессиональных ресурсов (страницы в социальных сетях, страницы на сайте Национальной академии образования им.Алтынсарина).

Привлечение педагогов к ассоциации позволяет обеспечить непрерывность профессионального развития работников образования путем получения ими как

неформального, так и формального образования. Неформальная модель образования в сетевых сообществах осуществляется в форме организации информационного обмена: научно-практических онлайн-семинаров и видеоконференций, вебинаров по актуальным проблемам образования, и дополняется формальным образованием посредством реализации образовательных программ курсов повышения квалификации. Слушатели открытых курсов имеют возможность подобрать образовательную программу, соответствующую индивидуальным потребностям и бюджетным возможностям. Данные формы позволяют восполнить профессиональные дефициты педагога, обеспечить применение освоенного теоретического материала в педагогической практике.

Ассоциации становятся площадкой для реализации инновационных проектов. Возможны как индивидуальные, так и групповые организационные формы работы педагогов в ассоциациях: участие в обсуждении актуальных проблем на форуме сообщества, проведение мастер-классов и педагогических мастерских и участие в них, работа творческих коллективов и экспертных групп. Опыт инновационной работы распространяется путем издания сборников научно-практических материалов. Участие педагогов в работе ассоциации – прежде всего путь к профессиональному росту, повышение уровня профессиональной компетенции. Это означает не только изучение инновационного опыта коллег, но и обучение через совместную деятельность членов сообщества, распространение собственного опыта образовательной деятельности путем участия в профессиональных конкурсах.

Ассоциации имеют возможность стать:

- трибуной для распространения опыта внедрения успешных педагогических практик;
- центром квалифицированных консультаций экспертов,
- центром мобильного взаимодействия с коллегами в ходе обсуждения профессиональных вопросов в блогах, на форумах сообществ.

Таким образом, изучение опыта и нормативной основы создания ассоциаций педагогов определил ряд принципов: принцип профессионального самоопределения, принцип саморегуляции, принцип общности участников ассоциации, принцип ориентации на личность педагога, принцип творческого отношения к совместной деятельности, принцип связи личностного становления педагога и его достижений в профессиональной деятельности, принцип открытости, принцип эффективности профессиональных действий, принцип мобильного отношения на основе сотрудничества, принцип дивергентного поведения, принцип самооценки. (Приложение – Устав общественной профессиональной организации «Республиканская ассоциация педагогов Казахстана»)

## 12 ПРИНЦИПОВ ОРГАНИЗАЦИИ АССОЦИАЦИИ

- принцип общности участников сетевого профессионального сообщества
- принцип профессионального самоопределения,
- принцип саморегуляции,
- принцип общности участников ассоциации,
- принцип ориентации на личность педагога,
- принцип творческого отношения к совместной деятельности,
- принцип связи личностного становления педагога и его достижений в профессиональной деятельности,
- принцип открытости,
- принцип эффективности профессиональных действий,
- принцип мобильного отношения на основе сотрудничества,
- принцип дивергентного поведения,
- принцип самооценки

**Принцип общности участников сетевого профессионального сообщества** реализуется через совокупность компетенций, которые способствуют взаимодействию для достижения концептуального для профессионального становления специалиста результата. В ходе сетевого взаимодействия происходят процессы получения знаний, обновления и приобретения знаний, процесс формирования структуры субъекта, что в результате формируют процессы системогенеза. Этот принцип регулирует процесс сохранения идентичности каждого участника и процесс приобретения качественно новых свойств на протяжении взаимодействия.

**Принцип профессионального самоопределения** реализует достижение поставленных целей, а условия социальной и профессиональной ситуации преобразуются и учитываются в соответствии с поставленными целями. На основе выявления того, что именно доминирует в актуальной деятельности человека - условия ситуации или его собственные цели, - можно делать заключение о степени активности его в процессе профессионального самоопределения.

**Принцип саморегуляции** направлен на активное волевое участие педагогов и, как следствие, является условием формирования профессиональной конкурентоспособной личности в условиях технологического развития государства. Принцип саморегуляции, основывается на осознании профессиональной морали, профессиональной нравственности, осознании себя как субъекта профессиональной деятельности, понимании собственного развития во временной связи, что предполагает дальнейший контроль над

собственным развитием как операционального компонента профессионального самосознания.

**Принцип общности участников ассоциации** реализуется через совокупность компетенций, которые способствуют взаимодействию педагогов. В ходе профессионального взаимодействия происходят процессы получения знаний, обновления и приобретения знаний, процесс формирования структуры субъекта, что в результате формируют процессы системогенеза. Этот принцип регулирует процесс сохранения идентичности каждого участника и процесс приобретения качественно новых свойств на протяжении взаимодействия.

**Принцип ориентации на личность педагога отражается на** преобразовании социальной совместной деятельности с коллегами по сообществу в индивидуальную деятельность. Другая сторона этой же медали ориентирована на реализацию процесса порождения внешних действий, высказываний участников сообщества на основе преобразования профессиональной деятельности специалиста. Личностное восприятие профессионально-значимой информации выносится на обсуждение с участниками ассоциации, после чего коллегиальное решение этой группы профессионалов становится общественным. Ассоциация воздействует на личность или на группу, которые избирательно воспринимают и перерабатывают эти воздействия в соответствии со своей внутренней природой, а затем личность активно воздействует на сообщество с целью обеспечения максимально возможного соответствия параметрам среды. В результате создается ассоциация, которая представляет собой самоорганизующееся сообщество людей, общающихся между собой по определенной тематике и использующих Интернет-технологии в качестве основного средства коммуникации для организации группового взаимодействия участников сообщества.

**Принцип творческого отношения к совместной деятельности,** реализуется через способность подходить к любому процессу творчески, к примеру организация обсуждения актуальных профессиональных идей, что может привлечь аудиторию. Творческое отношение к членству в ассоциации может проявляться через способность к обнаружению и постановке проблем, способность к генерированию большого числа идей, гибкость - способность к продуцированию разнообразных идей, оригинальность - способность отвечать на раздражители нестандартно, способность усовершенствовать объект, добавляя детали, способность решать проблемы, т.е. способность к анализу и синтезу.

**Принцип связи личностного становления педагога и его достижений в профессиональной деятельности** определяется диалектическим законом причинно-следственных связей и проявляется во взаимодействии членов ассоциаций с помощью средств прямой и обратной связи, что приводит к порождению нового результата, способствуя профессиональному развитию каждого специалиста.

**Принцип открытости** реализуется через свободное участие в процессе общения и желание стать лидером ассоциации, проявляется через готовность к

использованию своего ресурса для достижения общих целей работы. Система лидерства в ассоциации имеет изменяющийся характер, что определяется изменяющимся сочетанием ресурсов. Важнейший компонент профессионального взаимодействия — это коммуникация личности в соответствии со своими возможностями и с реальностью социальной среды, что направлено не только на приспособление к успешному функционированию в данной среде, но и способность к дальнейшему психологическому, личностному, социальному и профессиональному развитию.

Важным принципом реализации сетевого общества является открытость, т.е. развитая сеть горизонтальных связей, многочисленные пересечения которых образуются за счет взаимодействия участников. Открытость общения — это открытость предметной позиции в смысле способности выразить свою точку зрения на предмет и готовности учесть позиции других, и наоборот, закрытость общения означает неспособность или нежелание раскрывать свои позиции.

**Принцип эффективности профессиональных действий** реализуется как постулирование определяющей роли внутренней программы в актах целеполагания и участия педагога в обсуждении профессионально-ориентированных проблем. Эффективность аккумулированных профессиональных действий зависит от содержания профессиональной деятельности как источника активности педагога и от усвоения нормативно заданных правил сообщества. Этот принцип предполагает учет природосообразной самоорганизации субъекта для полного раскрытия ее способностей и возможностей с учетом зоны ближайшего развития.

**Принцип мобильного отношения на основе сотрудничества** реализуется через подвижность, способность к быстрому передвижению, действию, обусловленным проявлением человеческой индивидуальности, необходимых для адаптации в продуктивной деятельности профессиональных сообществ. Качественное исполнение мобильности всеми участниками взаимодействия на основе сотрудничества, включая лидеров сообществ, определяющих правила профессионального сообщества, гарантирует профессионально-значимый результат.

**Принцип дивергентного поведения**, отражается в активной нравственной позиции и психологической готовности к терпимости, к позитивному взаимодействию с другими участниками сообщества, с иными взглядами и профессиональными позициями. В рамках деятельности ассоциации этот принцип реализуется через способность оригинально решать обычные профессиональные проблемы, задачи (ориентация на поиск нескольких вариантов решения) толерантность может определяться с помощью устойчивости, что означает сформированность профессионально-ориентированных мотивов поведения педагога в процессе взаимодействия со своими коллегами, участвующих в дискуссиях по иным проблемам и эмпатии, что означает учет личных восприятий других участников сообщества.

**Принцип самооценки**, реализуемый как организация и саморегуляция деятельности, отличается целесообразностью поведения в сети и

межличностных отношений в ассоциации. Самооценка как личностное свойство в значительной степени определяет процесс и результаты труда, т.е. определение человеком своих возможностей выполнения реально осуществляемой профессиональной деятельности.

Все принципы тесно взаимосвязаны друг с другом и функционируют при организации деятельности ассоциации педагогов. Поэтому любой из принципов приобретает свое действительное значение лишь в связи с другими.

Успех ассоциации зависит от вложенного в нее труда и того, насколько её члены преданы делу. На основе 10 советов от выпускника международной журналистской программы Фонда им. Найтов Кристофера Конте, который помог журналистам Уганды, освещающим тему здравоохранения, создать деятельную ассоциацию, насчитывающую более 700 членов, можно лидерам ассоциации педагогов предложить следующее:

**1. Начало дела - это связи.** Чтобы создать союз, необходимо начать с личных профессиональных контактов с дальнейшим участием на семинарах, конференциях и других мероприятиях. Другие профессиональные ассоциации, учебные заведения, неправительственные организаций (НПО) или даже частные компании могут также предложить людей, которые хотели бы стать членами организации. Необходимо включить в состав ассоциации тех, кто не является педагогом: несмотря на то, что внимание будет сосредоточено именно на учителях, чем больше контактов с исследователями, правозащитниками и чиновниками, тем больше пользы будет от такой сети.

**2. Не озвучивать список участников ассоциации.** Хороший список людей, входящих в неё, будет одним из самых ценных преимуществ ассоциации. Необходимо его постоянно, но ни с кем не делиться. Доступ к высококачественной группе педагогов является наиболее важным рычагом, который поможет побудить другие организации сотрудничать.

**3. Реализация действенных программ.** В развивающихся странах иногда создают организации, которые хорошо выглядят на бумаге, но являются просто прикрытием, созданным для привлечения денег. Семинары являются отличным способом обучения членов ассоциации и повышения информированности общественности. Необходимо выбирать темы, затрагивающие широкие сферы интересов - это привлечет большее внимание СМИ и обеспечит высокую явку участников. Информационные бюллетени и веб-сайты также являются хорошими учебными пособиями и способствуют созданию деловой репутации.

**4. Установление правового статуса.** Ассоциация должна отвечать всем законодательным требованиям к организациям такого рода. Необходимо разработать устав, разъясняющий правила функционирования организации. Устав должен быть опубликован и понятен участникам. Важным моментом является назначение руководства, установление правил расхода средств, приема на работу и выполнения различных требований, предъявляемых к финансовым отчетам.

**5. Интересы ассоциации для руководства должны быть в приоритете.** Ассоциация существует, чтобы служить людям, входящим в неё, а

не лицам, которые руководят ею. Устав обеспечит ассоциации жизнь, независимую от её учредителей или лидеров. Члены организации должны периодически встречаться, чтобы устанавливать политику и избирать совет директоров на определенные сроки. Перед тем, как проводить выборы, нужно установить политику членства, решающую, кто имеет право голоса. Чтобы ассоциация служила интересам педагогов, право голосования должно быть предоставлено добросовестным работающим. Одним из решений является создание различных уровней членства — к примеру, те члены организации, которые не являются педагогами, могут быть допущены к участию в заседаниях, но не к голосованию.

**6. Выбор совета директоров.** Директора, которые будут регулярно встречаться для того, чтобы проводить политику в интересах членов организации, не должны получать никаких платежей от ассоциации, лишь компенсацию расходов и потраченного времени. Такая система гарантирует, что они будут действовать в интересах свободной от конфликтов прозрачной организации. В уставе должны быть сформулированы цели, задачи и политика организации настолько подробно, насколько это возможно. Члены совета директоров должны назначаться на установленные заранее сроки.

**7. Условия работы.** Ассоциация нуждается в офисе или секретаре для ведения повседневной деятельности, такой как поддержка веб-сайта, предоставление услуг членам организации. Офис должен возглавлять президент или исполнительный директор. Если позволяют средства, у исполнительного директора должен быть персонал для коммуникаций, работы с предоставлением членства и сбором средств.

**8. Создание собственных ресурсов.** Члены ассоциации могут помочь в планировании и ведении семинаров, создании публикаций, составлении рассылок, они могут модерировать чат-группы. Необходимо собирать и распространять истории, которые пишут эти люди. Необходимо популяризация миссии ассоциации через социальные страницы и сайты, где размещается информация о профессионализме членов и профессиональных интересах.

**9. Установление правила.** В идеале, ассоциация должна взимать членские взносы. Когда члены организации платят взносы, они становятся более требовательными, что способствует гибкости и прозрачности вашей ассоциации. К сожалению, иногда даже скромная плата может оттолкнуть потенциальных членов ассоциации.

**10. Выбор надежных партнеров.** На начальном этапе энтузиазм волонтеров может поддержать организацию. Но как только ассоциация зарекомендует себя, начнут появляться партнеры. Лучший вид поддержки – конечно, гранты, которые должны постоянно привлекаться. Поддержка может исходить от организаций готовых работать с ассоциацией, чтобы продвигать конкретные интересы и цели. Сотрудничество с ними может принести прибыль и хорошие программы, однако везде необходимо поддерживать педагогическую независимость ассоциации и целостность. Самое главное правило – не потерять независимость, что привлечет потерю верности членов.



## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ассоциация одна из организационно-правовых форм некоммерческих организаций, являющаяся добровольным объединением юридических лиц и/или граждан с сохранением права последних вступать в другие объединения.

В ходе разработки методических рекомендаций по организации деятельности ассоциации учителей-предметников достигнуты следующие результаты:

– обобщен международный и отечественный опыт организации работы педагогических объединений;

– изучены нормативные правовые основы по организации педагогических объединений;

– разработаны правила организации деятельности ассоциаций учителей-предметников.

В каждой стране есть свои национальные научные общества, которые проводят ежегодные собрания, публикуют журналы и, в целом, работают над улучшением педагогической деятельности. Существуют национальные организации учителей иностранных языков, биологов, физиков, социологов, психологов, антропологов, литературоведов, историков и так далее, которые служат связующим звеном между бизнесом и властью.

Деятельность ассоциаций педагогов является эффективным механизмом улучшения качества обучения:

- поиск новых методов обучения учащихся разного возраста и склонностей к освоению учебного материала;

- взаимодействие учителей в ассоциациях направлено как на поиск новых приемов обучения, создаваемых творчески работающими педагогами разных школ района/города/страны/ мира, так и коллегами по работе.

Изучение опыта деятельности ассоциаций определило, что:

1) для раскрытия творческого потенциала каждого учителя формируются равные условия проявления инициативы, предоставляется свобода создания и апробации новых методов обучения.

2) важным фактором самореализации творческих способностей педагогов является благожелательная атмосфера сотрудничества в ассоциации учителей разного возраста, стажа работы, педагогического опыта.

3) активность учителей определяется их стремлением к профессиональному росту и освоению инновационных педагогических технологий. Успеваемость учащихся рассматриваются ими как показатель достижений в методической работе.

Следующим проявлением педагогических сообществ в Казахстане являются ассоциации, где консолидируются мнения педагогов по актуальным вопросам образования.

Общие закономерности деятельности ассоциаций:

1. лидерство эффективно влияет на создание коммуникационных условий (морально-психологических, профессиональных, технологических) и единства действий всех участников;

2. содержание программы ассоциации закономерно обусловлено поставленными задачами;

3. формы организации деятельности ассоциации педагогов закономерно обусловлены ее задачами, содержанием, избранными методами и средствами общения в условиях киберпространства;

4. только целостный учет всех внешних и внутренних взаимосвязей и взаимодействия внутри самой ассоциации педагогов и с другими ассоциациями и организациями закономерно обеспечивает достижение максимальных результатов.

Исходя из проблем организации деятельности ассоциаций, предлагаются следующие пути решения:

- подготовка лидеров ассоциаций посредством тренингов,
- разработка рекомендаций по организации ассоциаций педагогов,
- юридическая регистрация ассоциаций, что позволит участвовать в грантовых проектах,
- создание информационных профессиональных ресурсов (страницы в социальных сетях, страницы на сайте НАО).

Анализ деятельности ассоциаций определил виды направления:

- методическая,
- информационная,
- экспертно-аналитическая,
- консультативная,
- учебная (повышение уровня профессионализма),
- трансляция инновационной и проектной деятельности и др.

Деятельность ассоциаций педагогов может быть направлена на:

1) выявление и обсуждение актуальных проблем образования, интересующих участников педагогического сообщества;

2) представление инновационного педагогического опыта и обмен методическим материалом;

3) организацию мастер-классов, педагогических фестивалей, конкурсов, проектов.

Таким образом, изучение опыта и нормативной основы создания ассоциаций педагогов определил ряд принципов: принцип профессионального самоопределения, принцип саморегуляции, принцип общности участников ассоциации, принцип ориентации на личность педагога, принцип творческого отношения к совместной деятельности, принцип связи личностного становления педагога и его достижений в профессиональной деятельности, принцип открытости, принцип эффективности профессиональных действий, принцип мобильного отношения на основе сотрудничества, принцип дивергентного поведения, принцип самооценки.

## СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020-2025 годы
2. Гражданский кодекс Республики Казахстан (Общая часть).
3. Закон Республики Казахстан "О некоммерческих организациях".
4. Закон Республики Казахстан "О государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств".
5. Инструкция по государственной регистрации юридических лиц и учетной регистрации филиалов и представительств.
6. Кант И. Критика чистого разума. – Философия. - Издательство, АСТ, 2019
7. Ломов Б.Ф. Системность в психологии: избранные психологические труды – Воронеж: МОДЭК; Москва: Московский психолого-социальный институт, 1996. – 384 с. – (Психологи Отечества). – ISBN 5-89395-009-7.
8. Макс Вебер: Основные социологические понятия. Избранные произведения. - Перевод с немецкого и общая редакция: Ю. Н. Давыдов. - М., «Прогресс», 1990. С. 602–633
9. Ярошевский М.Г. Психология в XX столетии. Теоретические проблемы развития психологической науки. — М.: Политиздат, 1974. — 305—319 с.
10. Ананьев Б.Г. Психология и проблемы человекознания: избр. психол. тр. / Под ред. А.А.Бодалева; Акад. пед. и соц. наук, Моск. психол.-соц. ин-т. - М., "Ин-т практ. психологии"; Воронеж : НПО "МОДЭК", 1996. – 382
11. Бодалев А.А. Личность и общение. - М.: Международная педагогическая академия, 1995. — 328 с
12. Зимняя И.А. Психологическая характеристика понимания речевого сообщения // Оптимизация речевого поведения. - М.: Наука, 1990. - с. 161 - 169.
13. Леонтьев А.А. Психология общения. 2-е изд., испр. и доп. М., 1997.
14. Мудрик А.В. Социальная педагогика : учебник для студ. учреждений высш. проф. образования /А.В.Мудрик. - 8-е изд., испр. и доп. - М.: Издательский центр «Академия», 2013. - 240 с. - (Сер. Бакалавриат).
15. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. -М.: Просвещение, 1987. - 190 с.
16. Петровский В.А. Личность: феномен субъектности. Ростов-на-Дону, 1993.
17. Гершунский Б.С. Учебное пособие для студентов высших и средних педагогических учебных заведений. — М.: Московский психолого-социальный институт, 1998. — 432 с.
18. Пидкасистый П.И. Педагогика. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / Под ред. П.И. Пидкасистого. — М.: Педагогическое общество России, 1998. – 250 с.
19. Поташник М.М. Требования к современному уроку : методическое пособие. – Москва: Центр педагогического образования, 2007. – 272 с. – (Образование XXI века).

20. Hallinger P., Heck R.H. Leadership for learning: Does collaborative leadership make a difference in student learning? // *Educational Management, Administration and Leadership*. 2010. V. 38. № 6. P. 654–678.  
Институциональные аспекты функционирования методических объединений педагогов 167
21. Leithwood K., Day C., Sammons P. Seven strong claims about successful school leadership. Nottingham, UK: National College of School Leadership, 2006.
22. York-Barr J., Duke K. What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship // *Review of Educational Research*. 2004. № 74. P. 255–316.; 7. Crowther F., Kaagan S., Ferguson M., Hann L. Developing teacher leaders: How teacher leadership enhances school success. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2002.
23. Dou D., Devos G., Valcke M. The relationships between school autonomy gap, principal leadership, teachers' job satisfaction and organizational commitment // *Educational Management Administration and Leadership*. 2017. V. 45. № 6. P. 959–977
24. Бuzдалова Н.В. Организация познавательной деятельности учащихся: опыт, проблемы, перспективы // *Интернет-журнал «Мир науки»*. 2016. Т. 4. № 4. URL: <http://mir-nauki.com/PDF/25PDMN416.pdf> (дата обращения: 21.02.2019)
25. Константиновский Д.Л. Размышления о социологии образования // *Социологические исследования*. 2008. № 7. С. 117–124., с. 120
26. Crowther F., Kaagan S., Ferguson M., Hann L. Developing teacher leaders: How teacher leadership enhances school success. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2002., 11–13
27. York-Barr J., Duke K. What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship // *Review of Educational Research*. 2004. № 74. P. 255–316. - p. 288
28. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка. М.: Мир и Образование, Оникс, 2011. — 736 с.
29. Таубаева Ш.Т. Научные основы формирования исследовательской культуры учителя общеобразовательной школы: дисс...д.п.н. – Алматы, 2001. – 320 с.

## ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРОЕКТ

### Устав

#### общественной профессиональной организации «Республиканская ассоциация педагогов Казахстана»

##### Раздел I. Общие положения

1.1. Республиканская ассоциация педагогов Казахстана (далее – Ассоциация) – является некоммерческим объединением педагогов Казахстана.

1.1.1. Полное официальное наименование Организации на русском языке: «Республиканская ассоциация педагогов Казахстана», на казахском языке «Қазақстан мұғалімдерінің республикалық қауымдастығы».

1.1.2. Сокращенное наименование Ассоциации на русском языке – «РАПОШ», на казахском языке «ҚМРҚ».

1.2. Ассоциация в своей деятельности руководствуется Конституцией Республики Казахстан, Гражданским кодексом Республики Казахстан, Законом «Об общественных объединениях», действующим законодательством РК, нормативными правовыми актами Министерства образования и науки Республики Казахстан настоящим Уставом.

1.3. Организация не является юридическим лицом.

1.4. Ассоциация организует свою деятельность на базе Национальной академии образования Республики Казахстан имени Ы.Алтынсарина.

1.5. Деятельность Ассоциации основывается на принципах гласности, открытости, добровольности, равноправия его членов, выборности руководящих органов на демократических началах, коллегиальности, самофинансирования, самоуправления и законности в соответствии с Конституцией, действующим законодательством РК, Законом об образовании РК, общепризнанными принципами и нормами международного права и Настоящим Уставом.

1.6. Ассоциация является некоммерческой общественной организацией, не имеет своей целью извлечение прибыли и не распределяет полученную прибыль между учредителями и членами.

1.7. Ассоциация самостоятельно определяет свою внутреннюю структуру, направления и методы своей деятельности.

Информация о программных документах, мероприятиях является - общедоступной.

1.8. Настоящий Устав регламентирует задачи, функции, организацию работы, Ассоциации.

1.9. Ассоциация не отвечает по обязательствам своих членов, равно как и члены Организации не отвечают по ее обязательствам.

1.10. Ассоциация может иметь круглую печать со своим наименованием, штампы, фирменные бланки, эмблему, символику и иные атрибуты юридического лица, утверждаемые и регистрируемые в установленном порядке.

## **Раздел II. Цели и задачи Ассоциации**

### **2.1. Важнейшими целями Ассоциации являются:**

- развитие профессионального сообщества, заинтересованного в повышении качества образования в Республике Казахстан;
- повышение престижа профессии педагога;
- поддержка и поощрение талантливых работников образования при прохождении аттестации;
- содействие профессиональному общению педагогов, расширению и развитию их профессиональных контактов;
- вовлечение молодых педагогов и студентов педагогических вузов в творческую профессиональную деятельность.
- содействие развитию инновационного потенциала системы образования Республики Казахстан через изучение, внедрение передового педагогического опыта;
- помощь в обобщении и распространении передового педагогического опыта;
- распространение через различные информационные средства, включая Интернет, сведений о достижениях педагогов организаций образования Республики Казахстан.

### **2.2. Основными задачами деятельности Ассоциации являются:**

- консолидация педагогов, создание площадки (широкого информационного поля) для их профессионального общения;
- концентрация усилий членов Ассоциации на разработке приоритетных направлений по актуальным проблемам образования в Республике Казахстан;
- поддержка распространения лучших образовательных практик;
- осуществление информационной деятельности в электронных и печатных средствах массовой информации и информационных сетях;
- формирование позитивного общественного мнения о системе образования, о современных педагогах-новаторах.

### **2.3. Для решения указанных задач Ассоциация организует следующие мероприятия:**

- открытые семинары с приглашением специалистов ведущих ВУЗов, конференции, форумы и другие мероприятия;
- участие в конкурсах научных и образовательных проектов в рамках областных программ, конкурсах педагогического мастерства;
- экспертизу качества методических разработок педагогов;
- информирование членов Ассоциации о содержании и результатах педагогических исследований и направлений практических разработок с использованием информационных, Интернет и других технологий.
- обмен и распространение информации регионального, межрегионального, республиканского и международного уровня о положительном опыте реализации образовательных программ и проектов в образовании;
- создание информационного банка данных и банка инновационного

педагогического опыта работников организаций образования Республики Казахстан;

- обсуждение проблем и практические находки в области образования с целью презентации опыта в педагогическом сообществе, инициирование авторских разработок;

- взаимодействие опытных педагогов Ассоциации с молодыми специалистами с целью поддержки в достижении успеха на профессиональном пути;

- взаимодействие педагогов Ассоциации со студентами педагогических вузов и колледжей с целью формирования профессиональной направленности будущих учителей;

- формирование позитивного общественного мнения о современных педагогах, информирование и пропаганду в средствах массовой информации достижений лучших учителей-предметников;

- проведение выставок, фестивалей, мастер-классов, семинаров, творческих

мастерских, круглых столов, встреч для консультирования и др.

### **Раздел III. Собственность Ассоциации.**

#### **Источники формирования имущества**

3.1. В собственности Ассоциации могут также находиться учреждения, издательства, средства массовой информации, создаваемые и приобретаемые за счет средств Ассоциации в соответствии с ее уставными целями.

3.2 Источниками формирования имущества Ассоциации являются:

- вступительные и членские взносы;

- добровольные взносы и пожертвования;

- поступления денежных средств от проведения лекций, выставок, лотерей, аукционов;

- доходы от предпринимательской деятельности;

- другие, не запрещенные законом поступления.

3.3. Собственником имущества является Ассоциация. Каждый отдельный член Ассоциации не имеет права собственности на долю имущества принадлежащего Ассоциации.

### **Раздел IV. Права Ассоциации**

4.1. Для достижения уставных целей и задач организация в соответствии с действующим законодательством РК имеет право:

- свободно распространять информацию о своей деятельности;

- представлять и защищать свои права в различных структурах;

- выступать с инициативами по вопросам образования и общественной жизни;

- осуществлять в полном объеме полномочия, предусмотренные действующим законодательством для общественных объединений.

## **Раздел V. Обязанности Ассоциации**

5.1. Ассоциация обязана:

- соблюдать законодательство РК, общепризнанные принципы и нормы международного права, касающиеся сферы своей деятельности, а также нормы, предусмотренные настоящим Уставом и иными учредительными документами;
- периодически отчитываться и публиковать информационные материалы о своей деятельности на сайте НАО имени Ы.Алтынсарина или на официальном сайте Ассоциации.
- Ассоциация может издавать методические пособия на любых носителях.

## **Раздел VI. Права и обязанности членов Ассоциации**

6.1. Членами Ассоциации могут быть педагоги, руководители организаций образования РК, независимо от их ведомственной принадлежности. Членство в Ассоциации добровольное.

6.2. Прием в члены Ассоциации осуществляется на добровольной основе.

6.3. Членство в Ассоциации не является препятствием для участия в других организациях.

6.4. Члены Ассоциации имеют право:

- принимать участие в деятельности Ассоциации;
- получать информацию о деятельности Ассоциации, ее планах и программах;
- свободно обсуждать и отстаивать свое мнение, критиковать недостатки в работе Ассоциации, вносить предложения для рассмотрения на Совете;
- участвовать в подготовке и проведении мероприятий, проводимых Ассоциацией;
- получать от Ассоциации платную и бесплатную консалтинговую, методическую и иную помощь;
- представлять свои программы, проекты, исследования, публикации для получения экспертизы и поддержки от членов Ассоциации.
- принимать участие во всех мероприятиях, проводимых Ассоциацией;
- избирать органы управления и быть избранными в них;
- выносить на рассмотрение Ассоциации вопросы, связанные со своей профессиональной деятельностью.

6.5. Члены Ассоциации обязаны:

- соблюдать настоящее Положение;
- предоставлять информацию, необходимую для решения вопросов, связанных с деятельностью Ассоциации;
- быть проводником идей Ассоциации на местах;
- регулярно информировать Совет Ассоциации о мероприятиях, новых проектах, идеях в своих муниципальных образованиях.

6.6. Членство в Ассоциации прекращается решением Совета Ассоциации на основании личного письменного заявления, либо исключением, основанным



на решении Совета Ассоциации при простом голосовании большинства голосов членов Совета, участвующих в заседании.

## **Раздел VII. Управление Ассоциацией**

### **7.1. Органами Ассоциации являются:**

- Общее собрание;
- Совет Ассоциации;
- Координационный совет;
- Ревизионная комиссия.

### **7.2. Общее собрание**

7.2.1. Высшим органом управления Ассоциации является Общее собрание полномочных представителей организаций образования – членов Ассоциации. Общее собрание созывается Советом Ассоциации.

7.2.2. Возглавляет Совет Ассоциации – Председатель, который избирается из членов Совета. Избранным является тот, кто набрал большинство голосов. Председатель имеет право создавать рабочие, творческие группы для решения определенных вопросов в рамках целей и задач Ассоциации с привлечением педагогов, не входящих в Ассоциацию.

7.2.3. Общее собрание членов Ассоциации собирается по мере необходимости, но не реже одного раза в год.

Общее собрание считается правомочным, если на нем присутствуют больше половины членов Ассоциации.

7.2.4 Общее собрание вправе принимать решения по любым вопросам деятельности Ассоциации. К исключительной компетенции Общего собрания относится:

7.2.2.1. Изменение положения Ассоциации;

7.2.2.2. Определение приоритетных направлений деятельности, принципов формирования и использования имущества Ассоциации;

7.2.2.3. Принятие решений о реорганизации либо ликвидации Ассоциации;

7.2.2.4. Решение вопросов о приеме в Ассоциацию действительных членов;

7.2.2.5. К исключительной компетенции Общего Собрания относятся:

7.2.2.5.1. Рассмотрение докладов о деятельности Координационного Совета, отчетов Ревизионной комиссии и принятие по ним решений.

7.2.2.5.2. Избрание Координационного Совета и досрочное прекращение его полномочий.

7.2.2.5.3. Избрание Ревизионной комиссии и досрочное прекращение её полномочий.

7.2.2.5.4. Утверждение, изменение и дополнение Устава Ассоциации.

7.2.2.5.5. Решение о реорганизации или ликвидации Ассоциации, назначение ликвидационной комиссии.

7.2.2.5.6. Определение приоритетных направлений деятельности, принципов формирования и использования имущества.

7.2.2.5.7. Общее Собрание принимает решения квалифицированным большинством в форме открытого голосования - две трети присутствующих на Общем Собрании членов Ассоциации.

7.2.2.5.8. Все решения Общего Собрания оформляются протоколами, в которых указываются повестка дня, фамилии присутствующих, результаты голосования, принятые решения которые подписываются Председателем и Секретарем Общего Собрания

### **7.3. Совет Ассоциации.**

7.3.1. Для общего руководства деятельностью Ассоциации в период между Общими собраниями создается Совет Ассоциации, который образуется из полномочных представителей действительных членов Ассоциации, избранных Общим собранием Ассоциации открытым голосованием. (При наличии кворума 2/3 членов Ассоциации)

7.3.2. Совет Ассоциации состоит не менее чем из пятнадцати человек со сроком полномочий один год. Совет Ассоциации осуществляет общее руководство деятельностью Ассоциации, за исключением вопросов, отнесенных к исключительной компетенции Общего собрания.

7.3.3. Совет Ассоциации может рассматривать любые вопросы деятельности Ассоциации, кроме вопросов, относящихся к исключительной компетенции Общего собрания:

- разрабатывает и готовит для Общего собрания перспективные и годовые планы деятельности, программы Ассоциации, отчеты о выполнении;
- имеет право избирать из своего состава Председателя Совета Ассоциации;
- предварительно рассматривает вопросы, которые вносятся на обсуждение Общего собрания членов ассоциации;
- имеет право из числа своих членов создавать экспертный совет для проведения экспертной деятельности;
- решает иные вопросы, касающиеся деятельности Ассоциации, которые не отнесены к исключительной компетенции Общего собрания.

### **7.4. Председатель Ассоциации.**

7.4.1. Председатель Ассоциации избирается открытым голосованием Общим собранием сроком на один год.

(При наличии кворума 2/3 членов Ассоциации, открытым голосованием).

7.4.2. Председатель Ассоциации является руководителем организации:

- может вносить любые вопросы на рассмотрение коллегиальных органов Ассоциации;
- может участвовать в заседаниях всех органов Ассоциации с правом решающего голоса;

- входит в состав Совета Ассоциации по должности, руководит ее работой, председательствует на заседаниях Совета Ассоциации, осуществляет контроль за исполнением решений Совета Ассоциации.

### **7.5. Координационный совет.**

7.5.1. Координационный Совет Ассоциации является постоянно действующим руководящим органом.

7.5.2. Избирает Председателя Координационного Совета и досрочно прекращает его полномочия.

7.5.3. В состав Координационного Совета входят представители от региональных ассоциаций Казахстана – предметных педагогических ассоциаций. Количество членов Координационного Совета определяется Общим собранием.

7.5.3. Координационный совет избирается Общим собранием сроком на 5 лет.

7.5.4. Обеспечивает выполнение решений Общего Собрания.

7.5.5. Созывает очередные и внеочередные Общие Собрания.

7.5.6. Утверждает смету расходов Ассоциации.

7.5.7. Осуществляет непосредственное взаимодействие с Министерством образования и науки РК и иными органами исполнительной власти по согласованию всех решений, принимаемых в системе образования (система оплаты труда учителя, ведение электронных журналов, аттестация педагогических кадров, мониторинг качества обученности школьников, деятельность инновационных площадок и др.).

7.5.8. По факту обращения членов Ассоциации и решению Координационного Совета, представляет интересы своих членов в Министерстве образования и науки РК и иных органах исполнительной власти.

7.5.9. Заседания Координационного Совета проводятся по мере необходимости, но не реже одного раза в шесть месяцев. В случае невозможности проведения заседания Координационного Совета в очном порядке, возможно проведение заседания Координационного Совета, при согласии более половины его членов, в том числе при помощи средств видеосвязи. Список приглашенных на заседание Координационного Совета, в том числе представителей средств массовой информации, определяется, по предложению членов Координационного Совета согласованным решением большинства членов.

7.5.10. Члены Координационного Совета принимают решения и организуют работу по своему усмотрению. Кворумом является присутствие двух третей членов Координационного Совета. Решения Координационного Совета принимаются простым большинством голосов присутствующих на заседании членов Координационного Совета

7.5.11. Председатель Координационного Совета избирается из числа членов

Координационного Совета на заседании Координационного Совета.

7.5.12. Председатель Координационного Совета избирается сроком на 5 лет.

7.5.13. Председатель Координационного Совета организует текущую работу Ассоциации, самостоятельно решает все вопросы деятельности Ассоциации, за исключением вопросов, отнесенных к компетенции Общего Собрания и Координационного Совета.

7.5.14. Обеспечивает выполнение решений Общего Собрания и Координационного Совета.

7.5.15. Действует от имени Ассоциации без доверенности, представляет его во всех организациях в РК и за его пределами.

7.5.16. Выступает без доверенности от имени Ассоциации в суде, в том числе суде общей юрисдикции, арбитражном или третейском судах.

7.5.17. Рассматривает заявления о приеме в члены Ассоциации и о выходе из неё, принимает по ним решения.

7.5.18. По решениям, принятым в пределах своей компетенции, издает приказы и распоряжения.

7.5.19. Ежегодно информирует орган, принявший решение о государственной регистрации, о продолжении деятельности Ассоциации, указывая действительное местонахождение Координационного Совета организации и данные о руководителях Ассоциации в объеме сведений, включаемых в единый государственный реестр юридических лиц.

7.5.20. Представляет по запросу органа, принявшего решение о государственной регистрации, документы с решениями руководящих органов и должностных лиц Ассоциации, а также годовые и квартальные отчеты о деятельности Ассоциации в объеме сведений, направляемых в налоговые органы.

7.5.21. Содействует представителям органа, принявшего решение о государственной регистрации, в ознакомлении с деятельностью Ассоциации в связи с достижением уставных целей и задач и соблюдением законодательства РК.

7.5.22. Контроль за деятельностью Координационного совета проводит Ревизионная комиссия.

7.5.23. Общее Собрание созывается Координационным Советом по необходимости, но не реже одного раза в год. Для решения вопросов, не терпящих отлагательства, могут созываться внеочередные Общие Собрания. Они созываются по решению Координационного Совета, по требованию Ревизионной комиссии или по требованию не менее одной четверти членов Ассоциации.

## **7.6. Ревизионная комиссия.**

7.6.1. Ревизионная комиссия избирается Общим собранием на 5 лет.

7.6.2. Члены Ревизионной комиссии не могут одновременно являться членами Координационного Совета, а также занимать иные должности в органах управления Ассоциации.

7.6.3. Ревизионная комиссия проводит проверки финансово-хозяйственной деятельности Координационного Совета и Председателя, составляет заключения об их деятельности и представляет Общего Собрания результаты проведенных проверок.

7.6.4. Проверки деятельности Ассоциации проводятся по поручению Общего Собрания, либо по требованию членов Ассоциации количеством не менее одной трети от общего числа его членов.

7.6.5. Ревизионная комиссия имеет право знакомиться со всеми документами, связанными с деятельностью Координационного Совета и Председателя.

7.6.6. По решению Общего Собрания проверку финансово-хозяйственной деятельности Ассоциации может осуществлять независимый профессиональный аудитор.

7.6.7. По результатам проверки финансово-хозяйственной деятельности Ассоциации Ревизионная комиссия выносит заключение.

7.6.8. Секретарь Ассоциации назначается Координационным Советом по представлению Председателя Координационного Совета и отвечает за ведение документации по работе Ассоциации, делопроизводство, а также за обработку персональных данных членов Ассоциации.

7.6.9. Председатель Координационного Совета, члены Координационного Совета, члены Ревизионной комиссии, Секретарь Ассоциации выполняют свои функции на общественных началах.

### **Раздел VIII. Документация Ассоциации:**

- Устав Ассоциации;
  - план деятельности Ассоциации;
  - копии приказов и распоряжений по НАО им.Ы.Алтынсарина, как базы Ассоциации, касающихся деятельности Ассоциации;
  - письма, обращения к членам Ассоциации и другим организациям по вопросам деятельности Ассоциации, которые подписываются председателем Ассоциации;
  - протоколы заседаний, листы регистрации;
  - банк данных о членах Ассоциации;
  - сборники методических разработок, публикации материалов инновационной деятельности;
  - прочие материалы, оформляемые в рамках деятельности Ассоциации.
- Указанные материалы хранятся в НАО им.Ы.Алтынсарина.

### **Раздел IX. Порядок внесения изменений в Устав**

9.1. Изменения и дополнения в Устав вносятся по решению Общего собрания Ассоциации квалифицированным большинством (2/3) голосов.

9.2. Изменения в Устав регистрируются в установленном законом порядке и вступают в силу с момента такой регистрации.

## **Раздел X. Порядок внесения изменений и дополнений в Устав Ассоциации**

10.1. Изменения и дополнения в настоящий Устав могут вноситься по инициативе Общего собрания членов Ассоциации.

10.2. Принятые изменения и дополнения в Устав Ассоциации подлежат государственной регистрации в установленном законодательном порядке.

## **Раздел XI. Реорганизация и ликвидация Ассоциации**

11.1. Реорганизацию Ассоциации (слияние, присоединение, разделение, выделение) осуществляют по решению Собрания.

11.2. Реорганизация Ассоциации осуществляется по решению Общего собрания большинством (2/3) голосов.

11.3. Ликвидация Ассоциации осуществляется по решению Общего собрания Ассоциации, либо по решению суда в порядке, предусмотренном действующим законодательством.

11.4. В случае ликвидации Ассоциации ее имущество используется на уставные цели Ассоциации.

## СОДЕРЖАНИЕ

Введение.....	57
1. Изучение международного и отечественного опыта организации работы педагогических объединений.....	58
2. Нормативные правовые основы по организации педагогических объединений.....	81
3. Правила организации деятельности ассоциаций учителей-предметников.....	87
Заключение.....	97
Список использованной литературы.....	99
Приложение.....	101

**ПӘН МҰҒАЛІМДЕРІ  
ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША  
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ  
ПО ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АССОЦИАЦИЙ  
УЧИТЕЛЕЙ-ПРЕДМЕТНИКОВ**

Басуға 12.06.2020ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.  
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.  
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 3,5

Подписано в печать 12.06. 2020г. Формат 60×84 1/16.  
Бумага офсетная. Печать офсетная.  
Шрифт «Times New Roman». Усл.п.л. 3,5